

— ADVOKATBLADET —

NR. 4 2024 104. ÅRGANG

– Rettssaker og
forhandlinger
**ER INGEN
SØNDAGS-
SKOLE**

Berit Reiss-Andersen

TEMA:
Advokaters
oppførsel
overfor
hverandre

Vi setter **verden** på norgeskartet

Norge er et lite land i den store sammenhengen, og mange norske virksomheter er sårbare for den globale utviklingen. Som et ledende globalt forretningsadvokatfirma med tilstedeværelse i mer enn 40 land, kan vi hjelpe din virksomhet med å navigere trygt – både innenlands og utenlands.

[Les mer på dlapiper.no](https://www.dlapiper.no)

Gjør verden mindre komplisert med
Your global law firm in Norway

INNHold

Nr. 4 2024

ADOPTERER KLIENTENS SINNE OG FRUSTRASJON

Advokatforeningens voldsundersøkelse viser at mange advokater har opplevd truende atferd fra motpartens advokat. Særlig i foreldresakene øker temperaturen, advarer mange advokater.

TEMA SIDE 18

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 41

Lederens
kommentar
SIDE 49

Advokatansvar
SIDE 55

Medlemsnytt
SIDE 56

Nytt om navn
SIDE 60

Sosiale medier
SIDE 65

Evaluerer tidligere tilsyn

Tilsynsrådet har gjort seg noen tanker om hvorfor den fiktive lånevirksomheten i advokatskandalen i Stavanger ikke ble avdekket i tilsyn, forteller direktør Dag Eriksen.

SIDE 8

Vil hindre klientkonto-misbruk

Advokatforeningen foreslår å skille mellom ulike former for klientkontoer, sier Kristine Frivold Rørholt, leder av ekspertutvalget mot hvitvasking.

SIDE 10

Nesten bare menn

Veldig få kvinner arbeider med transaksjoner i eiendomsbransjen, mens i advokatbransjen er det annerledes, forteller BAHN-partner Anne Sofie Bjørkholt.

SIDE 42

SAGT I DETTE BLADET

– Aktiv lytting er en nøkkelegenskap i meklings og forhandlinger, og du må evne å sette deg inn i andres perspektiver og ta innover deg motpartens syn.

ROBERT BORDONE, tidligere professor ved Harvard, SIDE 12

– I og med at vi legger opp til en fremtidig offentlig utredning, kan man spørre seg hva som skjer i mellomtiden. Da kan vi si at Salærrådet fortsatt vil eksistere.

EMILIE E. MEHL, justisminister, SIDE 16

– Når man blir eldre får man mer respekt basert på hva man har levert før. Etter at jeg fikk møterett for Høyesterett, opplever jeg at motpartens advokat ser på meg med andre øyne.

TINA STORSLETEN NORDSTRØM, leder for Fagforbundets advokatvirksomhet, SIDE 30

Én del kunst.
Én del vitenskap.

Private Banking i Norges beste rådgiverbank.

Kunsten å forstå dine behov, og vitenskapen som kreves for å ta deg dit du vil. For oss er det dette *Private Banking* handler om. Vårt mål er ganske enkelt å gi deg de beste rådene. Alltid. Derfor møter du rådgivere uten salgsinsentiver eller bonuser, som kan bruke all tid og fokus på deg og dine verdier. Det er ikke uten grunn at vi er kåret til Europas sikreste bank, og til «Den beste rådgiverbanken» i EPSI 2022 og 2023.

Les mer om Private Banking på handelsbanken.no

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Kari Hegstad
kari@advokatbladet.no
Mobil: 402 03 534

REDAKSJONSRAÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Liv Minde

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Charlotte Førde
Skomsøy / Aftenposten

TRYKKERI

Aksell – aksell.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

TRYKT I
NORGE
NO - 1470

Dårlig spareforslag

Justisdepartementet ønsker å stramme inn på reisegodtgjørelsen til advokater med et forslag som vil skape plunder og heft ikke bare for advokatene, men også for domstolene.

Bakgrunnen for saken er en dom fra Agder lagmannsrett i juni 2022, der advokat Ole Devold fra Tvedestrand vant frem med et krav om fraværsgodtgjørelse knyttet til et forsvareropdrag over fire rettsdager i Agder tingrett i Kristiansand.

Devold krevde fraværsgodtgjørelse for halvannen time hver av rettsdagene, altså 45 minutter hver vei tur/retur sitt kontor. Tingrettsdommeren synes dette var for drøyt: Han hadde selv kjørt avstanden for å sjekke, og mente at turen bare tar mellom 18 og 23 minutter.

Dommeren reduserte derfor Devolds fraværsgodtgjørelse til bare én time totalt.

Devold, som mente at tidsberegningen også måtte inkludere gangtid til og fra kjøretøyet, parkering, trafikk og behovet for å legge inn en viss margin, anket til Agder lagmannsrett, der han fikk medhold.

«Under henvisning til LA-2014-190746 bemerket lagmannsretten at domstolene ser med misbilligelse på advokater som kommer for sent, og at reglene må praktiseres på en måte som anerkjenner advokatens behov for en rimelig tidsmargin. Forsvareren bør gis mulighet for i det minste å hilse på klienten og utveksle noen få ord før retten settes», skriver lagmannsretten.

Avgjørelsen har ført til ulik praksis ved landets domstoler, mener Justisdepartementet. I dommen skilles det ikke mellom «reisetid» og «annet fravær», og «spørsmålet om disse skal vurderes samlet eller atskilt ble ikke drøftet», skriver departementet i høringsnotatet.

Nå vil departementet stramme inn ved at godtgjøring for «reisetid» og for «annet fravær» skal vurderes hver for seg.

«Det innebærer at «reisetid» for en reise må utgjøre mer enn tretti minutter én vei for å gi rett til godtgjøring. På tilsvarende måte er det kun «annet fravær» som isolert sett utgjør mer enn tretti minutter som gir rett til godtgjøring.»

Advokatforeningen advarer på det sterkeste mot å svekke dagens ordning, og mener at forslaget både er formalistisk og uhensiktsmessig, og vil innebære en ytterligere økonomisk svekkelse for advokater som jobber på offentlig sats.

«Forslaget vil innebære at en advokat med 25 minutters reisetid, og som møter opp 25 minutter før til domstolen – for eksempel for å være sikker på å ikke bli forsinket i tra-

fikk eller i domstolens sikkerhetskontroll – ikke vil få dekket noe av sitt fravær før saken starter.»

Forhold utenfor advokatenes kontroll – for eksempel at fengslet er 25 minutter forsinket med å fremstille den innsatte – vil innebære at advokaten ikke vil få dekning for noe fravær før klientmøtet begynner.

«Slike tilfeller er ikke uvanlige. Etter Advokatforeningens syn er det svært urimelig at advokaten i disse tilfellene, på grunn av andres forsinkelser, ikke skal få dekket det fraværet som oppdraget har pålagt henne. Tvert imot illustrerer eksemplene behovet for at satsen for fraværsgodtgjørelse oppjusteres til full sats», skriver Advokatforeningen i sitt høringsvar.

I stedet for å stykke opp fraværsgodtgjørelsen i to, bør Salærforskriften presisere at reisetid og annet fravær skal vurderes samlet, mener foreningen.

Flere høringsinstanser mener et departementets forslag vil bli vanskelig å etterfølge.

Agder tingrett skriver:

«Etter vårt syn innebærer en prøving av reisefravær og annet fravær hver for seg en unødvendig formalistisk ordning som både skaper merarbeid med føring av tid, beregning av totalt fravær og prøving av salærkravene.»

Det bør legges mer vekt på realiteten i arbeidshverdagen til advokatene, mener sorenskriver Robert Versland. Tiden advokatene bruker på reise og sikkerhetsmargin før oppstart, er reell arbeidstid medgått til oppdraget, som advokaten skal ha betalt for, mener han.

Ordningen forslaget legger opp til «innebærer etter vårt syn i realiteten en forventning om gratisarbeid fra advokatene som det ikke er grunnlag for», skriver Agder tingrett.

Borgarting lagmannsrett og Oslo tingrett, derimot, støtter forslaget.

Det er lett å være enig med Advokatforeningen og Agder tingrett. Det er urimelig at advokater ikke skal få betalt for reisetid og annet fravær under ett. Forslaget legger opp til at advokater på offentlig sats må jobbe mer gratis enn de allerede gjør, og bør ikke innføres.

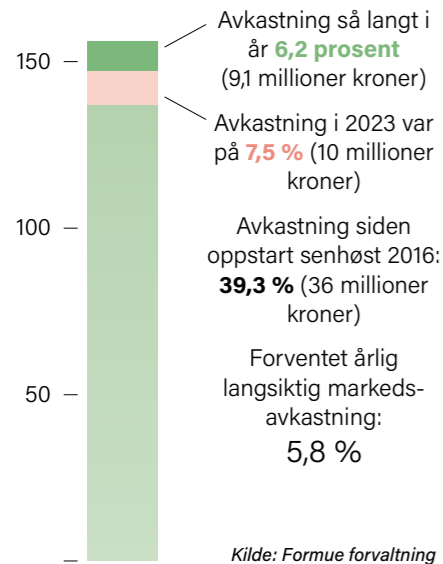
NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Advokatforeningens finansportefølje

Verdi pr. 30.08.2024:
156 millioner kroner

NYTT OM FOLK

Juristforbundets rettsikkerhetspris går i år til professor **Marte Eidsand Kjørven** for hennes arbeid for å kartlegge hvordan domstolene praktiserer jussen i saker om ID-tyveri, samt belyst hvordan finansinstitusjonene har klart å skyve ansvaret for egne digitale løsninger over på forbrukerne. Prisen er et stipend på 100.000 kroner.

Høyesterettsdommerne **Hilde Indreberg** (67) og **Wilhelm Matheson** (69) skal snart gå av med pensjon. Det betyr at det nok en gang blir to ledige embeter i Høyesterett. Søknadsfristen utløper 7. oktober, og det er ønskelig med tiltredelse i april 2025 for det ene embetet og august 2025 for det andre.

Marte Eidsand Kjørven. Foto: Tore Letvik/Juristen

Hilde Indreberg. Foto: Sturlason/Høyesterett

Wilhelm Matheson. Foto: Sturlason/Høyesterett

57,0

Dette er så mange poeng søkere i ordinære kvote må ha for å studere juss ved BI denne høsten. Til sammenlikning er det 7,5 poeng lavere enn søkere i ordinær kvote til rettsvitenskap ved UiO. For søkere med førstegangsvitnemål, ligger inntaksgrensen på henholdsvis 52,3 poeng ved BI og 56,4 poeng ved UiO.

Kartlegger konsekvensene av advokatstreiken

Justis- og beredskapsdepartementet har bedt Riksadvokaten utarbeide en rapport som viser omfanget av konsekvensene av advokataksjonen, og hvordan den rammet påtalemyndighetens virksomhet.

Gjennom nær fire måneder fra mars og frem mot sommeren streiket en rekke advokater over hele landet for økt rettshjelpssats.

I bestillingen fra departementet, bes Riksadvokaten å svare på spørsmål fordelt på fire kategorier:

1) Generelt om advokataksjonens innvirkning på etterforskning av straffesaker og forutsetningene

Jørn Sigurd Maurud.

for å yte bistand til utenlandske myndigheter.

2) Dispensasjonspraksisen i saker om kommunikasjonskontroll, romavlytting og dataavlesning og virkningene av at dispensasjon ikke er gitt.

3) Dispensasjonspraksis i saker om utsatt og unnlatt underretning om skjulte tvangsmidler og virkningen av at dispensasjon ikke er gitt.

4) Bruken av alternativt vernetting.

Survivalguide for ferskinger

Oslo krets arrangerer den 24. september sitt populære overlevelseskurs for ferske advokatfullmektiger, der tingrettsdommer Cathrine Hrasky (bildet) og advokat Øystein Myre Bremset gir tips om konkrete teknikker for å effektivisere arbeidshverdagen. Les mer i Advokatforeningens aktivitetskalender. Foto: Advokatbladet

Partner Tor Henning R. Knudsen (H) med managing partner Cathrine B. Dalheim og Jan Erik Gran Olsen, som leder firmaets avdeling for risikohåndtering.

Evaluerer lagmannsrettens sammensetning

På oppdrag fra Justisdepartementet skal Tor Henning Rustan Knudsen i KPMG lede prosjektet. – Ser ikke behovet, sier leder av Forsvarergruppen, Mette Yvonne Larsen.

TEKST: TINIUS SVENDSEN

Seks år har gått siden lagretten ble avvirket. Siden den gang har de tidligere lagrettsakerne blitt avgjort av en meddomsrett, bestående av to fagdommere og fem lekdommere. Dette er også sammensetningen ved lagmannsrettens behandling av øvrige fullstendige ankesaker, samt ved behandling av straffesaker som kan medføre mer enn seks år i fengsel.

Tiden er inne for å evaluere lagmannsrettens sammensetning i straffesaker, mener departementet, som har satt ut oppdraget til KPMG. Fra dommerhold er det i flere uttrykt behov for å øke antall fagdommere. Borgarting lagmannsrett mener det bør være tre fagdommere i alle straffesaker i lagmannsretten.

KPMG skal, med advokat Tor Hen-

ning Knudsen i spissen, samle inn erfaringer og synspunkter på dagens ordning fra en rekke aktører. Blant annet skal firmaet samhandle med advokater, Domstolsadministrasjonen, fagdommere, lekdommere, og aktører med erfaring fra ordningen. Slik skal departementet kunne vurdere om det er grunn til å foreslå justeringer og eventuelle endringer i sammensetningen av lagmannsretten.

Leder av Forsvarergruppen, Mette Yvonne Larsen, er kritisk til evalueringen.

– Vi i Forsvarergruppen mener at systemet i dag er det som best tjener de tiltaltes rettsikkerhet. Vi ser derfor ikke behovet for en utredning som kan ende med at systemet endres, sier hun til Advokatbladet.

» Granskingspodden

Programledere: Nicolai Skridshol og Tor Erik Heggøy

NYESTE EPISODER:

- Granskning – fare for rettsikkerheten?
- Har du plikt til å delta i en granskingsprosess?

» Økrimpodden

Programleder: Erling Grimstad

NYESTE EPISODER:

- Eksempler på skattekriminalitet i Norge
- Hvordan foregår bedrageri, og hva bør du være oppmerksom på?

» Law Pod UK

Programledere: Rosalind English, Emma-Louise Fenelon, Jim Duffy and Lucy McCann

NYESTE EPISODER:

- Of Mice and Murder in The Temple
- Essential Clinical Negligence Updates

» Henrettelsespodden

Programledere: Kyrre Holm Johannessen og Torgrim Sørnes

NYESTE EPISODER:

- Gunder Bjørnsen (-1745) Kirstine Andersdatter (-1745) Johanna Petersdatter (-1745)
- Berte Hujesdatter (1703-1743)

VISSTE DU AT...

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har oppdatert sin veileder for advokaters etterlevelse av hvitvaskingsreglene? Etter at Sivilombudet slo fast at Tilsynsrådet manglet hjemmel for å kreve en virksomhetsinnrettet risikovurdering fra absolutt alle advokater, gjelder kravet nå kun for advokater som faktisk driver virksomhet omfattet av hvitvaskingsloven.

Låneskandalen i Stavanger Tilsynsrådet evaluerer tidligere tilsyn

Direktør Dag Eriksen opplyser at Tilsynsrådet vil til bunns i hvorfor det ikke avdekket den fiktive lånevirkomheten i to tidligere tilsyn.

TEKST: TINIUS SVENDSEN

Jeg vil karakterisere dette som den største advokat-skandalen i norsk historie. Det har alle karakteristikker av et «Ponzi-opplegg».

Det konstaterte Selmer-advokat Bård Koppang tidligere i sommer. Saken hadde sprukket i media bare noen timer før, seint på kvelden den 12. juni. Da meldte lokalavisen Sandnesposten at det hadde kommet krav på minst en halv milliard kroner i dødsboet til en nylig avdød advokat fra Sandnes.

Den avdøde advokaten var Per Asle Ousdal, utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og jurist fra Universitetet i Oslo. Han hadde tidligere arbeidet i farens lånevirkomhet på åttitallet, før han ble advokat i Bull Årstad. Han bodde i Sandnes med sin ektefelle og hadde tre døtre, hvorav én er advokat.

765 MILLIONER KRONER

Gjennom flere tiår skal Ousdal ha skaffet seg lånekapital fra investorer ved å tilby høye renter på 10–15 prosent uten risiko. Han garanterte for de innbetalte midlene med såkalte inneståelseserklæringer fra Bull Årstad. Men disse garantiene viste seg å være falske.

Tilbake sitter over hundre kreditorer med krav på til sammen 765 millioner kroner. Fordringshaverne har samlet seg hos advokatfirmaene Selmer og Haver.

Alarmen ble for alvor utløst hos Bull Årstad mot slutten av mai i år da en revisor kontaktet dem på vegne av flere kunder som hadde midler utestående hos Ousdal. De spurte hvordan garantiene fra Bull Årstad skulle håndteres, nå som Ousdal hadde trådt ut av partnerskapet.

Noe tid senere anmeldte Bull Årstad sin tidligere medar-

beider for bedrageri overfor långivere, bedrageri overfor advokatfirmaet, samt økonomisk utroskap.

Den 3. juni, fire dager etter anmeldelsen fra Bull Årstad, døde advokat Per Asle Ousdal. Familien har vært åpne om at han valgte å avslutte livet.

BEGRENSET OUSDALS TILGANG

I 2017 fikk Tilsynsrådet tips om at Bull Årstad kunne være involvert i lånevirkomhet, og både i 2018 og i 2021 ble det gjennomført tilsyn hos advokatfirmaet.

”

Vi oppdaget en innbetaling der hvitvaskingsrutinen ikke var fulgt sommeren 2022.

LARS KÅRE PEDERSEN

Begge gangene ble Advokatfirma Bull Årstad ilagt en irettesettelse for blant annet mangelfulle rutiner når det gjaldt å følge opp hvitvaskingsdirektivet. I tillegg måtte firmaet betale for tilsynene, totalt 60.000 kroner.

«Risikovurderingen tar for øvrig heller ikke høyde for interne sårbarheter, som for eksempel at selskapet har relativt mange ansatte og drives fra to forskjellige kontorer», het det blant annet i avgjørelsen fra 2021.

Til Dagens Næringsliv forteller Lars Kåre Pedersen, daglig leder i Bull Årstad, at advokatfirmaet skjerpet rutinen etter disse tilsynene.

– Vi oppdaget en innbetaling der hvitvaskingsrutinen ikke var fulgt sommeren 2022. Vi tok litt affære, kort fortalt. Ousdal fikk begrenset tilgang til klientkontoen og måtte dokumentere alle transaksjoner i forkant, sier han til avisen.

– GA TYDELIG BESKJED

Pedersen forklarer at Bull Årstad igangsatte et arbeid for å gjennomgå Per Asle Ousdals overføringer. Under den prosessen avdekket advokatfirmaet flere oppsiktsvekkende transaksjoner.

I tillegg til gråmarkedslånene fant Bull Årstad ut at Ousdal hadde gitt långiverne dokumenter der han fremstilte det som om Bull Årstad garanterte for sikkerheten til lånene.

– Vi ga veldig tydelig beskjed om at vi ikke aksepterte at han drev med låneformidling og ville at han skulle avslutte dette, sier Pedersen.

Til avisen forteller daglig leder videre at advokatfirmaet ble fortalt at erklæringene gjaldt noen få kortsiktige lån som var avsluttet, og at det derfor ikke eksisterte noen risiko for advokatfirmaet.

– RELATIVT GOD OVERSIKT

Flere advokater Advokatbladet har snakket med, stiller seg undrende til hvorfor Tilsynsrådet for advokatvirksomhet ikke avdekket lånevirkomheten i forbindelse med sine tilsyn av firmaet. Rådet skal blant annet ha fått tips om lånevirkomheten fra et annet advokatfirma, og vedlagt lå et dokument signert av den tidligere advokaten. Etter kort tid ble saken henlagt.

– Vi har etter hvert fått en relativt god oversikt over hvordan den såkalte lånevirkomheten har vært organisert og bokført, og med bakgrunn i det har vi naturligvis gjort oss noen tanker om hvorfor denne aktiviteten ikke ble avdekket under tilsynene, sier direktør i Tilsynsrådet, Dag Eriksen.

Mer ønsker han ikke si om de tidligere tilsynene på det nåværende tidspunktet.

Det pågående tilsynet med advokatfirmaet går nå inn i en ny fase, ifølge Eriksen. Advokatvirksomheten i Bull Årstad skal granskes nærmere.

– I den første fasen av tilsynet har tilsynsrevisor arbeidet med å få oversikt over transaksjonene. Dette arbeidet er i sluttfasen. Tilsynsrevisor vil derfor i større grad fremover

”

Vi har gjort oss noen tanker om hvorfor denne aktiviteten ikke ble avdekket under tilsynene.

DAG ERIKSEN

Dag Eriksen er direktør i Tilsynsrådet.

Lars Kåre Pedersen er daglig leder i Advokatfirma Bull Årstad.

kunne rette fokus mot foretakets drift og etterlevelse av regelverket, sier han.

Eriksen forteller at Tilsynsrådet også vil komme med en evaluering og forslag til tiltak som kan forhindre at noe tilsvarende skjer i fremtiden. En slik evaluering vil først foreligge etter at det pågående tilsynet med Bull Årstad er ferdig.

JUSTISDEPARTEMENTET I DIALOG

Tilsynsrådet er et uavhengig organ med eget styre, som ikke kan instrueres av departementet. Departementet gir heller ikke styringssignaler til Tilsynsrådet om dets faglige virksomhetsutøvelse.

– Dette innebærer at departementet heller ikke kan gripe inn i enkeltsaker som behandles av Tilsynsrådet, sier kommunikasjonsrådgiver Merete Romestrand i departementet.

– Vi har likevel god dialog med Tilsynsrådet. I dialogmøtet den 13. juni i år ble departementet informert om den aktuelle saken i Stavanger, sier hun.

Romestrand forteller at økonomisk kriminalitet er en prioritert oppgave for regjeringen.

– Blant annet følger departementet nå opp stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet, som ble vedtatt i juni, og regjeringen er opptatt av at tiltakene i meldingen kommer raskt i gang.

– Dessuten er en helt ny profesjonslov for advokater allerede vedtatt, og departementet arbeider nå med den nye advokatforskriften. Departementet vurderer blant annet hvilke krav som bør stilles til klientbankkontoen.

Økokrim varslet den 18. juni at de ville starte etterforskning av låneskandalen. Sør-Vest politidistrikt involveres også i denne. Den 21. juni meldte også Finanstilsynet at de har startet oppfølging av enkelte foretak i saken. Dette gjelder blant annet enkelte banker, samt regnskapsbyråer og revisjonsfirmaer. •

Foreslår ulike typer klient-kontoer

Advokatforeningen vil foreslå nye tiltak for å forhindre misbruk av klientkonto i kjølvannet av låneskandalen i Stavanger og Den sorte svane-dokumentaren.

TEKST: KARI HEGSTAD og NINA SCHMIDT

Advokatforeningen foreslår å skille mellom ulike former for klientkontoer slik at midler som skal til advokaten, som forskudd på salær, rettsgebyr og lignende, skal holdes adskilt fra andre klientmidler som advokaten oppbevarer på vegne av klienten, sier Kristine Frivold Rørholt.

Hun er ny leder av Advokatforeningens ekspertgruppe mot hvitvasking, og deltok rett før sommerferien på et møte med justisminister Emilie E. Mehl sammen med Advokatforeningens leder Siri Teigum og flere andre aktører fra profesjonsorganisasjoner og næringsliv.

Formålet med møtet var å diskutere hva som er viktigst å prioritere av de 47 tiltakene regjeringen foreslår i en stortingsmelding om økonomisk kriminalitet.

– Vi fulgte opp den tette dialogen vi har hatt med Justisdepartementet om klientkonto. Dialogen dreier seg om utforming av strengere regler for klientkontoer, men uten at det innføres en plikt til å opprette separate kontoer, forklarer Rørholt.

KAN MISBRUKES

– Både Den sorte svane og saken i Rogaland har vist at klientkonto er noe som kan misbrukes, sa Merete Smith i Advokatforeningen på et bransjetreff arrangert av CMS Kluge på Arendalsuka.

Ifølge advokat Audun Lillestølen, som er oppnevnt som forvalter av Tilsynsrådet i saken, er over sju hundre millioner kroner blitt innbetalt til advokatfirmaet Bull Årstads klientkonto.

– Det er vanskelig å forstå at ingen har fattet noen mistan-

ke, verken partnerkollegaene i advokatfirmaet, Tilsynsrådet – som etter det som er opplyst var på to tilsyn – revisor, eller selskapets bankforbindelse, mener Smith.

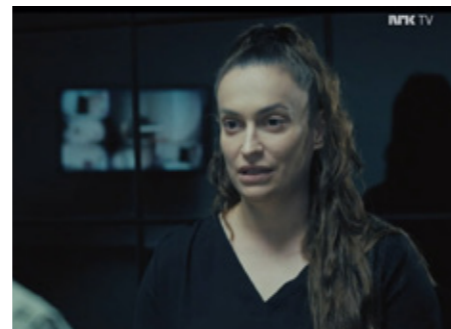
Hun understreket at hun ikke kjenner saken annet enn fra media.

– Forhåpentligvis vil vi med tiden få vite hva som har skjedd, og kan vurdere relevante tiltak. Saken setter fokus på hvordan advokatbransjen skal håndtere klientmidler, sa Smith.

Hun har forståelse for at politikerne blir bekymret for det som er kommet opp.

– Det er viktig at vi har en god dialog, og at vi forsøker å finne tiltak som treffer og som kan forebygge misbruk, men som ikke gir rom for mye administrasjon for advokatene, og dermed fordyrer advokattjenestene. Her må vi finne en god balansegang. Hvis reglene skal endres, må de endres slik at tiltakene faktisk gir reell mulighet til å oppdage straffbare handlinger, sa hun. •

Dokumentaren Den sorte svane har skapt rystelser i både Danmark og Norge. Skjerm- dump fra NRK.

Kristine Frivold Rørholt leder Advokatforeningens ekspertgruppe mot hvitvasking. Hun jobber i Group Compliance i DNB, og var sekretær for hvitvaskingsutvalget som foreslo ny hvitvaskingslov. Foto: DNB

Mehl: - Synd

At Stortinget sier nei til regjeringens forslag om separate bankkontoer for hver enkelt klient, uavhengig av beløp, er synd, mener justisminister Emilie E. Mehl.

– Jeg tenker det er litt overraskende og uheldig. Men så forholder vi oss til det Stortinget har vedtatt.

– Hvorfor er det uheldig?

– Det er jo en av de tingene som løftes frem her, at nettopp klientkontoer og pengetransaksjoner kan være noe av det som enten blir en inngang for at en advokat havner inn i å bidra til økonomisk kriminalitet, bevisst eller ubevisst, eller at man helt systematisk bruker klientkontoen for å skjule kriminell virksomhet.

Vil ha nytt gebyr

– Justis- og beredskapsdepartementet utreder en ny hjemmel for å kunne ilegge advokatforetak overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven, sier statssekretær Sigve Bolstad (Sp).

Tilsynsrådet ble av Justisdepartementet og Finansdepartementet i mai 2023 bedt om å utrede endringer i hvitvaskingsregelverket og foreslå en hjemmel for å kunne ilegge advokatforetak overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven, forteller han.

– Formålet med en slik hjemmel er å bidra til en mer effektiv bekjempelse av hvitvasking i advokatbransjen. I dag har hvitvaskingsloven bare en hjemmel for å kunne ilegge overtredelsesgebyr overfor advokater.

Han viser til at risikoen for hvitvasking knyttet til advokater ble vurdert å være betydelig i Nasjonal risikovurdering om hvitvasking og terrorfinansiering fra 2022.

– Vi jobber på høygir nå for å følge opp både stortingsmeldingen og møtet vi hadde før sommeren, sier Bolstad.

Departementet vurderer nå hvilke ytterligere krav som bør stilles til klientbankkontoen, blant annet for å hindre hvitvasking, og er i dialog med Advokatforeningen om nye tiltak.

– Vi arbeider nå med den nye advokatforskriften. Det nye regelverket vil blant annet stille strengere krav til eiere i advokatforetak og forenkle tilsyns- og disiplinærsystemet.

Pål Lønseth, Gunnar Holm Ringen (sjef for granskninger i PwC), Geir Are Nyeng (bransjeleder, PwC), Maria Aasen-Svensrud (Ap) og Thomas Skjelbred (Elden) debatterte korrupsjon i Arendal.

Økokrim ikke overrasket

Sjef i Økokrim, Pål Lønseth, mener at det systematiske samarbeidet mellom en kriminell underverden, forretningsmiljøer og toppadvokater som Den sorte svane avdekket, også foregår i Norge.

– Mange er overrasket over bildet som tegnes i dokumentaren, og har spurt seg om det kan skje i Norge. Det som overrasket meg, var at spørsmålet ble stilt. For oss som jobber med dette hver dag, og som ser totalbildet fra etterretningen og fra en rekke domfellelser, så er det som fremkommer i Den sorte svane veldig gjenkjennbart, sa Lønseth på et arrangement i regi av PwC på Arendalsuka.

Elden-partner Thomas Skjelbred, som inntil 2015 var assisterende sjef i Økokrim, tror ikke at vi er mer naive i Norge enn i Danmark.

– Jeg tror Norge har gjort svært mye på dette området sammenlignet med våre nordiske naboland. Vi har hatt flere korrupsjonssaker enn Sverige og Danmark, nettopp fordi vi har tatt tak i dette, ikke fordi det er mer korrupsjon i Norge.

– I tillegg har vi Transparency International Norge, en sterk og uavhengige NGO, stor grad av gjennomsiktighet, og har korrupsjon høyt oppe på agendaen. Vi må ikke skape et inntrykk av at Norge er et land med økende korrupsjon, og vi må ikke gå i den grøfta og tenke at enhver relasjon er en korrupt relasjon, sa Skjelbred. •

I forbindelse med Oslo-besøket i august, hadde Bordone både et innlegg på den årlige Meklingskonferansen, og et flerdayskurs om forhandlinger for advokater. Han har vært i Norge en rekke ganger, og anser seg selv som «a friend of Norway».

Harvard-professorens 6 tips til mekling og forhandlinger

Robert Bordone har tatt turen over dammen, og deler både råd, fallgruver og refleksjoner om konflikt og konflikthåndtering.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Robert «Bob» Bordone var jussprofessor ved Harvard Law School i tjue år, før han valgte å trappe ned i akademien for i stedet å satse på coaching og opplæring innen mekling og forhandlinger. En slags konfliktløsningskonsulent, kan man kanskje omtale han som.

På meklingshimmelen er han blitt en stjerne, og i august var han på norgesbesøk for å dele noen tips og triks med den norske advokatstanden på et forhandlingskurs i regi av JUS.

GIFTIG POLARISERING

Til Advokatbladet forteller han om flere kontraster mellom Norge og USA når det kommer til utøvelsen av faget.

— Dessverre har nok graden av politisk polarisering i USA påvirket måten folk håndterer daglige konflikter både i hjemmet, på arbeidsplassen, innen jussen og generelt i samfunnet. Det er jo noe polarisering i Norge også, men ikke på langt nær så giftig som den vi opplever i USA, forklarer Bordone.

— Mitt håp er at dette er noe vi kan endre på, legger han til.

Samtidig er det utfordrende å skulle forene store kulturelle variasjoner, påpeker han.

— For meg virker det som at det i større grad finnes en form for felles kulturell kontakt i Norge, enn det vi har i USA. På grunn av størrelsen og de store kulturelle forskjellene som finnes hos oss, og som antakeligvis er en del større enn i Norge, tror jeg at vi møter mange ulikheter på flere forskjellige nivå — og en generell mangel på en felles kulturell forståelse.

— Dette mangfoldet i seg selv er selvsagt positivt, men ulighetene kan også skape grobunn for polariserte konflikter hvor folk sliter med å forstå perspektivene til de som er veldig ulike en selv, forteller Bordone.

— Er det her du kommer inn?

— Tja, det kan nok hende at jeg har et ess eller to i ermet. •

”

Dessverre har nok graden av politisk polarisering i USA påvirket måten folk håndterer daglige konflikter både i hjemmet, på arbeidsplassen, innen jussen og generelt i samfunnet.

BORDONEs 6 TIPS

1. Les deg opp

— Det finnes masse god litteratur som gir både teoretiske og praktiske tilnærminger til mekling og forhandlinger. Finn noen bøker du liker.

2. Skaff praktisk erfaring

— Slik det er med mye annet her i livet, så må du øve mye for å bli god! Hopp på alle muligheter du kan få til å utføre faget i praksis.

3. Selvrefleksjon

— Skriv dagbok! Når du er i forhandlinger, i mekling eller til og med i en familiekonflikt på hjemmebane – skriv ned dine egne refleksjoner over hva som gjør deg sint, hvilke trigger du har og hva slags fremgangsmåter du opplever som effektive eller konfliktdepende. Skriv ned alle erfaringene du gjør deg med egen oppførsel i forhandlingssituasjoner og hvordan du forholder deg til folk rundt deg. Selvransakelse kan man lære mye av.

4. Coaching og feedback

— Spør kollegaer om feedback på presta-

sjonene dine. Hvis du i tillegg har vært innom litteraturen, vil dette gi deg et enda bedre rammeverk for å kunne foreta nyttige selvrefleksjoner.

5. Aktiv lytting

— Det som uten tvil er det viktigste jeg lærer studentene mine, er å lytte. Mange tror at de selv må være den som hele tiden snakker, og som forsøker å overtale eller overbevise andre om hva som er riktig. Derimot er aktiv lytting en nøkkelegenskap i mekling og forhandlinger, og du må evne å sette deg inn i andres perspektiver og ta innover deg motpartens syn. Det kan være både vanskelig og utmattende, men det er kjempeviktig å bli en god lytter.

6. Unngå svart-hvitt-tankegang

— En fallgruve er å se krangler som noe som er svart-hvitt. Veldig ofte må det ikke være slik at det jeg får, er noe du taper. Nesten alle konflikter eller forhandlinger kan gi muligheter for begge parter, og mange av disse mulighetene vil forsvinne dersom man fremstiller en tvist som «tap-vinn».

ANNONSE

Bestill vinterens alpereise i dag!

**1000,-
rabatt/pers**
(Bestill før 30.9.)

Alp Inclusive® – reisen der alt er inkludert

- ✓ Direktefly t/r med innsjekket bagasje
- ✓ Overnatting 7 netter inkl frokostbuffé
- ✓ Treretters middager, 6 dager
- ✓ Heiskort, 6 dager
- ✓ Reiselederservice og guidet felles skikjøring

Priseksempel Alp Inclusive® fra **9995,-**
(priseksempel inkl rabatt, Hotel Eden Rock i Bad Gastein, avreise 11/1)

STS alpereiser
www.alpereiser.no • 21 31 49 00

Her er Advokatforeningens NYE HOVEDSTYRE

Siri Teigum har nå vært leder i drøye tre måneder, og har brukt tiden godt: Streiken ble avblåst før sommerferien, hun har vært i møte med justisministeren om oppfølgingen av regjeringens stortingsmelding om økonomisk kriminalitet, og hun har innledet en møterekke med andre aktører i rettsstaten.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I begynnelsen av september møttes det nye hovedstyret for første gang fysisk til et todagers møte der de fikk et overblikk over arbeidet som gjøres i Advokatforeningens sekretariat.

På dagsordenen stod også Advokatforeningens oppfølging av Den sorte svane-dokumentaren og lånesaken i Sandnes, høstens innspill til Salærrådet, status for arbeidet med advokatloven, planlegging av Advokatforeningens årstale, og oppsummering av streiken og veien videre.

Teigum ga en kort orientering om sitt arbeid så langt.

– Rettshjelpsaksjonen ble gjennomført med stor kløkt, og det forliket vi fikk til, danner grunnlaget for det videre arbeidet med rettshjelpsordningen, sa hun.

Sammen med generalsekretær Merete Smith har hun blant annet vært i møter med Dommerforeningen, Tilsynsrådet, Riksadvokaten og Advokatbevillingsnemnden.

– Det er fint å etablere kontakt, og kjenne hverandres prioriteter. Vi har jo ulike oppgaver vi skal løse sammen. At Advokatforeningen og dens ledelse møtes med kunnskap og respekt, er fint å erfare, sa hun.

Også foreningens halvårsregnskap, status for foreningens finansinvesteringer, Advokatforeningens høringsuttalelser siden forrige hovedstyremøte og kommende høringer, og rapporter fra kretsene, Forsvarergruppen, de store firmaene og utvalget for yngre advokater var blant postene på programmet.

MØTE I RIGA

Nylig var Teigum og Smith i Riga i Latvia der de møtte ledere og generalsekretærer for advokatforeningene i Norden og Baltikum i det som kalles Nordisk-baltisk forum.

Ett av temaene som ble diskutert, var behovet for egne etiske regler for advokaters bruk av kunstig intelligens. Enkelte advokatforeninger har begynt å utarbeide særskilte regler på området.

– Det var også en interessant og krevende diskusjon om advokater kan og bør avstå fra å ta oppdrag fra klienter som man mener ikke etterlever bærekraftsmålene, som for eksempel oljeselskaper, og om dette er en forsvarlig holdning

Styret var samlet på en konferansegård på Sørum. Fra v. Mette Yvonne Larsen, Stian T. Bråstein, Else-Marie Merckoll, Ingelin M. Gundersen, Audun Moen, Merete Smith, Bjørn Dyrland, Ruth Nying Frøland, Siri Teigum, Kristin F. Hammervik, Karianne Tilseth Berg og Kaare A. Shetelig.

NY

Mette Yvonne Larsen (født 1963)

Leder av Forsvarergruppen, tidligere leder av MR-utvalget Oslo krets

– Det er utrolig spennende å være valgt inn i hovedstyret. Det gir en unik mulighet til å få enda bedre kjennskap til hva andre deler av advokatbransjen er opptatt av, og ikke minst å få innblikk i det betydelige arbeidet som nedlegges i sekretariatet for å utvikle advokatprofesjonen.

– Det viktigste for meg er å stemme frem tiltak som øker rettssikkerheten for klientene på ethvert trinn i straffesaksjeden. Hovedstyret er også en fin arena for å løfte frem utfordringene i forsvarerrollen.

NY

Stian Trones Bråstein (født 1977)

Tidligere kretsleder og mangeårig medlem i representantskapet Sør-Rogaland krets

– Jeg er opptatt av advokaters rammevilkår generelt og gleder meg til det videre arbeidet med hovedstyret innenfor mange områder. Særlig viktig er rammevilkårene for fri rettshjelp til de svakeste i samfunnet. Jeg har engasjert meg over tid i de ulike aksjonene Advokatforeningen har hatt, og vil gjøre mitt for at vi ikke slipper tak i dette spørsmålet før nivået på rettshjelpssatsen er forsvarlig – selv om vi kan være tilfreds med at justisministeren er kommet oss i møte på viktige punkter.

NY

Kristin Fagerheim Hammervik (født 1969)

Leder av bistandsadvokatutvalget, nestleder i kretsen Helgeland og Salten krets

– Jeg vil ha fokus på både advokatenes rammevilkår og advokatenes ansvar for å arbeide for økt rettssikkerhet. Kunnskapsrike og uavhengige advokater på både straff- og sivilrettsens område er grunnleggende i vår rettsstat. Hovedstyret må derfor ha høyt på agendaen å hindre uønsket adferd fra advokater, samt sørge for et effektivt sanksjonssystem.

NY

Ingelin Morken Gundersen (født 1972)

Tidligere kretsleder Vestland krets

– For meg er det viktig at hovedstyret skal jobbe med saker som engasjerer advokater i hele landet herunder å lande en bærekraftig rettshjelpsats. Det er også viktig å jobbe for å styrke / bevare tilliten til advokatstanden i kjølvannet av Den sorte svane-dokumentaren og Rogaland-saken.

fra advokatene. Dette har blitt diskutert i Nederland, og temaet kommer tilsynelatende opp i den europeiske advokatforeningen, CCBE, og vil nok da også kunne komme til oss her i Norge, sa Teigum.

Hun la til at det å innnta en slik holdning, nok ikke er et forslag som vil komme fra henne. •

NY

Audun Moen (født 1970)

Leder av internadvokatutvalget Oslo krets

– Internadvokatene har fått en stadig viktigere rolle i samfunnet. Om vi ser bort fra advokatfullmektigene, er hvert femte medlem av Advokatforeningen en organisasjons- eller internadvokat. I hovedstyret ønsker jeg også å bidra til at saker som er viktige for internadvokatene kommer på dagsorden.

Har din advokatpraksis økonomistyringen den fortjener?

Med ADMA, en ledende aktør innen advokatregnskap, er ditt firma i trygge hender.

Vår forståelse av bransjespesifikke utfordringer kombinert med årelang erfaring sikrer at din økonomistyring blir både effektiv og pålitelig.

Hos oss finner du medarbeidere som i sin tid utviklet fagsystemet Advisor til å bli en ledende IT-merkevare i advokatbransjen. Vi kan det meste for å få det beste ut av økonomien i en advokatvirksomhet. Dette har vi omsatt i praktisk kunnskap som våre erfarne medarbeidere i ADMA bistår kundene med.

Hos ADMA prioriterer vi et nært samarbeid med våre kunder for å sikre nøyaktig rapportering og effektiv ressursbruk. Vårt team, ledet av Pål Roar Carlsen, er drevet av en filosofi som

setter etikk, kvalitet og integritet først. Det er en garanti for at vi alltid handler i din interesse. Denne tilnærmingen minimerer risiko og sikrer etterlevelse av gjeldende lover og regler. Det gjør oss til mer enn bare en leverandør – vi er din strategiske partner.

Tidspress og kompleksitet i moderne advokatvirksomheter krever en regnskapspartner som forstår dine behov. Det gjelder alt fra økonomirapporter for partnere til håndtering av klientmidler og andre advokatspesifikke økonomibehov. Hos ADMA oppdaterer vi stadig egen kunnskap, noe som sikrer at vårt team alltid er informert om de siste endringene innen advokatbransjen.

Kontakt oss gjerne for en uforpliktende samtale og oppdag hvordan vi kan utgjøre en forskjell.

– Vi frigjør verdifull tid som sikrer effektiv og pålitelig økonomistyring, så kan du konsentrere deg om det du gjør best – å være advokat, poengterer Pål Roar Carlsen.

adma.no

Streiken avblåst etter 119 dager

Den 1. juli inngikk Advokatforeningen og justis- og beredskapsminister Emilie E. Mehl en avtale som satte punktum for den nær fire måneder lange streiken som hadde rammet politiets etterforskning i kk-saker og avhør i barnehus.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

På det meste var tre hundre advokater berørt av aksjonen, som startet den 4. mars og rammet politiets arbeid i Oslo, Vestfold og Buskerud, Sogn og Fjordane, og barnehusene i Oslo, Tromsø, Bodø, Trondheim og Bergen.

Avtalen som Advokatforeningen har inngått med justisminister Emilie E. Mehl (Sp) inneholder fire punkter:

- Rettshjelpssatsen heves med minst femti kroner til neste år.
- Innen mai 2025 skal regjeringen forskriftsfeste at satsen prisjusteres årlig.
- Avtalen om at Salærrådet årlig skal anbefale et bærekraftig nivå for rettshjelpssatsen, består.
- Justisdepartementet skal utrede salærordningen og det tilknyttede regelverket i en egen NOU. Advokatforeningen skal involveres i utformingen av mandatet og få komme med innspill, og være representert i utvalget.

– Advokatforeningen setter svært stor pris på regjeringens vilje til å forskriftsregulere den årlige prisreguleringen. Dette vil skape forutberegnelighet og trygghet i bunnen for advokatene, sa leder Siri Teigum da streiken ble avsluttet.

– Vi setter også pris på den uttrykkelige anerkjennelsen av avtalen vi allerede har om Salærrådet, og om Salærrådet som plattform for videre arbeid. Og at vi får et utvalg som vil se på brede og helhetlige løsninger, vil etablere et best mulig grunnlag for videre samarbeid om dette.

UAVHENGIG BLIKK

Justisminister Emilie Mehl forsikrer at avtalen med Salærrådet vil bestå.

– Salærrådet er noe vi ser positivt på, og er en del av helheten i det som ligger der nå. I og med at vi legger opp til en fremtidig offentlig utredning, kan man spørre seg hva som skjer i mellomtiden. Da kan vi si at Salærrådet fortsatt vil eksistere. En slik utredning vil ta tid, avhengig av hvor stort det blir og hvilket mandat det får. Arbeidet vil kanskje

Justisminister Emilie Mehl og Advokatforeningens leder Siri Teigum.

ta et års tid, og så skal det på høring. Så avtalen med Salærrådet står seg, sier Mehl.

– Salærrådet har bidratt til å gi et uavhengig blikk, og synliggjør behovet fra advokatenes side. Det gir et bedre grunnlag, sier hun.

Arbeidet med å utforme mandatet til utvalget som skal vurdere salærordningen, er ikke formelt i gang.

Den 15. september har Advokatforeningen frist for å sende sitt innspill til Salærrådet for neste år. •

”
Salærrådet er noe vi ser positivt på.

1265 kroner

Fra 1. juli er rettshjelpssatsen 1265 kroner, og skal økes til minst 1315 kroner fra 1.1.25.

Fra sommeren 2023 til sommeren 2024 økte satsen med 85 kroner.

I løpet av de tre årene Ap- og Sp-regjeringen har sittet ved makten, er satsen blitt hevet med 180 kroner, fra 1085 til 1265 kroner.

Til sammenligning økte satsen med totalt 160 kroner i de åtte årene Høyre- og Frp satt med regjeringmakten.

Økt konfliktnivå og hardere tone

Ola Ø. Nisja (H) brukes også ofte som voldgiftsdommer og mekler.

Merete Smith i Advokatforeningen.

- Førti advokater oppgir i en fersk undersøkelse fra Advokatforeningen at de er blitt utsatt for truende atferd fra motpartens advokat de siste to årene.
- Enkelte advokater bidrar til å øke konfliktnivået i stedet for å dempe det, og påfører klientene ekstrakostnader ved sin konfronterende stil.
- Ifølge Regler for god advokatskikk skal advokaters ytringsfrihet være sterk og ytringsrommet vidt.

TEKST: NINA SCHMIDT

Som en del av en internasjonal undersøkelse i regi av den europeiske advokatforeningen (CCBE) gjorde Advokatforeningen en undersøkelse tidligere i år for å kartlegge vold og trakassering mot advokater. 1391 advokater og advokatfullmektiger i Norge deltok.

Advokatene som svarte at de hadde opplevd fysisk eller verbal aggresjon, trakassering eller annen truende atferd, oppga at egen klient eller motpart stod bak i sju av ti tilfeller. Men også motpartens advokat skapte ubehageligheter, i større grad for privatpraktiserende advokater enn for bedriftsadvokater og organisasjonsadvokater, viser resultatene.

Totalt svarte altså hele førti advokater og advokatfullmektiger at de hadde opplevd verbal eller fysisk trakassering eller annen truende atferd utøvd av motpartens advokat i løpet av de to siste årene.

– Dette synes jeg er foruroligende. Advokater opptrer ofte i krevende konflikter, men etter min oppfatning må man aldri opptre truende mot eller trakassere motpartens advokat. Tvert imot er det ekstra viktig at man opptrer høflig og ordentlig overfor motpartens advokat når konflikten er tilspisset, sier Merete Smith i Advokatforeningen.

Om man ser på alle tilfellene under ett, så er det innenfor familieretten

det er flest tilfeller med 137 hendelser, mens strafferettsområdet følger hakk i hæl med 119 hendelser.

Dette bildet bekreftes fra advokater Advokatbladet har snakket med. Særlig i foreldresaker ser mange advokater en tendens til økt konfliktnivå, som igjen gir økte sakskostnader.

Andre ser ingen slik tendens.

ØKNING SISTE FEM ÅR

Advokatforeningens voldsundersøkelse viser at det er egen klient eller motpartens klient som står bak de aller fleste tilfellene av fysisk aggresjon, truende atferd, verbal aggresjon eller trakassering (se tabell).

Hvem utøvde den truende atferden (fysisk eller verbal aggresjon, truende atferd, trakassering)?

	Privatpraktiserende advokater		Internadvokater og offentlig ansatte advokater		Organisasjonsadvokater	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Ukjent	26	5,6	2	2,6	6	18,8
Min egen klient	186	40,3				
Motpartens advokat	34	7,4	4	5,1	2	6,3
Motparten	160	34,7	39	50	10	31,3
Person m. tilknytning til motparten	31	6,7	10	12,8	4	12,5

Her gjengis bare svaralternativene med flest svar. Det var mulig å angi flere svaralternativer. Kilde: Advokatforeningens rapport «En del av hverdagen. Norske advokaters opplevelser med vold, trusler, aggresjon og trakassering»

Hviket rettsområde gjaldt arbeidet som hendelsen oppstod i forbindelse med?

Rettsområde	Antall	Andel
Familierett	137	24 %
Strafferett	119	21 %
Tvisteløsning, prosedyre og voldgift	77	13 %
Eiendomsrett	53	9 %
Arverett	46	8 %
Arbeidsrett	43	7 %
Erstatningsrett	37	6 %
Offentlig rett	27	5 %

Tabellen viser kun rettsområdene med flest tilfeller av hendelser.

«En av fem respondenter oppgir at omfanget av slike hendelser har økt de siste fem årene, under én prosent oppgir at omfanget har blitt redusert», heter det i rapporten «En del av hverdagen. Norske advokaters opplevelser med vold, trusler, aggresjon og trakassering».

44 advokater er det siste tiåret felt for brudd på Regler for god advokatskikk punkt om kollegial tillit. Antallet var lavere i fjor enn i de tre foregående årene. Trolig er det flere hendelser som aldri klages inn til disiplinærmyndighetene. RGA har også en regel der det heter at tvister mellom advokater bør løses i minnelighet.

- SKIKKELIGHET ER ESSENSIELT

Advokat Ola Ø. Nisja leder tvisteløsning i Wikborg Rein og har bakgrunn fra Regjeringsadvokaten. Sammen med advokatene Kaare A. Shetelig og Christian Reusch er han aktuell med en fersk utgave av boken *Ærede rett – kræsjskurs i sakførsel*.

Boken gir tips til forberedelser og hovedforhandlingen, men inneholder også mange praktiske råd om hvordan man bør opptre overfor dommere og motparter.

– Skikkelig opptreden, både generelt som advokat og i retten spesielt, er utrolig viktig. Jeg mener skikkelighet

er viktig for og klokt av den enkelte, og jeg mener det er helt essensielt for advokatbransjens anseelse. Ved å opptre ordentlig, bidrar vi til den tilliten både vi og samfunnet er avhengige av at vi har, sier Nisja.

Advokater bør velge sine kamper, understreker han.

– I *Ærede rett* skriver vi det ganske enkelt innledningsvis i boken: Oppfør deg ordentlig gjennom hele prosessen. Når jeg holder innlegg på Advokatkurset sier jeg det samme. Jeg oppfordrer de unge til å reflektere over hva slags advokat de ønsker å være, og avslutter ofte med å si at det ikke er helt sikkert at det å alltid ta alle fighter er i klientens interesser.

Han synes det er flott at Advokatforeningen har gjennomført undersøkelsen, og at Advokatbladet skriver om funnene.

– Personlig oppfatter jeg nok ikke at upassende atferd er et økende problem i saker jeg håndterer. Det kan muligens spores noe mer profesjonell tøffhet enn tidligere, noe som selvsagt fra tid til annen kan nærme seg eller gå over grensen. Men i stort opplever jeg å møte dyktige og profesjonelle advokater som opptrer skikkelig på den andre siden, sier han. •

44 felt for pkt 5.1

I tiårsperioden fra 2014 til og med 2023 har 31 advokater fått kritikk som følge av brudd på pkt. 5.1. Sju har fått irettesettelse, og seks er ilagt en advarsel.

Kilde: Advokatforeningen / Disiplinærnemnden

Det er ekstra viktig at man opptrer høflig og ordentlig overfor motpartens advokat når konflikten er tilspisset.

MERETE SMITH

DETTE SIER RGA

RGAs punkt 4.1 Opptreden overfor retten

En advokat skal opptre korrekt i forhold til prosesslovgivningen. Advokaten skal vise retten respekt og høflighet, men samtidig forsvare sin klients interesser ærlig, uten frykt og uten hensyn til egne interesser eller konsekvenser for seg eller andre. Advokaten har både rett og plikt til å utøve kritikk av retten i en sømmelig form.

RGAs punkt 5.1 Kollegial tillit

Kollegial tillit og samarbeid mellom advokater er nødvendig så vel i klientenes interesse som for å unngå unødige tvister.

Overfor kolleger skal en advokat alltid opptre med den hensynsfullhet og imøtkommenhet som er forenlig med klientens interesse.

RGAs pkt. 5.4 Tvist mellom advokater

Hvis en advokat finner at en kollega har handlet i strid med regler for god advokatskikk, skal han gjøre kollegaen oppmerksom på dette. Kritikk av kollegers arbeid må være saklig og korrekt. Tvister mellom advokater av yrkesmessig karakter bør søkes løst i minnelighet.

DOMMERPERSPEKTIVET:

– Ingenting positivt med hersketeknikker og munnhuggeri

– De fleste advokater er hyggelige og bidrar til konstruktiv gjennomføring av sakene, men det er jo også noen du gruer deg til å treffe, fordi du vet at det blir en kamp i retten, sier Ola Berg Lande.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Det nærmer seg ti år siden Lande begynte som dommer i Oslo tingrett – en arbeidsplass hvor han nesten daglig må forholde seg til advokater og deres klienter i et stort spenn av sakstyper.

Han kan fortelle om store individuelle forskjeller mellom advokatene når det kommer til deres oppførsel overfor øvrige aktører i retten.

– De aller fleste advokater er ryddige og konstruktive og gjør så godt de kan, så den ugreie tonen representerer unntakene. Samtidig er det nok en hel del vi dommere ikke får med oss, fordi mye av kommunikasjonen mellom advokatene foregår i saksforberedelsen og i forkant av rettsmøtene. I åpen rett vil nok de fleste advokatene bestrebe seg på å være høflige, sier Lande.

Enkelte tendenser har han også merket seg i løpet av sine år i domstolene.

– Jeg opplever i større grad enn før at advokatene krangler om prosessuelle spørsmål. Særlig i de større kommersielle sakene blir det stadig flere bevisvister og andre prosessuelle tvister, og i en del tilfeller klarer ikke advokatene en gang å bli enige om tidsplan.

Fra mitt perspektiv kan jeg noen ganger lure på om advokatene har et tilstrekkelig kritisk blikk på hvilke kamper de tar. Ofte får jeg følelsen av at det tas flere kamper enn det klientene deres strengt tatt er tjent med, fordi sakene eser ut, blir dyrere og tar lengre tid. Det er ingen god utvikling.

Dette kan også være et symptom på at advokatene tidvis mangler en tilstrekkelig distanse til saken, påpeker Lande.

– Det er vanskelig å si noe sikkert, for jeg kan jo

bare snakke ut fra mine egne erfaringer. Generelt vil jeg tro at de fleste advokater vet at det er lite formålstjenlig å knive mye om prosess og detaljer, fordi det er tross alt er kostnadsdrivende og flytter fokuset vekk fra sakens kjerne. Fra dommerbordet kan man likevel få følelsen av at enkelte advokater mister dette litt av syne i kampens hete.

– PÅVIRKER SAKEN

Også i barnelovsakene kan temperaturen mellom advokatene bli høy, og i disse sakene opplever Lande at distansen mellom advokat og klient tidvis blir for liten.

– Stadig oftere kommer jeg borti saker som involverer barn, hvor advokatene fremstår å være personlig engasjert i klientens sak. I disse sakene har advokatene et ansvar for barnets beste, noe som i veldig mange saker innebærer å bidra til deeskalering partene imellom. Noen ganger opplever jeg likevel advokater som gjennom sin form og fokus tvert imot bidrar til en eskalering av konflikten – selv der det hverken bidrar til sakens opplysning, eller er konstruktivt for saken og forholdet mellom partene.

Det er også i disse sakene at han hyppigst opplever munnhuggeri mellom advokatene i retten, forteller han.

– Den umiddelbare konsekvensen av slik oppførsel er jo at arbeidsforholdene blir dårligere for alle som er til stede. Det gjør liksom noe med stemningen i rommet. I tillegg kan det få betydning for hvor godt saken blir opplyst, for i stedet for å fokusere på det saken handler om, må jeg korrigere advokatene og bruke energi på å holde ro og orden.

I tillegg til rollen som tingrettsdommer, har Ola Berg Lande de siste årene gjort seg kjent som programleder i Dommerpodden, en podkast produsert av Domstoladministrasjonen.

Ikke bare ødelegger det min mulighet til å forstå saken skikkelig, men det ødelegger også deres mulighet til å opplyse den slik de ønsker, forklarer Lande.

FARE FOR BESLUTNINGSFELLER

Det er også vanskelig å la personangrep og uhøflig oppførsel gå fullstendig ubemerket hen, påpeker han.

– Dommere er også mennesker, så det er ikke unaturlig at vi i likhet med andre vil oppleve vedkommende som usympatisk. Samtidig er det en del av jobben vår å unngå at denne typen forstyrrelser påvirker sakens utfall. På gruppenivå vet vi likevel at partenes oppførsel vil kunne påvirke beslutningstakerens vurderinger, og jeg kan selvsagt ikke påstå at dommere ikke er blant dem som blir ofre for slike beslutningsfeller.

Det vil også få konsekvenser for ryktet du har som advokat, konstaterer Lande.

– Som dommer danner du deg et bilde av de advokatene du møter i arbeidshverdagen. Mange gleder du deg til å treffe, fordi de er flinke og hyggelige og bidrar til en konstruktiv gjennomføring av sakene. Andre gruer du deg til, fordi du vet at

DISIPLINÆRUTVALGET

Felt for personangrep

I en sivil tvist, hvor klager og innklagede representerte hver sin part, benyttet innklagede ved flere tilfeller tilsvar og prosesskriv til å fremsette kritikk mot klagers advokaten kom blant annet med utsagn som «Det er undertegnede oppfatning at den eneste som tjener på den prosessiver som utvises, er adv. NN. Dette fordi det settes i gang unødvendig mange søksmål, og fordi han, etter min vurdering, fakturerer vesentlig for høyt.»

Disiplinærutvalget mener det «fremstår klart» at innklagede «angriper» person og ikke sak.

«(...) og uten at det er tilstrekkelig grunnlag for dette. Dersom innklagede mente det var grunnlag for prosessuelle grep med hensyn til søksmålene, bevisfremleggelse eller saksomkostninger så bør dette angripes i saken og ovenfor domstolene med grunnlag i relevante bestemmelser i tvisteloven», kan man lese i beslutningen.

Innklagede ble også felt for å ha identifisert klager med klagers klient.

Sak 13696

Reaksjon: Kritikk for brudd på RGA pkt. 1.2, 1.3, 5.1 og 5.4

”
Ofte får jeg følelsen av at det tas flere kamper enn det klientene deres strengt tatt er tjent med, fordi sakene eser ut, blir dyrere og tar lengre tid. Det er ingen god utvikling.

- Trist om unge slutter som følge av ufine motparter

– Alle aktører skal vise respekt for hverandre, uavhengig av alder, erfaring, sakstype eller geografisk tilhørighet, sier Victoria Westrum.

YNGRE FORSVARERE

- Et fast utvalg under Forsvarergruppen.
- Gjennom høsten står flere sosiale og faglige arrangementer på programmet, deriblant foredrag med Sulland-advokat Marit Lomundal Sæther om de første rettssakene.
- Utvalget ledes av Victoria Westrum med Sunniva Yde Aksnes som nestleder. Øvrige medlemmer er Sofie Faye, Thea Ekran Gustavsen, Thea Haugen Jansen, Jonathan Leifsson de Lange og Iqra Tahir.

– Det er viktig at advokater, særlig unge, sier fra hvis man opplever dårlig oppførsel i retten, sier leder av Yngre forsvarere, Victoria Westrum. Hun mener det er flere faktorer som spiller inn på hvordan advokater ter seg.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Dette er definitivt et aktuelt tema, sier Elden-advokat og leder av Yngre forsvarere, Victoria Westrum, når Advokatbladet møter henne for å snakke om advokaters tone og atferd overfor hverandre.

– Min erfaring er at det avhenger av sakstype. I straffesaker opplever jeg motparten, altså påtalemyndigheten, som respektfull overfor min rolle som forsvarer. Man lar hverandre gjøre jobben sin. I sivile saker med privatrettslige spørsmål, er konfliktnivået ofte veldig høyt, eksempelvis i foreldretvister. I slike saker er min oppfatning at enkelte advokater bidrar til at konfliktnivået eskaleres unødvendig fordi man skal gå i kampen for klienten, samtidig som man kanskje mister litt av synet hva som er god etikk, fortsetter hun.

Selv var Westrum nylig prosessfullmektig i en barnevernssak, hvor hun ble utsatt for omfattende hersketeknikker fra motpartens advokat. Hennes løsning ble å adressere den ugreie oppførselen i åpen rett.

– Det er viktig at advokater, særlig unge, sier fra hvis man opplever dårlig oppførsel i retten. Om det passer seg kan man ta det opp muntlig, eventuelt sende en e-post i etterkant. Det er også viktig å snakke internt om hva som er uakseptabel oppførsel i retten. Det vil være trist om unge i bransjen slutter fordi de får dårlige erfaringer som følge av ufine motparter.

- MÅ VELGE EGEN STIL

Westrum påpeker at alle advokater har et ansvar når det kommer til oppførsel, både med tanke på hvordan man selv opptrer, og med tanke på hva slags atferd man velger å akseptere.

– En ting er at jeg skal gjøre en god jobb, men jeg ønsker også at andre skal oppfatte meg som en god aktør, sier hun.

Både sakstype, aldersforskjell og ulike kulturer i retten på ulike steder i landet, er faktorer som kan påvirke hvordan advokatene ter seg, ifølge Elden-advokaten.

– Til syvende og sist må hver enkelt advokat bestemme seg for hva slags stil man ønsker å ha. Noen er veldig pitbull i tilnærmingen og mener det er det beste for klienten, mens andre legger seg på en roligere linje hvor man kanskje blir tatt

mer på alvor når man først velger å si noe. I retten er det en god miks.

VANSKELIG BALANSE

Westrum mener rettssalen er en god læringsarena for å erfare hvordan man selv vil – og ikke vil – opptre som advokat.

– Åpenbart vil det være saker som involverer mange følelser og som har et høyt konfliktnivå. Da er spørsmålet om advokaten skal bidra til å øke konfliktnivået eller bidra til å dempe det. Det er kanskje der advokatens atferd særlig vil spille inn. Man kan gjøre saken verre ved å bidra til at den eskaleres. Samtidig risikerer man å havne litt i skvis, hvis motpartens strategi er å være veldig frempå mens man selv sitter stille i båten. Kanskje vil man da oppleves passiv av egen klient. Det er en vanskelig balansegang, sier hun og legger til:

– Tydelig ledelse fra dommeren er også viktig, og hvis det er ufin oppførsel mellom aktørene i retten, bør dommeren ta ordet og si fra. •

DISIPLINÆRUTVALGET

Advokatfullmektig kom med trusler

En prinsipal er ilagt kritikk som følge av en advokatfullmektigs opptreden i en foreldretvist. Fullmektigen tok direkte kontakt med klagers klient tre ganger, uten å sette klager i kopi.

Da klager, altså fars advokat, varslet fullmektigen om at han ville klage fullmektigen inn for Disiplinærnemnden, opplevde han hennes svar «som en trussel og som et angrep på ham».

Fullmektigen skrev tre e-poster til klager som svar på varselet.

«Nemnden har særlig merket seg formuleringene om at fullmektigen kan "ta" klager på "langt flere områder" med hensyn til god advokatskikk, etterfulgt av en liste med påståtte kritikkverdige forhold. Senere samme dag sendte fullmektigen en ny e-post med ytterligere ett kritikkverdig forhold hun mener hun kan "bevise", skriver nemnden.

«Advokatfullmektigen har naturligvis rett til å ta til motmæle mot klagers kritikk», heter det i avgjørelsen.

«Etter Disiplinærnemndens syn kan imidlertid fullmektigens e-poster oppfattes som en trussel om at advokatfullmektigen selv vil agere på det hun mener er kritikkverdig opptreden fra klager, dersom klagen innsendes. Utsagnene fremstår dermed som et uakseptabelt forsøk på å påvirke klager fra å sende inn klagen.»

Prinsipalen ble etter dette ilagt kritikk.

Sak 15043

Reaksjon: Kritikk for brudd på RGA pkt. 5.1 og 5.3

”

Noen er veldig pitbull i tilnærmingen og mener det er det beste for klienten.

»

– Rettssaker er ingen søndagsskole

– Med et såpass konfronterende innhold, må formen være respektfull og overdrevent høflig. Det er en dyp misforståelse at budskapet svekkes av den grunn, sier Berit Reiss-Andersen.

TEKST: KARI HEGSTAD

Med førti års fartstid som advokat har Berit Reiss-Andersen fått oppleve både større og mindre endringer i forventningene til hvordan advokater skal opptre og til hvordan de skal prate.

Like fullt er advokathverdagens karakter den samme som den alltid har vært: Den er preget av konflikt.

– Typisk vil jo selve premisset være at du har en motpart som er uenig med deg – at man må motsi, konfrontere og innimellom være hard i retorikken på en måte som for noen kan oppleves brutal. Vi står stadig i angrepsposisjon, og den vennlige og imøtekommende tonen som er vanlig å benytte i de fleste andre yrker, er ofte ikke naturlig her. Hverken rettssaker eller forhandlinger er noen søndagsskole.

For at advokater skal kunne leve i denne konstante konflikten over tid, så kreves det visse rammer, sier hun.

– I retten har vi prosessregler og uskrevne regler og kutymene som sier noe om hvordan vi skal oppføre oss. I rettsalen gjelder en overdreven høflighet, hvor språket er innredet etter en høflighetsform som ligger noen hakk over den som gjelder ellers i samfunnet. Vi starter dagen med å si «ærede rett», for eksempel, og forholder oss til dommeren som en opphøyet person.

– Tidligere var det også vanlig å omtale motparten som «ærede motpart», og øvrige aktører som «De». Da jeg begynte som advokat kunne jeg bli omtalt som «Fru Reiss-Andersen». Disse veldig formelle høflighetskravene er i tilbakegang – det ville jo vært veldig komisk om man skulle brukt «De» i dag, eller henvendt seg til en avisredaktør som «Høyst Ærverdige Redaktør».

Samtidig er det viktig at enkelte høflighetskrav beholdes, mener Reiss-Andersen, fordi det markerer at rettsalen ikke er et alminnelig rom.

– INNHOLDET KREVER HØFLIGHET

Det er nettopp fordi innholdet i det som fremlegges kan

”

Et visst ubehag kommer man ikke fra, og nettopp derfor behøver ikke retorikken å være tøffere enn den må.

være så konfronterende, at formkrav må praktiseres, understreker hun.

– Det tar noe av brodden av det, opplever jeg.

Jo «verre» budskapet er, desto viktigere mener hun det er at man opptreer høflig og respektfullt.

– Vi kommer ikke bort fra at advokater med rette skal si og mene ting på vegne av klienter, som kan oppleves veldig belastende for motpart og andre berørte. Det kan for eksempel være en påstand om at du har gjort noe uriktig, eller en anklage om at du ikke er egnet som forelder. Det kan oppleves som en krenkelse, men tross alt er det jo advokatens jobb å si disse tingene. Et visst ubehag kommer man ikke fra, og nettopp derfor behøver ikke retorikken å være tøffere enn den må.

– Det er en dyp misforståelse at budskapet svekkes av at man som advokat opptreer hensynsfullt overfor motpart og motpartens advokat, tilføyer Reiss-Andersen.

NØKTERN MEN HENSYNSFULL

Man kommer som regel langt med takt, tone og litt menneskelig innsikt, påpeker hun.

– Hvis man er forsvarer i en drapssak, for eksempel, og går hardt ut for å renvaske klienten, kan dette oppleves veldig usympatisk og blottet for empati for de pårørende på den andre siden.

Innimellom kan man derfor være tjent med å anvende et mer klinisk språk, forklarer hun.

– Se for deg en obduksjonsrapport: Den kan være brutal i den forstand at den beskriver døden på en nøktern og usminket måte, men den vil aldri være emosjonell eller personlig fordi den tross alt ikke sier noe om hvor forferdelig døden er. Hvis advokater også tenker litt mer slik, i alle fall i de mest sensitive sakene, vil det nok kunne være en smart måte å fjerne seg fra det emosjonelle på – og samtidig være hensynsfull.

Det er heller ingen grunn til å fremstå sint eller oppbragt overfor en kollega, bare fordi vedkommende har en annen posisjon i saken enn en sely, konstaterer Reiss-Andersen.

– Ikke bare er det uprofesjonelt – det er rett og slett barnslig. •

Forsvarer Berit Reiss-Andersen hilser på førstestatsadvokat Marianne Bender under rettssaken mot John Carew i 2022. Den tidligere fotballspilleren var tiltalt for skatteunndragelse av 5,4 millioner kroner. Foto: Ole Berg-Rusten / NTB

DISIPLINÆRUTVALGET

Anklaget motparten for fantasi-faktum

I kjølvannet av en foreldretvist, ble en advokat klaget inn for Disiplinærnemnden av motpartens advokat for RGA-brudd. Den innklagede skal blant annet ha påstått at motparten «villedet retten» i et prosesskriv, og også at motparten «laget faktum». For begge påstandene ble advokaten felt for brudd på punkt 5.1.

«Det underliggende forhold er at advokaten ønsker å få frem overfor retten at han er uenig i klagers fremstilling av faktum i saken. I stedet for å nøye seg med å påpeke uenigheten om faktum samt å gi retten sin fremstilling av hva advokaten mener er korrekt faktum, tilføyer advokaten at klager «lager faktum». Dette er i realiteten en alvorlig anklage mot klager om at han bevisst fremstiller faktum uriktig overfor retten. Det er en alvorlig anklage som advokaten verken har dekning for eller som er nødvendig å fremsette for å ivareta sin klients interesse i saken», skriver nemnden.

Og fortsetter: «Selv etter den romslige norm som gjelder for advokaters adgang til å kunne ytre seg fritt, er dette uttalelser som etter Disiplinærnemndens syn klart innebærer en overtredelse av punkt 5.1.»

Advokaten var også klaget inn for flere fristoversittelser, for manglende kompetanse for utarbeidelse av ankeutdrag og for å ha røpet klientens forhandlingsvilje.

Sak 16166

Reaksjon: Irettesettelse for brudd på RGA pkt. 2.3.2, 3.1.4, 4.3, 4.5 og 5.1.

BARNESAKENE:

Gjørmebryting med motpartens advokat

– I stedet for å samarbeide om konstruktive løsninger til barnets beste, blir man møtt av en advokat i angrepsposisjon som nærmest har adoptert klientens sinne og frustrasjon.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Det sier Ida Andenæs, partner i Elden, som selv har erfart hvor høy temperaturen kan bli i enkelte saker der foreldre er i konflikt om sine felles barn.

Ikke sjelden har hun støtt på saker hvor motpartens advokat er med på å kaste bensin på bålet.

– Det er klart det er mye følelser i sving i slike saker. Utgangspunktet er jo at konfliktnivået er så høyt at partene ser seg nødt til å bruke advokater for å finne en løsning. Det jeg derimot har inntrykk av, er at enkelte advokater som påtar seg slike oppdrag blir så enormt personlige i rollen sin. Innimellom kan det nesten fremstå som at de identifiserer seg med den av foreldrene de representerer, sier Andenæs.

GLEMMER BARNETS BESTE

I stedet for at advokaten blir en konstruktiv talsperson på vegne av sin klient, opplever hun at enkelte blir bidragsyttere til at foreldrekonflikten trekkes videre inn i de rettslige prosessene.

– Noen advokater adopterer klientens uhensiktsmessige argumentasjon, og legger på den måten opp til at dialogen i større grad preges av usaklighet enn av rasjonalitet og konstruktivitet. Det blir rett og slett en form for gjørmebryting med motpartens advokat, hvor

det føres en utmattelsestaktikk som til slutt ender med at det ikke gjenstår andre muligheter enn å bringe saken inn for domstolene.

En slik håndtering av konflikten er både prosess- og kostnadsdrivende, påpeker hun.

– Som advokat i en sak som angår barn, er det hovedprinsippet om barnets beste som skal legge føringer for hvilke råd du gir til klienten din. Da må du kunne legge klientens sinne, frustrasjon og bitterhet til side, og tilnærme deg problemstillingene på en nøktern og objektiv måte. Svartmaling i et forsøk på å sabotere for motparten, vil sjeldent tilføre barna noe godt.

– Her kan det nesten virke som at enkelte advokater har mistet gangsynet, sier Andenæs.

EN KANAL FOR SVARTMALING

Hun er samtidig nøye med å presisere at denne typen oppførsel gjelder langt fra alle advokater som jobber med familietvister.

– Jeg skal ikke generalisere, men jeg synes jo det er påfallende at både jeg og flere jeg kjenner har opplevd kulturen på dette feltet som nokså ufin. Jeg forstår at man ønsker å gjøre en god jobb for klienten, men hvis dette innebærer at du blir et ledd i en eskalerende konflikt mellom to voksne, så er du på feil spor, forklarer hun.

– I barnesakene er det jo nettopp barn det handler om, det er ikke hard juss og pengekrav. Da er det desto viktigere at advokatene har en løsningsorientert holdning som ikke skader partene enda mer, sier Ida Andenæs.

”
Jeg forstår at man ønsker å gjøre en god jobb for klienten, men hvis dette innebærer at du blir et ledd i en eskalerende konflikt mellom to voksne, så er du på feil spor.

Bekymringer knyttet til motpartens omsorgsevne vil selvsagt kunne være både riktige og rasjonelle, men som advokat mener Andenæs at man har et ansvar for å finne ut hvor skillet går mot det irrasjonelle.

– Når foreldrepåret først har koblet på advokatene, så gir jo dette oss en gylden mulighet til å samarbeide for å hjelpe foreldrene til å finne en løsning til barnets beste. Det er ikke noe poeng i at du bombarderer meg med e-post om hvor forferdelig min klient er, som svar på mitt forslag til en løsning på problemet mellom foreldrene. Når klientene er følelsesstyrte, må vi være rasjonelle. Vi trenger ikke å bli en del av krangelen. Dette er jobben vår, og det er det viktig å minne seg selv om. •

DISIPLINÆRUTVALGET

Mente motparten løy

En advokat er felt for disiplinærbrudd etter å ha hevdet at motpartens advokat «lyver for retten». Klager, som selv er advokat, sa under rettssaken at hans klient hadde serveringsbevilling, noe som senere viste seg å være feil da dette skulle dokumenteres. Ved at dette ble omtalt som løgn, mener klager seg identifisert med klienten, i tillegg til at påstanden mulig kunne svekke hans omdømme.

«Beskyldninger som «lyver for retten» vil uten tvil undergrave tilliten til den etiske/moralske standard hos den som utsettes for slike utsagn. Det er med andre ord tale om belastende karakteristikk om en advokatkollegas arbeid. Normalt skal en advokat ha et betydelig spillerom for å ivareta sin klients interesser, også i det å kunne gjengi egen klients frimodige reaksjoner på handlinger og utsagn fra motparts advokat», skriver disiplinærutvalget.

«Men det som gjør at nærværende sak faller utenfor en slik ramme, er at de påklagede utsagn ikke bare fremsettes som et referat/gjengivelse av klientens syn, men også som advokatens personlige oppfatning av en kollega, – og da ikke bare kollegaens arbeid, men også hans etiske og moralske standard.»

Sak 14467

Reaksjon: Kritikk for brudd på RGA pkt. 1.2, 5.1 og 5.4

DISIPLINÆRUTVALGET

– Uakseptabel klientkontakt

Disiplinærutvalget felte en advokat for å beskyldte en kollega for å stjele en klient. Dette var en upresis fremstilling, mener Disiplinærnemnden, men mener at advokaten like fullt har kommet med en påstand om uakseptabel klientkontakt.

Den faste forsvareren som anklaget en annen advokat for å ha brutt regelen om at det bare er faste forsvarere som kan påta seg forsvareropdrag uten direkte anmodning fra klienten, er ilagt kritikk både i det nå nedlagte disiplinærutvalget og i Disiplinærnemnden.

Klager i saken hadde blitt oppnevnt som forsvarer for en mann, som han så kontaktet og opplyste om oppdraget og saken.

Den faste forsvareren skal så ha blitt kontaktet av den siktede mannen. Han sendte deretter en e-post til den oppnevnte advokaten, med den siktede i kopi. I e-posten skrev den faste forsvareren at han ikke kunne se at advokaten var fast forsvarer, og at klagers kontakt med «vår klient» var i strid med retningslinjer for forsvarere. Han opplyste også at han vurderte å klage inn advokaten for brudd på advokatetiske regler.

«Det er ikke et krav om å være fast forsvarer for å bli oppnevnt som forsvarer i en straffesak. Det er også mulig at det skjer feil ved oppnevningen, som ikke skyldes den oppnevnte advokaten. Det kan derfor ikke utelukkes at en advokat ved et uhell blir oppnevnt som forsvarer for en klient som allerede er representert av en annen advokat. Foreliggende sak illustrerer akkurat dette», skriver nemnden.

Det er ikke unnskyldende at klienten selv ønsket at den faste forsvareren skulle ta kontakt med advokaten, mener nemnden: «Advokaten kunne enkelt ha videreformidlet klientens opplevelser av samtalen og ivarett hans interesser på en mindre anklagende og konfliktskapende måte.»

Sak 14301

Reaksjon: Kritikk for brudd på RGA pkt. 5.1 og 5.4

- Kranglete advokater gir dårlig inntrykk

– Å karakterisere folk som syke er dessverre ikke uvanlig i barnesaker. Å få en slik påstand slengt mot seg kan være ganske byrdefullt når man krangler om det kjæreste en har. Slik ordbruk gjør konflikten bare verre.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

BODØ:

Det sier advokat Kristin Fagherheim Hammervik.

– At advokater kan være røffe i kantene og at det kan gå en kule varmt, er et fenomen som alltid har eksistert, og jeg var selv mye mer av en villkatt da jeg var yngre, sier hun.

Hammervik er leder av bistandsadvokatutvalget, og jobber til daglig som advokat og partner i advokatfirmaet Aga i Bodø. Hun er også ukentlig å se i TV2-programmet Åsted Norge, der hun er inne i sin sjettede sesong som medlem av ekspertpanelet. Hun sitter også i Advokatforeningens hovedstyre.

Sammen med sorenskriver i Salten og Lofoten tingrett, Ingrid Johanne Lillevik og advokat Finn Ove Smith møter hun Advokatbladet i Bodøs nye tinghus til en prat om advokaters språkbruk anno 2024.

– Jeg kan ikke si at jeg ser noen bekymringsfull utvikling, men i barnesakene spesielt, ser jeg at advokater kan bli emosjonelt involvert i egne saker. Noen

ganger kan jeg få en følelse av at advokaten ikke er flink nok til å realitetsorientere klienten om hva som er greit og ikke greit å formidle, sier Lillevik.

Salten og Lofoten tingrett har rettssteder i Svolvær og Bodø, og har pr. nå seks dommere og fire dommerfullmektiger, og 14 administrativt ansatte.

– Som en domstol nordpå, kan vi se en liten forskjell mellom advokatene vi kjenner og de som kommer utenfra. Vi kan oppleve en litt tøffere tone fra oslo-advokatene enn vi er vant med, og noen har en litt krigersk innstilling, spesielt blant dem som jobber med barn, sier Lillevik.

BLIR SOM PAPEGØYER

Advokat Finn Ove Smith i Advokatene Smith, Jentoft, Simonsen har vært fast forsvarer siden begynnelsen av 2000-tallet. Han tror at enkelte advokater glemmer rollen de skal ha etter barneloven § 49, som pålegger dem å vurdere om det er mulig for partene å komme frem til en avtaleløsning.

– I stedet for å være en god rådgiver og styre klienten inn i et mer konstruktivt lende, blir mange advokater som papegøyer for klientene sine, og tar det de sier for god fisk, sier han.

Som advokat må man velge sine kamper, og holde seg på et nivå som er egnet til å bære frukter, mener Hammervik.

– Når advokater i prosesskriv setter klientens subjektive oppfatninger i kursiv, bruker masse utropstegn for å understreke poeng, eller bruker ord og karakteristika av motpart som ikke hører hjemme der, så oppnår man kun at temperaturen stiger. Jeg prøver selv å la være å gå i den fella, men jeg skal inn-

BARNELOVEN § 49

Advokater som har saker etter kapitlet her, bør vurdere om det er moeleg for partene å kome fram til ei avtaleløsning. Advokaten skal opplyse foreldra om høvet til meklung.

Kristin Hammervik, Ingrid J. Lillevik og Finn Ove Smith på kaia i Bodø. Sorenskriver Lillevik synes det er bra å jobbe i en domstol der det er lav terskel for å ta kontakt med advokatene og snakke uformelt med dem.

rømme at jeg absolutt formulert meg på en måte jeg i ettertid har angret på. Med erfaring og alder så forstår man at man ikke kan krangle på alt, og at det ikke har noen hensikt med unødvendig krass språkbruk, sier hun.

Klientene kan ha en forventning om at advokaten skal være tøff i klypa mot motparten.

– Det kan skje, og særlig hvis beskyldningene er personlige, for eksempel at mor er syk eller hysterisk, så vil man ikke at det skal ta uimotsagt. Da kan både advokaten og klienten kjenne på et behov for å slå tilbake, men da høyner temperaturen.

MYE VAR VERRE FØR

Sorenskriver Lillevik synes kranglete prosessfullmektiger jevnt over gir et dårlig inntrykk i retten.

– Høy temperatur mellom advokaterne er dessuten slitsomt. En sak vinnes eller tapes ikke på unødig hard språkbruk, tvert om. Dommeren kan få aversjon mot deg i prosessen, sier hun.

Smith synes at advokater på mange måter oppfører seg bedre nå enn før.

– Da jeg begynte som advokat, var det mange advokater som herjet med vitner og motparter. Og noen er fortsatt litt store i kjeften, men de aller fleste er blitt mer korrekte, sier han.

– Jeg kan langt på vei følge deg på det du sier, det er en litt annen standard nå, og andre forventninger. Dette gjelder også for dommere. Tidligere kunne dommere oppføre seg på en måte som ville vært helt uakseptabelt i dag. Før opplevde vi oftere dommere som skjelte ut prosessfullmektigene, sier Lillevik.

Temperaturen er sjelden like høy i andre saker, som i barnesaker og straffesaker, understreker de.

De er enige om at i Bodø er partene jevnt over greie med hverandre.

– Vi kan for eksempel ta kontakt med hverandre helt uformelt og si at når du skriver sånn, er det vanskelig for meg ikke å slå tilbake, og karakteristikkene du kommer med er ikke objektivt bevist, så om du skal krangle på den måten, blir det verre, ikke bedre, sier Hammervik.

Lillevik får ros av advokatene for å holde en uformell og vennlig tone i forberedende møter, og også i retten.

– Du tar tak i de ømme punktene og hjelper nok advokatene litt på vei, sier Hammervik.

SYSTEM FOR EVALUERING

Hun tror at advokater har litt å lære av

hvordan TV-produksjoner som Åsted Norge evaluerer seg selv.

– Programmet sendes direkte, men etterpå oppfordres vi til å se på egne kommentarer med et kritisk blikk, og gir hverandre tilbakemeldinger, både på godt og vondt. Dette er helt fraværende i advokatbransjen, selv etter at du har hatt din første sak i domstolene. Vi burde kanskje hatt et system for konstruktive tilbakemeldinger? De fleste av oss har jo lagt til oss noen unoter som uheldig kroppsspråk eller utidige avbrytelser.

Lillevik forteller at hun har en avtale om å gi tilbakemeldinger på nye aktors opptrøden i retten dersom de ønsker det. Hun har stor tro på verdien av konstruktiv kritikk, og jobbet i en periode med kollegaveiledning med dommere i Oslo tingrett.

– Da filmet jeg kolleger i retten, og etterpå så vi på opptakene sammen, og hadde refleksjonssamtaler. Dette har stor verdi.

I Hålogaland lagmannsrett i Tromsø har forhandlingene blitt tatt opp på lyd og bilde i et prøveprosjekt som har pågått over flere år.

– Jeg var i lagmannsretten nylig og opplevde for første gang at parts- og vitneforklaringer ble spilt av. Da opplever du at advokater kverner på temaer som allerede var belyst. Når man ser det i ettertid, oppdager man andre ting enn man nødvendigvis oppfatter i nuet. Det er veldig oppdragende. Når lyd- og bildeopptak blir innført i alle domstolene, kommer det til å disiplinere oss, tror Hammervik. •

Bodø tinghus stod klart i fjor høst, og holder til i tidligere Nordlandsbanken i en bygning fra 1951. Lokalene huser både Salten og Lofoten tingrett og jordskifteretten, og Hålogaland lagmannsrett har både kontorer i bygget og sin egen rettsal.

»
En sak vinnes eller tapes ikke på unødig hard språkbruk, tvert om.

Her er Tina Storsletten Nordstrøm på mottagelse for nye møterettsadvokater i Høyesterett med justitiarius Toril Marie Øie. FOTO: KARI HEGSTAD

Møterett ga økt respekt

Tonen mellom advokatene i retten handler både om personlighet, stil, kjemi og erfaring, mener Tina Storsletten Nordstrøm.

TEKST: THEA N. DAHL

Jeg tror mange klienter har en idé om at en advokat skal være brautende og mektig. Jeg har alltid sagt til mine klienter at jeg ikke er en sånn type, og at det ikke er noe motsetningsforhold mellom å gjøre jobben ordentlig og å ha en hyggelig tone. At man kan representere på en god måte og likevel være høflig. Det kan til og med være lurt og strategisk for å vinne frem.

Det sier Tina Storsletten Nordstrøm. Hun er ek-

»

Det er ikke er noe motsetningsforhold mellom å gjøre jobben ordentlig og å ha en hyggelig tone. At man kan representere på en god måte og likevel være høflig. Det kan til og med være lurt og strategisk for å vinne frem.

spert på arbeidsrett og leder for Fagforbundets advokatvirksomhet. Kanskje husker Advokatbladets lesere henne også som tidligere leder av Advokatforeningens kvinneutvalg, nå Mangfoldsutvalget.

Nordstrøm opplever at det i all hovedsak er en konstruktiv tone mellom advokater som møter hverandre i retten, men at unntak forekommer.

– Jeg har vært med på saker hvor advokatene har kastet kapp for å vitne mot hverandre. Så det kan skjære seg også, sier hun.

– Det er gjerne i de store komplekse sakene, krevende varslingssaker for eksempel, hvor advokatene kan ryke i tottene på hverandre.

FARTSTID OG PONDUS

Advokater som er uhøflige eller arrogante. Som ikke hilser ordentlig, eller ikke ser på motparten. Som bare driver skriftlig prosess og ikke er interessert i dialog. Som lager motbakke av småting og konfronterer fremfor å finne løsninger. Det er provoserende, ifølge Nordstrøm.

– Da kan det bli dårlig stemning. Også hvis man plutselig kommer med ny dokumentasjon eller anførsler det ikke er varslet om, eller fraviker rammeverket for saken som partene har blitt enige om på forhånd, da blir tilliten brutt. Miljøet er lite, og slike ting sprer seg, så man har lite å tjene på slik atferd i lengden.

Hvordan enkelte advokater møter motparten, handler både om personlighetstype, stil i retten og kjemi, men også erfaring.

– Når man blir eldre får man mer respekt basert på hva man har levert før. Etter at jeg fikk møterett for Høyesterett, opplever jeg at motpartens advokat ser på meg med andre øyne, selv om jeg føler meg lik. Det er en underlig forskjell der.

STYRING VIKTIG

I fagbevegelsen, hvor advokatene gjerne møter hverandre som motparter ofte, er det etablert tiltak for å forebygge dårlig stemning i arbeidsrettsmiljøet.

– Vi har både årlig seminarer sammen på tvers av organisasjonene, i tillegg til jevnlig møter. Hensikten er ganske enkelt å bli kjent som mennesker, slik at det forhåpentligvis blir enklere å skille sak fra person, sier Nordstrøm.

Fravær av god styring fra dommere kan også bidra til dårlig stemning i retten, påpeker hun.

– Under tydelig ledelse og tydelige føringer er det enklere for advokatene å slippe av. •

NEMNDMEDLEM:

- Lurt å reflektere over egen rolle

– Man må tåle en viss takhøyde før det skal bli snakk om noe RGA-brudd, mener Silje Remøy, specialist partner i BAHR og varamedlem i Disiplinærnemnden.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Silje Remøy har siden 2015 hatt perioder både som leder og som medlem i Advokatforeningens disiplinærutvalg, og er nå varamedlem i Disiplinærnemnden. Hun anslår at hun årlig er med på å behandle omkring femti saker i nemnden.

– Når jeg skal snakke om advokaters opptreden overfor hverandre, kan jeg selvsagt bare uttale meg på vegne av de sakene som havner på mitt eget bord, påpeker Remøy.

– Selvsagt vil det forekomme sleivete kommentarer fra advokater som burde vært unngått. Innimellom er det lett å la seg rive med. Kanskje er det også enkelte som tenker at man er nødt til å stå på barrikadene og emosjonelt være med på klientenes oppturer og nedturer, for at man skal bli ansett som en god advokat. Den tankegangen er det vanskelig å fjerne fullstendig, tror jeg.

Men det er bare et lite antall saker i Disiplinærnemnden som skyldes at advokatene har barket sammen, forteller hun.

HVA ER SUKSESS?

Hun mener det kan være nyttig å

Silje Remøy holder til i Bergen, hvor hun leder BAHRs satsning innen fiskeri- og havbruk.

SITATER FRA NEMNDAVGJØRELSE

«Samtidig som advokaten skal opptre saklig og korrekt, skal advokaten etter beste evne ivareta sin klients interesser. Dette innebærer at en advokat regelmessig må ha vide grenser for sin opptreden og ytringsfrihet.» ADA-2023-D16371

«Det fremgår av Advokatforeningens kommentarer til Regler for god advokatskikk punkt 5.1 og punkt 1.3 at det i utgangspunktet er vide rammer for advokatens ytringsfrihet der hensynet til klientens interesser tilsier det. Bestemmelsene har nær sammenheng med punkt 5.4 annet punktum, hvor det er fastsatt at kritikk av kollegers arbeid må være saklig og korrekt. Advokaten har et betydelig spillerom for å ivareta sin klients interesser, og dette innebærer også å kunne gjengi egen klients frimodige reaksjoner på handlinger og utsagn fra motpartens advokat.» ADA-2023-D15905

«Bestemmelsen i Regler for god advokatskikk pkt 5.1. må ses i sammenheng med pkt. 5.4, som regulerer tvister mellom advokater:

«Hvis en advokat finner at en kollega har handlet i strid med Regler for god advokatskikk, skal han gjøre kollegaen oppmerksom på dette. Kritikk av kollegers arbeid må være saklig og korrekt. Tvister mellom advokater av yrkesmessig karakter bør søkes løst i minnelighet. [...]»

Bestemmelsens formål er å gi den advokat det gjelder, mulighet til å reagere eller rette opp feil i situasjoner hvor dette lar seg gjøre og dels å skape grunnlag for løsninger i minnelighet, slik at klagebehandling unngås. Det er lagt til grunn i disiplinærpraksis at bestemmelsen også vil ramme tilfeller der det er aktuelt å gjøre personlig ansvar gjeldende overfor en kollega, eller der det er aktuelt å inngi en politianmeldelse, jf. ADA-2010-D25.

Det følger imidlertid av kommentaren til hovedregelen i Regler for god advokatskikk pkt. 5.1, og naturlig av bestemmelsens ordlyd, at kravet til hensynsfull opptreden overfor kolleger ikke innebærer at advokaten skal gå så langt i å ta hensyn til en kollega at det går utover klientens interesser.»

ADA-2023-D16368

Arild Dyngeland har siden 2020 vært partner i Schjødt, og har tidligere sittet i Advokatforeningens disiplinærutvalg.

I 2023 mottok Disiplinærnemnden 615 saker, en økning fra 186 saker i 2022. Tallene er ikke sammenlignbare.

valg i fjor ble lagt ned, og alle disiplinærsaker nå avgjøres av Disiplinærnemnden.

Medlemmene i Disiplinærnemnden oppnevnes av Justisdepartementet, advokatmedlemmene oppnevnes etter forslag fra Advokatforeningen. I Advokatnemnden vil disse bli oppnevnt av Advokatforeningen.

RISIKO FOR ENDRET VURDERING

– Advokatetikk har aldri vært et statsanliggende, men har vært opp til standen selv. At disiplinærutvalgene forsvant, gir advokatene mindre innflytelse over praktiseringen av regelverket, og det er svært viktig at Advokatforeningen fortsetter å ha kontroll på regelgivningen, sier han.

Han listet opp flere problemer i kjølvannet av nedleggelsen av disiplinærutvalgene:

- Disiplinærnemndens sammensetning innebærer en risiko for en endret vurdering av hva som er god advokatskikk. Dette er Advokatforeningens ansvar.
- Taushetsplikten er under press.
- Advokatenes ytringsfrihet i og utenfor prosess er under press.
- Identifikasjonsregelen / talsmannsregelen er under press.
- Lovkrav gjøres til advokatetikk langt utover hva Regler for god advokatskikk og domstolloven gir adgang til.
- Gjennom RGA etableres plikter til opptreden i samsvar med lover som ikke gjelder for advokater.

– Disiplinærnemnden har behandlet en klagesak i år der en advokat i prosedyren fremstilte noe som foreldrene i saken tok veldig tungt, og opplevde som veldig sårende. Men skal advokaten stå i retten og være redd for å bli klaget inn, og vurdere hvert ord i prosedyren? Det er et press, og i sosiale medier er det en konstant kritikk mot advokater, sier Dyngeland.

MÅ KUNNE VÆRE KRASS

Som advokat har man av og til behov for å trykke til, påpeker han.

– Det må alltid ligge til advokaten å vurdere hvordan saken skal håndteres og formuleres. Hver advokat har sin stil. Vi kan ikke definere en grense for ytringene, så lenge de er knyttet til advokatens oppgave.

Hvis samfunnet setter slike begrensninger, fratar vi den siktede retten til et reelt forsvar, minner han om.

– Advokater må i sitt forsvar av en klient få lov til å være krass og stille kritiske spørsmål, ikke bare til myndighetene, men også til sivile parter. Alle advokater forstår belastningen det kan være for fornærmet i en sak å få kritiske spørsmål, eller kritiske karakteristika rettet mot seg, men hvis vi skal anerkjenne at det er bedre at én skyldig går fri enn at ti uskyldige blir dømt, så er man nødt til å tåle den type situasjoner. Men advokater kan spare seg for den verste ordbruken, og begrense bruken av adjektiver og farger, mener han.

– Samtidig nøler jeg med å si at du ikke kan bruke det som er vanlig språkbruk utenfor retten, i det øyeblikket du går inn i retten. Det synes jeg ville være rart. Min erfaring er at det store flertallet av advokater holder seg godt innenfor akseptable rammer. •

Frykter at innflytelsen over advokatetikken SVEKKES

Advokater kan oppleves røffe i tonen mot fornærmede, pårørende og vitner i retten. Men dette må samfunnet tåle, sier Schjødt-partner Arild Dyngeland.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

BERGEN:

Arild Dyngeland, tidligere fast forsvarer i Høyesterett, mener at det byr på massive utfordringer for advokater å forholde seg til hva som er såkalt «saklig opptreden».

Kravet om at en advokat i sitt virke skal oppføre saklig og korrekt (RGA pkt. 1.3), er et av punktene som flest advokater felles for i Regler for god advokatskikk.

– Det man kan gjøre i én sak, får man plutselig kritikk for i neste omgang. Dette gjør regelverket uforutsigbart og vanskelig. Vi ser en økning i antall klager til Disiplinærnemnden. Det er også en generell utvikling i samfunnet; at folk saksøker eller benytter klagemuligheter mer velvillig enn før, sier Dyngeland.

Han holdt nylig et foredrag i advokatetikk for Advokatforeningens sekretariat.

Dyngeland er bekymret for hva som vil skje med advokatenes uavhengighet etter at Advokatforeningens disiplinærut-

Fagsidene er skrevet av stipendiat ved UiT Norges arktiske universitet **Gjermund Aasbrenn**. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, advokatfullmektig i Arntzen de Besche, dommerfullmektig og konstituert tingrettsdommer ved Sør-Trøndelag tingrett, utreder i Høyesterett og konstituert lagdommer ved Hålogaland lagmannsrett.

E-post: gjermund.aasbrenn@uit.no

Nye lover i kraft

Denne oversikten dekker perioden 1. juni 2024–30. august 2024.

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

- Lov 20. juni 2023 nr. 77 om endringer i **sikkerhetsloven** (eierskapskontroll og lovens virkeområde). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I § 11-4 fjerde ledd og nytt femte ledd i kraft 14. juni 2024.)
- Lov 31. mai 2024 nr. 25 om endringer i **straffeloven** mv. (påvirkning fra fremmed etterretning). (1. juli 2024.)
- Lov 7. juni 2024 nr. 28 om endringer i **politiloven**. (7. juni 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 45 om endringer i **straffegjennomføringsloven** (erstatning for skader under pålagt organisert trening mv.). (21. juni 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 46 om endringer i **advokatloven** mv. (overgangsregler mv.). (21. juni 2024.) (Se også egen sak.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 47 om endringer i **grenseloven og utlendingsloven** mv. (interoperabilitet og visuminformasjonsystemet mv.) (Delt ikraftsetting. Endringsloven del VI i kraft 21. juni 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 48 om endringer i **el-tilsynsloven** (hjemmel for gebyr for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner mv.). (1. juli 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 49 om endringer i **rettsgebyrloven** (justering av multiplikator for forlikklage og forkynning av betalingsoppmodning). (1. juli 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 50 om midlertidige endringer i **utlendingsloven** (beredskapshjemmel for innkvartering av asylsøkere). (1. juli 2024.)

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

- Lov 7. mai 2021 nr. 29 om endringer i **arbeidsmiljøloven** (lovens anvendelse for yrkesdykking og losing). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (arbeidsmiljøloven) § 1-2 andre ledd bokstav a for så vidt gjelder dykkeoperasjoner i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 1. desember 2023 nr. 86 om endringer i **arbeidsmiljøloven** (forskriftshjemmel om lovens anvendelse for dykkeoperasjoner). (1. juli 2024.)
- Lov 15. desember 2023 nr. 88 om endringer i **arbeidsmiljøloven** og **statsansatteloven** (tydelige og mer forutsigbare arbeidsvilkår). (1. juli 2024.) (Denne lovendringen er nærmere omtalt av advokat Alexander Cascio i artikkelen «Nye krav til innholdet i arbeidsavtaler» i Juridika.)
- Lov 20. desember 2023 nr. 95 om endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (oppfølging av forslag i statsbudsjettet 2024). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (**lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs**), endrings-

loven del IV (**sosialtjenesteloven**), endringsloven del III (**folketrygdloven**) § 11-20 første ledd, § 12-13 andre og tredje ledd, § 12-15 andre ledd og omnummereringen av de påfølgende leddene i kraft 1. juli 2024.)

- Lov 24. mai 2024 nr. 23 om endringer i **trygderettsloven** (retts sammensetning, aktiv saksstyring og krav til kjennelser). (1. juli 2024.)
- Lov 14. juni 2024 nr. 31 om endringer i **arbeidsmiljøloven** mv. (rammer for overtredelsesgebyr). (1. juli 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 53 om endringer i **barnetrygdloven** og midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina (videreføring m.m.). (1. juli 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 54 om endringer i integreringsloven, folketrygdloven og tannhelsetjenesteloven (innstramminger). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (**integreringsloven**) og endringsloven del III (**tannhelsetjenesteloven**) i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 55 om **lønnnemndbehandling** av arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og arbeidstvisten mellom Unio og staten v/Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i forbindelse med Statsoppgjøret 2024. (25. juni 2024.)

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

- Lov 16. juni 2023 nr. 40 om endringer i **gravplassloven** m.m. (digitalisering av gravferdsmeldinga og behandling av personopplysninger). (Delt ikraftsetting. Endringene i gravplassloven §§ 23a og 25 til 28 og nye §§ 25 og 26 under del I i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 14. mai 2024 nr. 21 om endringer i **kontantstøtteleven** og **folketrygdloven** (justering av kontantstøtteperioden og forlenget av foreldrepengerperioden ved 80 prosent dekning). (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 1. juli 2024. Del II i kraft 1. august 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 57 om endringer i **ekteskapsloven** (forbud mot ekteskap mellom nære slektninger). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del II i kraft 25. juni 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 58 om **omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap**. (25. juni 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 59 om endring i **folketrygdloven** (styrking av fedres rett til foreldrepenger. (2. august 2024.)

DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET

- Lov 21. juni 2024 nr. 39 om endringer i **lov om elektroniske tiltjenester** (adgang til innhenting av opplysninger fra Folkeregisteret). (21. juni 2024.)

ENERGIDEPARTEMENTET

- Lov 22. mars 2024 nr. 12 om endringer i **vassdragsreguleringsloven** og **energiloven** (styrking av forsyningssikkerheten). (1. juli 2024.)
- Lov 14. juni 2024 nr. 32 om endringer i **energiloven** mv. (tiltak for et mer forbrukervennlig strømmarked). (1. juli 2024.)

FINANSDEPARTEMENTET

- Lov 22. mars 2024 nr. 13 om endringer i **finansforetaksloven** (utdelinger fra finansforetak mv.). (Delt ikraftsetting. Loven § 10-6 første ledd andre punktum og § 20-32 i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 60 om endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del IV (**finansforetaksloven**), endringsloven del V (**hvitvaskingsloven**), endringen i § 2 og endringene i § 22, endringsloven del VIII (**regnskapsførerloven**) og loven del IX nr. 2 i kraft 1. juli 2024. Endringsloven del I (**verdipapirhandeloven**) endringen i § 2-2, endringen i kapitteloverskriften til kapittel 8, endringen i § 8-1 første ledd, ny § 8-2, endringen i § 17-1 første ledd med unntak av bokstav m, ny §§ 17-8 og 17-9, nytt kapittel 17A, endringen i § 19-8 og ny 21-6a, endringsloven del II (**verdipapirfondloven**), endringsloven del III (**AIF-loven**) med unntak av endringen i § 9-6 første ledd bokstav f og endringsloven del VII (**verdipapirsentralloven**) i kraft 1. august 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 61 om endringar i **skatteloven**. (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 25. juni 2024. Del II i kraft 25. juni 2024 fra og med inntektsåret 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 63 om endringar i **svalbardskatteloven**. (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 25. juni 2024. Del II i kraft 25. juni 2024 med virkning fra og med inntektsåret 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 64 om endringer i **merverdiavgiftsloven**. (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 25. juni 2024. Del II i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 65 om endring i lov 20. desember 2023 nr. 98 om endringer i **skatteloven**. (25. juni 2024.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 66 om endringar i **suppleringskatteloven**. (25. juni 2024, med virkning fra og med inntektsåret 2024, for regnskapsår som begynner etter 31. desember 2023.)
- Lov 25. juni 2024 nr. 67 om **Statens fond i Tromsø**. (9. august 2024.)

FORSVARSDPARTEMENTET

- Lov 16. juni 2023 nr. 55 om endringer i **forsvarsloven** og **folketrygdloven** (kontrakt om tjenesteplikt for militære studenter). (1. juli 2024.)
- Lov 24. november 2023 nr. 84 om endringer i **forsvarsloven** mv. (militær disiplinærmyndighet). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I–V og del VII og VIII, i tillegg til del VI (endringer i **straffeprosessloven**) med unntak av § 464) i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 24. november 2023 nr. 85 om militær politimyndighet (**militærpolitiloven**). (1. juli 2024.)

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

- Lov 20. desember 2023 nr. 107 om endringer i **tobakksskadeloven** (strengere regulering av e-sigaretter. (Delt ikraftsetting. Endringsloven § 32 a i kraft 1. juli 2024.)
- Lov 2. februar 2024 nr. 8 om endringer i **matloven** og **kosmetikklova** (behandling av personopplysninger og smittesporing m.m.). (1. juli 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 43 om endringar i **tannhelsetjenesteloven** mv. (rett til tannhelsetjenester for unge voksne, personar med rusmiddelavhengighet mv.). (1. juli 2024.)

- Lov 25. juni 2024 nr. 68 om endringer i **legemiddeloven** og **apotekloven** (styrket legemiddelberedskap m.m.). (1. juli 2024.)

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

- Lov 25. juni 2024 nr. 69 om bærekraftige produkter og verdikjeder (**bærekraftige produkter-loven**). (1. juli 2024.)

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET

- Lov 21. juni 2024 nr. 51 om endringer i **valgloven** (offentliggjøring av valgresultater og valgdagsmålinger på valgdagen). (21. juni 2024.)
- Lov 21. juni 2024 nr. 52 om endringer i plan- og bygningsloven og åndsverkloven (plikt til innrapportering av grunnundersøkelser og naturfareutredninger til offentlige registre mv.). (Delt ikraftsetting. Endringene i **plan- og bygningsloven** § 1-6 første ledd, § 6-3 andre ledd, § 8-5 femte ledd, § 11-12 andre ledd, § 11-13 første ledd, § 11-14 første ledd, § 11-15 andre ledd, § 12-8 tredje ledd, § 12-9 andre ledd, § 12-10 første ledd og § 12-12 femte ledd i kraft 21. juni 2024.)

KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET

- Lov 14. juni 2024 nr. 33 om endringer i **diskrimineringsombudsloven** og **likestillings- og diskrimineringsloven** (presisering av diskrimineringsombudsloven § 7 og likestillings- og diskrimineringsloven §§ 10 og 33). (1. juli 2024.)

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

- Lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (**opplæringslova**). (1. august 2024.)
- Lov 8. mars 2024 nr. 9 om universiteter og høyskoler (**universitets- og høyskoleloven**). (1. august 2024.)
- Lov 31. mai 2024 nr. 26 om endringer i **fagskoleloven** (institusjonsakkreditering for fagskoler mv.). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I med unntak av § 14a i kraft 1. august 2024.)
- Lov 31. mai 2024 nr. 27 om endringer i **utdanningsstøtloven** (beregning av rente på utdanningslån under utdanningen for særlige ordninger mv.). (1. august 2024.)
- Lov 14. juni 2024 nr. 34 om endringer i **privatskolelova** (ny tilskuddsmodell for private grunnskoler). (1. juli 2024.)
- Lov 14. juni 2024 nr. 35 om endringer i **barnehageloven** (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.). (14. juni 2024.)
- Lov 14. juni 2024 nr. 36 om endringer i **opplæringslova** og **privatskolelova** (kompetansekrav, faglig ansvar og bruk av fysisk inngripen for å avverge skade m.m.). (Delt ikraftsetting. Del I i kraft 14. juni 2024. Del II i kraft 1. august 2024.)

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

- Lov 14. juni 2024 nr. 37 om endringer i **viltloven** mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr). (1. juli 2024.)

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

- Lov 12. april 2024 nr. 17 om endringer i **foretakslovgivningen** mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkelt-personforetak, krav til foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.). (1. juli 2024.)
- Lov 14. juni 2024 nr. 38 om endringer i **brukthandellova** (innskrenking av virkeområde). (1. juli 2024.)

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

- Lov 25. juni 2024 nr. 70 om endringer i **luftfartsloven** (ubemannet luftfart mv.). (1. juli 2024.)

Overgangsregler til advokatloven m.m.

I skrivende stund er det fortsatt ikke tatt endelig stilling til når advokatloven trer i kraft. Det er heller ikke fastsatt noen ny advokatforskrift – den kommer på et senere tidspunkt. Imidlertid ble det vedtatt **overgangsregler til advokatloven ved lov 21. juni 2024 nr. 46 om endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.)**. Disse reglene trådte i **kraft 21. juni 2024**. Vedtaket er i samsvar med justiskomiteens innstilling, Innst. 392 L (2023–2024. I sammendraget på side 1 i innstillingen står det:

«For at de berørte skal få mulighet til å innrette seg etter det nye advokatregelverket, foreslår departementet enkelte overgangsregler. Det foreslås blant annet en overgangsregel om at eiere, styremedlemmer og personer i ledelsen i et advokatforetak, men som ikke har advokatbevilling, må legge frem en politiattest innen ett år etter at loven trådte i kraft.

Andre overgangsregler som foreslås, gjelder søknader om advokatbevilling, andre enn advokater som utøver advokatvirksomhet på vegne av et foretak, retts- hjelperordningen, bruk av juristtittelen for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner, tilsyns- og disiplinærordningen, Advokatnemndas kompetanse i disiplinærkla-

ger, forvalterordningen, overtredelsesgebyr og forbud mot å yte rettslig bistand.

Som en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak knyttet til forsikringssektors adgang til å tilby advokatbistand gjennom rettshjelpforsikring foreslår departementet også en overgangsregel for internadvokater. Overgangsregelen innebærer at disse kan fortsette å yte advokatbistand i en periode på tre år fra advokatloven trer i kraft.

Proposisjonen følger videre opp et tidligere høringsinnspill fra Høyesterett knyttet til adgangen til å opptre som advokat ved Høyesterett. Departementet foreslår at det som hovedregel ikke skal være adgang til å møte til prøve når retten settes i storkammer eller plenum.

I advokatloven foreslås det enkelte realitetsendringer, blant annet et forslag om utvidet plikt til å oppbevare klientarkiv for Advokattilsynet. Det foreslås også realitetsendringer i advokatloven § 68 om jurister som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet.

Det foreslås i tillegg enkelte klargjørende endringer i advokatloven §§ 8, 10, 45 og 65, lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 219 og lov 26. mars 2010

nr. 9 om vergemål (vergemålsloven) § 65 og enkelte mindre endringer i andre lover. Videre foreslås det nye forskriftshjemler i advokatloven § 54 og i tvisteloven § 3-3 sjette ledd.

Departementet foreslår at kompetansen til å fastsette ikraftsettingstidspunktet for advokatloven legges til Kongen. I proposisjonen foreslås det i tillegg enkelte rettelser i lov 20. desember 2023 nr. 109 om endringer i rettshjelploven (ny modell for økonomisk behovsprøving).»

Stortinget vedtok også å be regjeringen om å forskriftsfeste at forsikringsadvokater kan utøve advokatvirksomhet som en del av rettshjelpforsikringen i tråd med forslag til ny forskrift § 9.

I advokatloven foreslås det enkelte realitetsendringer, blant annet et forslag om utvidet plikt til å oppbevare klientarkiv for Advokattilsynet.

Arbeidsrett: Plikt til å tilby annet passende arbeid ved oppsigelse som skyldes arbeidstakers forhold

Etter arbeidsmiljøloven § 15-7 første ledd kan en arbeidstaker ikke sies opp uten at det er «saklig begrunnet i virksomhetens, arbeidsgivers eller arbeidstakers forhold». Av andre ledd første punktum fremgår det: «Skyldes oppsigelsen driftsinnskrenkning eller rasjonaliseringstiltak, er den ikke saklig begrunnet dersom arbeidsgiver har et annet passende arbeid i virksomheten å tilby arbeidstaker.» Ordlyden oppstiller ingen **plikt til å tilby annet passende arbeid ved oppsigelse som skyldes arbeidstakers forhold**, men kan det likevel gjelde en slik plikt? Det tok Høyesterett stilling til i **HR-2024-1188-A**.

En helsefagarbeider ble sagt opp fra sin stilling i hjemmehjelp-tjenesten i en kommune etter at han var blitt fratatt autorisasjonen som følge av manglende faglig innsikt. Det var ubestridt at han ikke kunne fortsette som helsefagarbeider. Han gjorde imidlertid gjeldende at kommunen hadde plikt til å tilby ham annet passende arbeid, og at denne plikten ikke var oppfylt.

Førstvoterende – med tilslutning fra de øvrige dommerne – uttalte i avsnitt 39 at de to situasjonene er «vesensforskjellige», og det var «ikke grunnlag i analogibetraktninger for å anvende regelen i § 15-7 andre ledd første punktum tilsvarende ved oppsigelse grunnet arbeidstakers forhold».

Samtidig var det «ikke grunnlag for å slutte motsetningsvis av særreguleringen i § 15-7 andre ledd første punktum at arbeidsgiver ikke har noen plikt til å vurdere annet passende arbeid ut over de tilfellene bestemmelsen uttrykkelig regulerer», jf. avsnitt 40.

I stedet kunne «**en – begrenset og situasjonsbestemt – plikt til å tilby annet passende arbeid** utledes av saklighetskravet og plikten til å foreta en avveining av arbeidstakers og arbeidsgivers interesser», jf. avsnitt 41.

Rekkevidden av plikten utdypes videre i dommen, særlig i avsnitt 48–61. Det ble pekt på at **arbeidsgivers interesse i at arbeidsforholdet avsluttes, vil kunne være til hinder for at det overhodet er aktuelt å tilby annen stilling, at det er en forutsetning for en plikt til å tilby omplassering at interessene for arbeidstaker i å fortsette i et annet arbeidsforhold i virksomheten er av særlig styrke, og at det må finnes annen passende stilling i virksomheten som er ledig**.

I den konkrete vurderingen kunne ikke førstvoterende se at manglende tilbud om alternativt arbeid innebar at oppsigelse vil være en uforholdsmessig streng reaksjon.

Nøkkelavsnitt: 47, 54–61 og 77.

Erstatningsrett: Oppreisningserstatning ved brudd på EMK

Høyesterett har nå i to avgjørelser – **HR-2024-1169-A** og **HR-2024-1170-A** – klargjort reglene om oppreisningserstatning ved brudd på EMK.

EMK artikkel 13 fastsetter at enhver som har blitt utsatt for en krenkelse av EMK «shall have an effective remedy before a national authority [...]».

I HR-2024-1169-A ble det slått fast at **en krenkelse av EMK** – i den aktuelle saken retten til familieliv etter artikkel 8 – **kan gi rett til oppreisning etter EMK artikkel 13, såfremt andre botemidler ikke er tilstrekkelige for å reparere krenkelsen**. I avsnitt 93 sies det:

«Det følger av det jeg har sagt at EMK artikkel 13, tolket i lys av EMDs praksis, ikke gir svar på alle de spørsmålene som oppstår når nasjonale domstoler skal avgjøre krav om oppreisning. Det skyldes at bestemmelsen legger primæransvaret på nasjonale myndigheter, og i den forbindelse åpner for et handlingsrom. EMDs oppgave er begrenset til å kontrollere om de nasjonale botemidlene er tilstrekkelig effektive i det enkelte tilfelle. Man kan derfor etter mitt syn ikke utlede mer av artikkel 13 – verken som konvensjonsbestemmelse eller som nasjonalt rettsgrunnlag – enn at oppreisning må tilkjennes i den utstrekning det er nødvendig for å reparere krenkelsen.»

Avgjørelsen slår også fast at **ansvar kan pålegges en kommune, i tillegg til staten, når krenkelsen skyldes svikt innenfor kommunens ansvarsområde etter barnevernsloven**.

HR-2024-1170-A gjaldt på sin side oppreisningserstatning ved brudd på EMK artikkel 3, som forbyr tortur eller umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Konkret dreide det seg om kroppsvitasjoner i Bergen fengsel. I avsnitt 33–34 uttales:

«Innholdet i statens plikter etter EMK artikkel 13 vil variere ut fra kva slags konvensjonsbrot det er tale om. I nokre tilfelle vil konstatering av konvensjonsbrot vera tilstrekkeleg reparasjon, til dømes der det i ein straffedom som avgjer sivile krav er brukt formuleringar som krenkjer uskuldspresumsjonen i EMK artikkel 6,

sjå til dømes HR-2020-1149-U avsnitt 7 med referansar. For andre former for konvensjonsbrot vil ei konstatering av brotet ikkje vera tilstrekkeleg. I slike tilfelle må den som er krenkt få ein eller annan kompensasjon. I ei sivil sak er auka varetektsfrådrag eller reduksjon i fengselsstraff naturlegvis uaktuelle botemiddel.

For brot på EMK artikkel 3 er det ein sterk presumsjon for oppreisning for ikkje-økonomisk tap, sjå mellom anna EMDs dom 22. oktober 2020 Roth mot Tyskland, avsnitt 77 og 93. I avsnitt 78 stiller domstolen opp eit unntak for 'exceptional circumstances', særleg der konvensjonsbrotet er av 'minor nature' eller berre er knytt til prosessuelle rettar.»

I begge avgjørelsene ble reparasjon i form av oppreisningserstatning ansett nødvendig, og oppreisningserstatning ble utmålt.

Nøkkelavsnitt HR-2024-1169-A: 80–81, 85, 93 og 102.

Nøkkelavsnitt HR-2024-1170-A: 37–38 og 43–44.

Oppdaterte veiledninger fra Sivilombudet

Sivilombudets veiledninger «**Innsynsguiden**» og «**Ansettelse fra A til Å**» er nå oppdatert med nye uttalelser fra Sivilombudet. Begge veiledningene er tilgjengelige på Sivilombudets nettsider. Der ligger også veiledningene «Sakskostnader», «Begrunnelser» og «Dispensasjoner i strandsonen».

Prosess- og EØS-rett: Tingrettens og lagmannsrettens videre behandling etter opphevelse

Twisteloven § 29-24 andre ledd andre punktum fastsetter at tingretten ved videre behandling etter opphevelse i lagmannsretten «skal [...] følge den rettsoppfatning som lå til grunn for lagmannsrettens opphevelse».

Bestemmelsen gjelder tilsvarende for lagmannsrettens videre behandling etter opphevelse i Høyesterett, jf. § 30-3 første ledd. Liknende bestemmelser finnes i straffeprosessloven § 315 andre ledd andre punktum og § 350 første ledd andre punktum.

Disse bestemmelsene er et utslag av instansordningen og gir uttrykk for et ge-

nerelt prinsipp. I Rt-2009-836 avsnitt 17 presiserte imidlertid Høyesterett at dette «ikke [innebærer] [...] at lagmannsrettens rettsoppfatning tillegges rettskraftsvirkninger.» I avsnitt 16 ble det understreket at «den materielle rettskraft [...] ikke knytter seg til de enkelte elementer i rettsanvendelsen, men til det krav som avgjøres».

I en merknad i Lovdata til tvisteloven § 29-24 skriver professor Halvard Haukeland Fredriksen:

«EFTA-domstolens tolkning av ODA artikkel 34 i sak E-10/23 (9. august 2024) tilsier at bindingsvirkningen som tvisteloven her foreskriver ikke hindrer underin-

stansen fra å be EFTA-domstolen vurdere om overinstansens rettsoppfatning er riktig, se avsnitt 41–48. Det må følge implisitt av dette at bindingsvirkningen settes til side dersom EFTA-domstolen skulle komme frem til en annen tolkning enn den overinstansen har lagt til grunn, jf. folkerettsforbeholdet i tvisteloven § 1-2.»

Jeg er enig. At «bindingsvirkningen settes til side» vil samtidig ikke uten videre innebære at EFTA-domstolens rettsoppfatning følges. EFTA-domstolens tolkningsuttalelser er ikke formelt bindende og kan fravikes på visse vilkår, se nærmere HR-2024-1168-A avsnitt 38.

Straffeprosess:

Nye retningslinjer om realbevis i straffesaker

Riksadvokaten har i brev 26. juni 2024 gitt nærmere retningslinjer og enkelte direktiver om **håndtering av realbevis** (løsøre gjenstander, foto og film, biologisk materiale, papirdokumenter, elektronisk lagrede data mv.) i straffesaker. Brevet tar for seg ulike rettsgrunnlag for innhenting av slike bevis, herunder forholdet mellom reglene om beslag og andre rettsgrunnlag for bevisinnhenting, samt adgangen til oppbevaring og bruk av ulike typer realbevis etter at straffesaken er avsluttet. Brevet er tilgjengelig på riksadvokatens nettsider og vil være nyttig lesning også for forsvarere.

Ny offentlig salærsats

Med virkning fra 1. juli 2024 økte den **offentlige salærsatsen** fra 1 215 til **1 265 kroner**. Ved salærfastsettelsen skal som vanlig salæroppgaven honoreres etter den timesatsen som gjaldt «da arbeidet ble avsluttet», jf. salærforskriften § 3 andre ledd.

Forsinkelsesrenten uendret, standardkompensasjonen redusert

Finansdepartementet har fastsatt **forsinkelsesrenten** for andre halvår 2024. Rentesatsen skal fortsatt være 12,5 prosent p.a.

Standardkompensasjonen for inndrivelseskostnader ble satt til **460 kroner** (ned fra 470 kroner).

Andre utvalgte høyesterettsavgjørelser

Ettersom det har skjedd ekstra mye på lovfronten denne gangen, er det mindre plass til omtaler av ny høyesterettspraksis. Jeg tar imidlertid med en kort omtale av følgende høyesterettsavgjørelser:

▪ **Strafferett: Forvaring – nye forhold i forvaringstiden.** HR-2024-1194-A. En mann som i 2021 var dømt til en lengre forvaringsstraff hadde begått nye alvorlige straffbare handlinger. Det var grunnlag for å fastsette en ny, felles forvaringsstraff. Adgangen fulgte av straffelovens system. Straffeloven § 82 om etterskuddsdom kunne imidlertid ikke anvendes analogisk.

▪ **Strafferett: Straffutmåling for seksuell handling og seksuelt krenkende atferd.** HR 2024 1023-A. En trafikklærer hadde ved en anledning tatt tak rundt hoften til en 18 år gammel elev og gnidd skrittet sitt mot rumpen hennes. Han hadde også utsatt henne og to andre unge kvinnelige elever for seksuelt krenkende utsagn. Utgangspunktet var fengsel i 35 dager, men på grunn av lang saksbehandlingstid, og fordi påtalemyndigheten ikke hadde gått inn for noen skjerping av straffen, ble lagmannsrettens straff på fengsel i 20 dager stående.

▪ **Strafferett: Voldtekt av barn under 14 år eller seksuell handling med barn under 16 år?** HR 2024-1016-A. En stefar hadde latt stedatteren på fem år holde rundt og klemme på hans penis uten å gripe inn. Barnets mor fotograferte hendelsen, som var situasjonsbetinget og fant sted uten noe initiativ fra stefaren eller moren. Høyesterett kom til at forholdet ikke ble rammet av straffeloven § 299 bokstav c, som regner som voldtekt av barn under 14 år at gjerningspersonen «foretar kvalifisert seksuell handling med barn under 14 år». Den riktige bestemmelsen var § 304, som retter seg

mot «[d]en som foretar seksuell handling med barn under 16 år». Morens unnlatelse av å gripe inn utgjorde straffbar medvirkning. Straffen ble satt til fengsel i 60 dager for hver. De ble også dømt til å betale oppreisningserstatning med 15.000 kroner hver.

▪ **Strafferett og erstatningsrett: Straffutmåling og oppreisningserstatning ved deling av krenkende bilder.** HR-2024-999-A. En mann hadde uberettiget skaffet seg og delt seksualiserte bilder av flere kvinner, herunder av hans tidligere samboer, på Snapchat. Utgangspunktet for bildedelingen var fengsel i overkant av åtte måneder. Med tillegg for enkelte andre forhold og fradrag for uforbeholden tilståelse ble straffen satt til fengsel i sju måneder. Oppreisningserstatning til hver av de fornærmede ble fastsatt til 25.000–45.000 kroner.

▪ **Strafferett og erstatningsrett: Straffutmåling og oppreisningserstatning ved seksuell omgang med barn på barnevernsinstitusjon.** HR-2024-1201-A. Tiltalte, som var sosionom ved en barnevernsinstitusjon, hadde over en periode på 5 måneder hatt minst 30 samleier med en 16 år gammel jente som han hadde ansvaret for. Utgangspunktet var fengsel i tre år og seks måneder, men det ble gjort et fradrag på tre måneder for lang saksbehandlingstid og rettighetstap. Oppreisningserstatning til fornærmede ble fastsatt til 150.000 kroner.

▪ **Strafferett: Smitteverntiltak under covid-19-pandemien.** HR-2024-1107-A, HR-2024-1109-A og HR-2024-1110-A.

Høyesterett kom til at ulike smitteverntiltak under covid 19-pandemien, nærme-re bestemt forskriftsbestemmelser som gjaldt ved innreise til Norge, var gyldige. Det kunne derfor reageres med straff ved overtredelse.

▪ **Forsikringsrett: Forsikrings-selskap kunne ikke nekte å fornye eiendoms-forsikring på grunn av forsikrings-takers tilknytning til et MC-miljø.** HR-2024-1184-A. Et forsikrings-selskap hadde endret sin interne policy, og ønsket ikke lenger å tilby skadeforsikring til det såkalte 1% MC-klubbmiljøet. En forsikringstaker tilsluttet Hells Angels fikk deretter varsel om at eiendomsforsikringen for klubbens lokaler ikke ville bli fornyet ved forsikrings-tidens utløp. Etter forsikringsavtaleloven § 3-5 andre ledd første punktum kan et forsikrings-selskap bare nekte å fornye en løpende forsikringsavtale når det fore-ligger «særlige grunner som gjør det rimelig å avbryte forsikringsforholdet».

Bestemmelsen må tolkes slik at det må foreligge forhold av betydning for den aktuelle forsikringsrisikoen avtalen representerer, eller forhold som for øvrig har betydning for gjennomføringen av forsikringsforholdet. Manglende tillit til forsikringstakeren, vurderinger av sitt samfunnsansvar og egne forretnings-messige ønsker kan ikke begrunne oppsigelse. Vilkårene for å nekte å fornye forsikringsavtalen var da ikke oppfylt.

▪ **Forsikringsrett og internasjonal pri-vatrett: Dansk bilfører hadde ikke krav på erstatning etter norske er-statningsregler.** HR-2024-1117-A. Føreren av en dansk kranbil ble skadet ved en ulykke i Norge. Motorvognforsikring var tegnet i et dansk forsikrings-selskap av førerens danske arbeidsgiver. Føreren hadde fått erstatning etter danske yrkesskaderegler, men fremmet i tillegg krav om erstatning under motorvognfor-sikringen. Kravet førte ikke frem. Verken bilansvarslova, forsikringslovvalgsloven eller andre norske lovregler regulerte lovvalget. Saken måtte i stedet avgjøres etter de ulovfestede reglene om lovvalg ved krav om erstatning utenfor kontrakt, noe som ledet til at det var de danske erstatningsreglene som skulle anvendes.

▪ **Erstatningsrett og foreldelse: Krav om standarderstatning etter pilotstreik var ikke foreldet.** HR-2024-1200-A. En

passasjer fikk rett til standarderstatning da flyet ble innstilt på grunn av pilotstreik i SAS. Flyselskapet nektet å betale erstatning, og det ble inngitt forliksklage etter om lag 2 år og 10 måneder. Spørsmålet for Høyesterett var om foreldelse av krav om standarderstatning følger den almin-nelige 3-årsfristen i foreldelsesloven eller en spesiell 2-årsfrist i luftfartsloven. Høy-esterett kom til at det var den alminnelige 3-årsfristen i foreldelsesloven som gjaldt, og kravet var ikke foreldet.

▪ **Ekspropriasjonsrett. Grensen mel-lom allmenne ulemper og særulem-per.** HR-2024-1195-A. Etter ekspropria-sjonserstatningslova § 8 om «[u]lemper på attverande eigedom» erstattes all-menne ulemper bare i den grad disse overskrider tålegrensen etter naboloven eller forurensningsloven, mens sær-ulemper erstattes fullt ut. Spørsmålet for Høyesterett var først og fremst om det er ulempens art eller de konkrete virkningene som er avgjørende for skillet mellom allmenne ulemper og særulemper. Høyesterett viste til at bak-grunnen for spesialregelen for allmenne ulemper er at den eiendommen som det eksproprieres fra, ikke skal stilles bedre enn naboer som vil kunne få de samme ulempene. Likhetsbetraktning blir best ivaretatt dersom det er ulempens art som er avgjørende. Et hovedskille går mellom ulemper som har en direkte sammenheng med selve avståelsen, og ulemper som skyldes tiltaket det er avstått grunn til. Ulemper som har en direkte sammenheng med selve av-ståelsen vil være særulemper. Ulemper som skyldes tiltaket det er avstått grunn til, inkludert anleggsarbeider ved gjen-nomføringen av tiltaket, vil som et klart utgangspunkt være allmenne ulemper. Dette gjelder også om eiendommen som har avstått grunn, rammes særlig hardt. Det kan ikke utelukkes at enkelte ulemper fra tiltaket må betraktes som særulemper, men unntaket er i tilfelle snevert.

▪ **Tvangsfullbyrdelse og foreldelse. Fra-vikelse av fast eiendom.** HR-2024-1365-U. Etter tvangsfullbyrdsloven § 13-2 tredje ledd bokstav d er «[h]jeving av leieforhold etter husleieloven, når det foreligger forhold som gjør det åpenbart at utleieren hadde adgang til å heve leieavtalen», et særlig tvangsgrunnlag for fravikelse av fast eiendom. I den ak-

tuelle saken var hevingen begrunnet med manglende betaling av depositum. Lagmannsretten hadde lagt til grunn at kravet om betaling av depositum var foreldet, og at det da ikke lenger forelå vesentlig mislighold. Altså: hvis fordrin-gen er foreldet, foreligger det ikke len-ger vesentlig mislighold. Dette var feil lovtolkning. Virkningen av at et krav på depositum er foreldet, er at fordrings-haveren taper sin rett til oppfyllelse av fordringen, men fordringen opphører ikke å eksistere, og manglende betaling av den kan fortsatt utgjøre et vesentlig mislighold. Krav om heving er et selv-stendig krav som ikke er gjenstand for foreldelse.

▪ **Sivilprosess: Sakskostnader - hvilken påstand skal det tas utgangspunkt i ved vurderingen av om saken er vun-net?** HR-2024-1343-U. Ved vurderingen av om en part har «vunnet saken» etter tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. andre ledd, må retten sammenholde påstan-den og domsresultatet. Hvis en part endrer påstand underveis, er utgangs-punktet at retten skal holde seg til på-standen i stevningen/ankeerklæringen og tilsvaret/anketilsvaret. Bli påstanden senere utvidet, er det imidlertid den ut-videde påstanden som skal legges til grunn. Bli derimot påstanden redusert, er det fortsatt påstanden i stevningen/ ankeerklæringen og tilsvaret/anketilsva-ret som teller. En huskeregel er at retten alltid skal holde seg til den «grådigste» påstanden. I HR-2024-1343-U ble det slått fast at dette likevel ikke gjelder når påstanden reduseres fordi kravet delvis oppfylles av motparten etter saksan-legget. Som det heter i avsnitt 30: «Når saksøker har begrenset påstanden fordi kravet delvis er oppfylt av saksøkte etter at stevningen ble inngitt, må vurderin-gen baseres på hva saksøkeren reelt har oppnådd gjennom saksanlegget.»

”

Ved vurderingen av om en part har «vunnet saken» etter tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. andre ledd, må retten sammenholde påstanden og domsresultatet.

AI-løsninger, skreddersydd for juridisk arbeid

Ta steget inn i fremtidens juridiske arbeid. Sammen med kundene syr Saga unik innsikt om juss, advokatarbeid og legaltech tett sammen med det siste og beste innen AI-teknologi fra Newcode.ai. Det gir markedets mest kraftfulle juridiske AI-konsept.

Bosse Langaas
Founder Saga

Knut-Magnar Aanestad
Founder Saga

Maged Helmy
Founder NewCode
PhD UIO AI

newcode.ai

sagalegal.io

16. utgave av Knophs oversikt over Norges rett

Knophs oversikt over Norges rett

Redaktør: Harald Irgens-Jensen
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 864
Pris: 1299 kroner

Ragnar Knoph var en ener i norsk rettsvitenskap. Han ble professor allerede i 1922, kun 27 år gammel. I forbindelse med ny studieordning 1934 skrev han Oversikt over Norges rett. Knophs tanke var at boken, ved begynnelsen av studiet, skulle gi studentene en oversikt over gjeldende rett (slik den nye studieordningen forutsatte).

Knoph døde i 1938, men «Knophs rett», som den populært har vært kalt lenge, fortsatte å komme ut. Etter hvert har stadig flere dyktige bidragstere kommet til. Ingen nevnt, ingen glemt. Noen av de mest sentrale redaktorene har imidlertid vært Birger Stuevold Lassen, Knut S. Selmer og Kåre Lilleholt. Uten disse ville Knophs rett ha vært historie for lengst.

Den 19. august 2024 utkom 16. utgave av Knophs rett. Hovedsakelig er den en ajourføring av femtende utgave, som utkom i 2019. Kapitlene om arbeidsrett og internasjonal privat- og prosessrett skrevet om. I tillegg er det kommet til nye kapitler om finansmarkedsrett og IKT-rett.

Redaktør for både 15. og 16. utgave er professor Harald Irgens-Jensen ved Det juridiske fakultetet ved Universitetet i Oslo. Han har gjort en god jobb, og må sies å bære arven fra både Knoph og de tidligere redaktorene videre på en fin måte.

Den 16. utgaven av Knophs Rett består av i alt 29 kapitler, fordelt på omtrent 750 tekstsider. Følgende kapitler/rettsområder dekkes:

Rettsystemet, statsretten, menneskerettene, EU- og EØS-retten, personlighetens rettsvern, familieretten, arveretten, alminnelig formuerett, fast eiendoms rettsforhold, åndsretten, kontraktsrett og obligasjonsrett, sikring og gjennomføring av krav, forsikringsretten, erstatningsretten, sjørett og transportrett, sammen-

slutningsrett, arbeidsretten, forvaltningsretten, konkurranse- og markedsføringsrett, finansmarkedsretten, IKT-retten, petroleums- og energirett, areal- og miljørett, sosialretten, skatterett, sivilprosess, strafferett og straffeprosess, internasjonal privat- og prosessrett og folkeretten.

Det lengste kapitlet, kontraktsrett- og obligasjonsrett, er på cirka sytti sider. De andre er rundt tjue til førti sider i snitt.

Det sier seg selv at det i en kort anmeldelse som dette ikke er mulig eller hensiktsmessig å omtale de ulike kapitlene i Knophs rett noe nærmere.

”
De mange bidragstere er utvilsomt kompetente, og de ulike kapitlene er pedagogisk lagt opp og enkle å følge.

Jeg må derfor innskrenke meg til å formidle et samlet inntrykk av boken etter gjennomlesning. Og dette inntrykket er oppsummert at vi står overfor en gjennomgående solid oversikt over Norges rett. Jeg savner ingen kapitler som burde ha vært med. Ei heller er det etter min oppfatning noen mangler i fremstillingen. De mange bidragstere er utvilsomt kompetente, og de ulike kapitlene er pedagogisk lagt opp og enkle å følge.

Som nevnt var Knophs tanke da første utgave kom ut i 1934 at den skulle gi studentene en oversikt over gjeldende rett

ved studiets begynnelse. Denne tanken og dette formålet må fortsatt anses å være vel ivaretatt for de jusstudentene som ønsker å få en slik samlet oversikt, eller som ønsker en innledende oversikt over et rettsområde før de begynner på det mer detaljerte og krevende pensummaterialet.

Men i årenes løp er det videre ingen tvil om at Knophs Rett også er blitt en bok som advokatene kan ha nytte av. Det gjelder fortsatt med styrke for 16. utgave.

Knophs Rett må kunne sies å være et slags ikon av en bok. Nå er den altså her i oppdatert versjon. Jeg mener de fleste advokater bør ha boken i sitt bibliotek. Knophs Rett 16. utgave gis de beste anbefalinger. •

Anmeldt av advokat (H) PER M. RISTVEDT, Schjødt

Forfatter: Rune Slagstad
Forlag: Cappelen Damm Akademisk
Antall sider: 778
Pris: 399 kroner

Retten Ironi. Rettstenkningen i moderne norsk historie

«Et menneskeverdig liv begynner med sokratisk ironi – og ender med sokratisk alvor. Hvordan samlever vi? Vi lever i valgets republikk. Vi har markedets valg. Vi har politiske valg. Vi velger religion, yrkesbane og livsstil. Men i det liberaldemokratiske samfunn er rettsystemet de andre frihetens mulighetsbetingelse. Retten er tvingende i samfunnslivet, den er med Kantas formulering en «tvang til frihet», men en rett som skal gi lik beskyttelse for forskjellighet. Ved rettens enhetlige normsystem lærer vi å leve med uenighet, forskjellighet og disharmoni på en sivilisert, aksepterende måte. Tukler vi med sikringene til det frie samfunn, kan det bli mørkt midt på dagen.»

Dette skriver professor Rune Slagstad i forordet til boken Retten ironi, som nå er kommet i en sterkt utvidet utgave. Boken er delt i åtte deler: Perspektiver. De juridiske strategier. Rett og politikk – et liberalt tema med variasjoner. Rettsliberalisme. Styringsreformisme. Intervensjoner. En kontrovers og til sist; Konklusjon.

«I Retten ironi rekonstrueres rettstenkningens utvikling i det norske system siden det tidlige 1800-tallet, med den vedvarende spenning mellom styringsjus og rettighetsjus som et sentralt omdreiningspunkt. Denne utvidede utgaven av dette etter hvert klassiske verk om norsk rettstenkning bringer nye kapitler om blant annet den rettsliberale tradisjon, den forsømte sedeligheten og de juridiske strategier i de skiftende kunnskapsregimer», skriver forlaget.

Rune Slagstad er nå tilknyttet Institutt for samfunnsforskning ved UiO.

Forfattere: Ellen Tangen Eilerås og Lotte Lundby Kristiansen
Forlag: Gyldendal
Antall sider: 356
Pris: 479 kroner

Håndbok i konkursrett

«Denne håndboken har som mål å veilede deg gjennom de juridiske og praktiske problemstillingene du møter under en konkursbehandling. Det er gjort henvisninger til sentral konkursrettslig litteratur og til rettspraksis på området, slik at den som har behov for dypere innsikt, kan finne frem til relevante kilder», skriver forfatterne i forordet.

Boken inneholder også praktiske tips til arbeidet med bo-behandlingen, og er egnet som oppslagsverk, ifølge forlaget.

De to forfatterne er henholdsvis advokat og managing partner i Advokatfirmaet Halvorsen & Co på Lillestrøm.

Forfattere: Finn Haugen og Jon Sverdrup Efsted
Forlag: Cappelen Damm Akademisk
Antall sider: 958
Pris: 1999 kroner

Strafferett - håndbok, 6. utgave

«Som tidligere advokat og fast forsvarer og nå som dommer har jeg i strafferetten i alle år savnet en ettbinds, oversiktlig, ajourført oppslagsbok som inneholder straffe- og prosessbestemmelsene, nøkkelkommentarer til disse, straffeutmålingsmomenter, sammendrag og systematisering av utvalgte dommer og forsøk på visse konklusjoner med hensyn til straffefenivå – samt annet relevant materiale som salærforskriftene, reglene for dommeravhør med mere», skrev Finn Haugen i forordet til bokens første utgave.

Medforfatter Efsted er dommer i Oslo tingrett og tidligere kommuneadvokat.

Hver lovbestemmelse omtales med en nøkkelkommentar sett fra praktikerens ståsted. Boken har et stikkordregister «som omfatter fem hundre av de mest relevante referanseord i strafferetten».

«Denne 6. utgaven er en omfattende revisjon med mye nytt materiale, blant annet rundt ni hundre referanser til over fire hundre nye høyesterettsavgjørelser. Boka er ajourført per 1. juni 2024», skriver forlaget.

Forfattere: Jan Fougner, Tron Løkken Sundet, Eli Aasheim, Christel Søreide, Julie Piil Lorentzen, Benjamin Stokke Johnsen
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 611
Pris: 899 kroner

Omstilling og nedbemanning, 4. utgave

Omstilling og nedbemanning må gjøres på en skikkelig måte, skriver forfatterne – som er advokater i Wiersholm, med unntak av Sundet, som er leder i Arbeidsretten – og dette innebærer særlig tre ting: «Proessen må være forretningsmessig velfundert, den må ivareta de menneskelige behov og den må gjennomføres innenfor de rammer lov og avtale setter».

Da første utgave av boken kom i 2003, var den ifølge forlaget den første systematiske arbeidsrettslige fremstillingen av omstillingsprosesser. Følgende utgave kom for åtte år siden, og denne utgaven er oppdatert med viktige lovendringer og rettsavgjørelser siden 2016.

Boken har tre deler. I del 1 gis en oversikt over de rettslige rammene for omstillingsprosesser. Del 2 er viet omstilling – tilpasning av virksomheten til endrede behov. Her omtales blant annet ansettelse og arbeidsgivers styringsrett, endringsoppsigelser og andre tilknytningsformer.

I del 3 – nedbemanning – drøftes blant annet kravet om at oppsigelser skal ha saklig grunn, utvelgelse av overtallige, plikten til å tilby annet passende arbeid, sluttavtaler og tvister.

Boken har også en oversikt over dommer og kjennelser, og et stikkordregister.

- Guttas siste skanse

Det er forsvinnende få kvinner som arbeider med transaksjoner i eiendomsbransjen. Det vil Anne Sofie Bjørkholt gjøre noe med.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Tall fra KINE-nettverket (Kvinner i norsk eiendom) viser at kvinneandelen i transaksjonsbaserte stillinger kun er fem prosent i de ti største næringsmeglingsforetakene. Innenfor administrasjon derimot, ligger den på hele sytti prosent.

– Det virker som om transaksjoner er guttas siste skanse, sa BAHR-partner og eiendomseksperter, Anne Sofie Bjørkholt, da Advokatbladet møtte henne under Arendalsuka.

Hun deltok i en debatt om nettopp samme tema.

– Det er en del kvinner som er administrerende direktører i store selskaper, men når det kommer til transaksjoner, er de ikke der. Når transaksjonsavdelingene søker etter nye medarbeidere, får de heller ingen kvinnelige søkere, sa hun.

- MANGLER SØKERE

Ifølge Bjørkholt, som selv var med å etablere KINE-nettverket tilbake i 2019, er det et hierarki i eiendomsbransjen, hvor «det kuleste av det kule» er å jobbe med transaksjoner, særlig innenfor næringseiendom.

– Deretter følger å arbeide med forvaltning og store innviklede leiekontrakter. Det er minst like viktig og minst like

– Det er nyttig og inspirerende å delta under Arendalsuka, og jeg lærer mye om hva næringslivet og kundene er opptatt av. Det kan gjøre meg til en bedre rådgiver, sa Anne Sofie Bjørkholt.

– Vi må avlive myten om at transaksjoner er full pinne hele tiden. Det er høyst kompatibelt med å ha et liv på utsiden. Dessuten er det sabla gøy. Nesten avhengighetsskapende. Bransjen selv har ansvar for å formidle denne kunnskapen ut, sa Anne Sofie Bjørkholt under debatten.

vanskelig, men kommer lavere ned på rangstigen. Til slutt kommer bolig og boligmegling. Der er det masse damer, sa hun.

Det virker til at mange kvinner tror det råder en kultur i transaksjonsavdelingene hvor de ikke passer inn, fortsatte BAHR-partneren.

– Det er litt «hunter and farmer»-opplegg. Transaksjoner er å jage og ta bytte, mens det å være farmer er forvaltning, leiekontrakter og liknende. Det har jo vært en naturlig arbeidsfordeling i det norske hjem i alle år. Bevisstgjøring står sentralt for å få hevet kvinneandelen. Bransjen må avlive myter og dele mer informasjon.

FLERE KVINNER I ADVOKATBRANSJEN

Ved å trekke en parallell til advokatbransjen, mener Bjørkholt det er håp for kvinneandelen i transaksjonsmarkedet til eiendomsbransjen.

– Det er faktisk en del kvinner som jobber med eiendom i advokatbransjen, men det har det blitt de siste årene. I advokatbransjen er det også mange kvinnelige advokater som jobber med transaksjoner. Det viser at det går an, og vi kan jo håpe at det kommer en lik utvikling i eiendomsbransjen. •

»

Bevisstgjøring står sentralt for å få hevet kvinneandelen. Bransjen må avlive myter og dele mer informasjon.

- Rett og slett flaut for Norge

I en paneldebatt om menneskerettighetsutfordringene ved Trandum utlendingsinternat, gikk flere av paneldeltakerne hardt ut mot det de mener er et høysikkerhetsfengsel i forkledning.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

– Vi har flere EMD-dommer mot oss på dette feltet, og jeg synes rett og slett at det er flaut at Norge er et land som dømmes for brudd på menneskerettighetene til menneskene vi har ansvar for. Det er jo langt i fra slik at disse rettighetene gjelder noe mindre for de som sitter på Trandum, bare fordi de er på vei ut, sa NIM-direktør Adele Matheson Mestad.

– Trandum er en institusjon som er bygget og driftet nærmest som et høysikkerhetsfengsel.

De som bor her blir kroppsvistert, innelåst og må leve bak høye murer, og det er liten eller ingen grad av individuell tilpasning. Norge liker å smykke seg med at vi er best i klassen og en talsperson for svake grupper, men det er vi absolutt ikke, sa Karsten Arnfinnsen, advokat i Haakstad & Co.

– Myndighetene har satt en minstestandard for hvordan Trandum skal driftes. Den standarden følger vi, men så er jo spørsmålet hvor denne minstestandarden egentlig bør ligge, sa Sigve Bolstad, statssekretær (Sp) i Justis- og beredskapsdepartementet.

– Vi mener at menneskerettighetsbruddene på Trandum er pågående, og vi er ikke alene om kritikken. Både Advokatforeningen, Sivilombudet og Europarådets torturkomité har uttalt seg om det. Det sitter langt færre på Trandum i dag enn før, så det burde ikke være så vanskelig å tilby de internerte en relativt stor grad av frihet, sa Pål Morten Andreassen, leder i Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet.

FREMTIDENS RETTSHJELP

Klagesaker i NAV, lønnsstyveri, reisepapirer, sakskostnader – eller kanskje økonomisk vold? Knapt et sete var tomt da det var duket for debatt om ny rettshjelpslov i lokalene til Tofte Hald. Tema for dagen var hvilke områder som bør inkluderes og hvilke som bør ekskluderes. I panelet satt Maria Aasen Svendsrud (Ap), Ingunn Foss (H), Ingvild W. Thorsvik (V) og Andreas S. Unneland (SV). Spørsmålene var det rettshjelpsorganisasjonene selv som stilte, og i salen var alt fra Jussbuss og JURK til Gatejuristen og NOAS representert. Også ressurser til kriminalomsorgen, potensial for en egen advokatordning for innsatte og innsattes rettigheter, ble debattert. – Her har blant annet Maria Hessen Jacobsen gjort en formidabel innsats i sakene om nakenvisitasjon. Hun har endret praksisen for visitasjon i fengslene, skrotet Maria Aasen Svendsrud. Foto: Thea N. Dahl

Inger Roll-Matthiesen var inntil mai i år managing partner i Berngaard. Hun har nylig gjennomført et masterprogram på BI i grønn vekst.

- Hvorfor får noen det til, og andre ikke?

Berngaard var advokatfirmaet med kanskje best synlighet på Arendalsuka: I en stor seilbåt helt inne ved kaikanten i Pollen arrangerte Oslo-firmaet faglige samtaler. – Vi er her for å delta på ulike meningsarenaer, ikke for å selge advokat-tjenester, sier partner Inger Roll-Matthiesen.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

**”
Jeg er opptatt av at vi advokater skal vise oss som samfunns-engasjerte borgere.**

Berngaard har et sterkt fokus på bærekraft og det grønne skiftet, og samarbeidet under Arendalsuka med Norsk forening farlig avfall (NFFA).

– Det er takket være dette samarbeidet at vi har fått plass her inne i Pollen, da NFFA har et formål som tilsier en slik sentral plassering, sier Roll-Matthiesen.

Berngaard og NFFA arrangerte blant annet en debatt med tittelen «Farlig avfall – et lite marked i et bittelite land». Selv deltok Berngaard-partneren på hele fem arrangementer om alt fra offentlige anskaffelser og regelverk, krav om klima- og miljøhensyn i offentlig sektor til samarbeidet mellom ideelle aktører og NAV-kontorer.

– Vi er åtte advokater fra Berngaard som deltar i år. Jeg er opptatt av at også vi advokater skal vise oss som samfunnsengasjerte borgere. Det får man muligheten til her. Det skjer enormt mye innenfor mitt primære fagfelt, som er offentlige anskaffelser, som må ses i sammenheng med organisatoriske forhold, ledelse og det grønne skiftet generelt. I tillegg må sosial bærekraft høres opp på agendaen. Hvorfor får noen det til, og andre ikke? Vår klientmasse er mangfoldig, det er nyttig å være her for å lytte og lære, sier Roll-Matthiesen.

BLITT ET STED FOR MERKEVARE-BYGGING

Jussen blir rett og slett satt i en større sammenheng og det er inspirerende, forteller hun.

– Jeg er ikke overrasket over at det er mange advokater her, men vi må være oss bevisst hva som er formålet med Arendalsuka, det er neppe merkevarebygging.

Ifølge arrangørene er formålet med Arendalsuka å være en demokratisk møteplass for alle som vil lytte til, debattere og løse dagens og morgendagens utfordringer.

Berngaard deltok i år for tredje gang på Arendalsuka. •

– Krefteene må samles for å få utslippene ned

Hva skal til for å bli et lavutslippssamfunn? Thommessen samlet tjue fornybarselskaper for å finne svaret.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Før han returnerte til advokatbransjen og ble partner i Thommessen, arbeidet Snorre Valdimarsson femten år i ledelsen til Norges største fornybarselskap internasjonalt, nemlig Scatec. Erfaringene derfra bar frukter med seg da Thommessen inviterte til samtale om det grønne skiftet under Arendalsuka, hvor nettopp lederne til tjue av landets fornybarselskaper deltok i panelet.

– Disse selskapene snakker ikke med hverandre vanligvis, mens vi snakker med alle. Vi hører problemene de ulike har, så vi vet at de baler med mye av det samme. Da er det fint å samle dem for å høre om deres visjoner for fremtiden, i tillegg til muligheter og utfordringer på veien mot å bli et lavutslippssamfunn, sa Valdimarsson like før lokalet ble fylt til randen av folk.

VIL SAMLE KREFTENE

Selv har han ingen tro på at Norge får kuttet utslippene med 55 prosent innen 2030. Likevel er han klar på at klimakrisen må anerkjennes, og at krefteene må samles for å få utslippene ned.

– Innenfor sol og vind er det viktigste akkurat nå at regjeringen sørger for at Norges vassdrags- og energidirektorat får nok ansatte til å behandle

Når politikere deltar på konferanser vanligvis, forsvinner de så snart de har holdt sitt innlegg. De blir sjeldent der for å lytte til dem som faktisk er i industrien. Under Arendalsuka blir de tvunget til det, og man får en reell dialog. Det er ikke bare slik at politikerne blir stående uimotsagt mens de proklamerer sitt parti-program, sier Snorre Valdimarsson.

konsesjonssøknader, og at direktoratet får marsjordre om faktisk å godkjenne konsesjoner, mener Valdimarsson.

– Industrien bak grønn ammoniakk og grønt hydrogen må ha nok strøm, teknologibedriftene trenger støtte, mens selskapene som investerer i disse selskapene søker bedrifter med god ledelse og gode markedsutsikter.

- UNIK TILGANG

Valdimarsson mener Arendalsuka gir en unik tilgang til industrien.

– Det har stor verdi. Man får tatt pulsen på næringen på en helt annen måte, i tillegg til at det er en fin profileringsmulighet. Samtidig er det veldig stimulerende å snakke om politikk og hva man ønsker å endre. Vanligvis snakker vi om konkrete saker vi skal løse, mens her går vi lenger, sier han.

Selv er Thommessen-partneren ekspert på strukturering, prosjektfinansiering, entrepris og transaksjoner innenfor fornybar energi.

– Det er veldig spennende å arbeide med spennet i denne bransjen. Alt

fra store internasjonale oljeselskaper som skal gjennomføre tunge havvindprosjekter, til tre personer som har en veldig god idé. •

– Disse selskapene snakker ikke med hverandre vanligvis, mens vi snakker med alle. Vi hører problemene de ulike har, så vi vet at de baler med mye av det samme. Da er det fint å samle dem for å høre om deres visjoner for fremtiden, sier Valdimarsson.

Naturens rettsvern

Tine Larsen
Partner, Dæhlin Sand Advokatfirma

– Jeg er veldig opptatt av natur og miljø, og jobber mye med miljørett og plan- og bygningsrett som advokat. Mitt drømmearrangement ville ha fokus på det man kaller naturens rettsvern; hvem forsvarer naturene, og hvordan sørger vi for at lovbestemmelsene brukes riktig, og at naturen hensyntas i arealforvaltningen?
– I panelet skulle jeg gjerne hatt flere statsråder som driver med det som har med natur å gjøre, ikke bare klima- og miljøministeren, men vel så mye samferdselsministeren, energiminister og finansministeren, ikke minst. Og så skulle jeg gjerne hatt med kommunalministeren, for jeg ser jo at det er en del ting kommunaldepartementet bør bidra med overfor kommunene for å gjøre det lettere for kommunene å ta bærekraftige valg i arealforvaltningen.

10 advokater på Arendalsuka

– Hva ville vært ditt drømmearrangement, spurte vi ti advokater som selv deltok i opptil flere debatter i sørlandsbyen. Her er deres svar.

Økt respekt for menneskerettighetene

Torstein Bae
Advokat og prosjektleder for formidling, Flyktninghjelpen

– «Hvordan oppnår vi at menneskerettighetene respekteres - over alt og alltid», kunne være et tema. Det er kjernen i mitt arbeid egentlig. Hvor vi åpenbart må klare å mobilisere meget bredt hvis vi skal gjøre fremskritt; privatpersoner, næringsliv og alle bakgrunner og politiske syn.

Fornærmedes og mistenktes erfaringer

Kristin Fagerheim Hammervik
Partner, Advokatfirmaet Aga

– Noen kritiske røster mener at Arendalsuka er et sirkus for fiffen, politikere og kommunikasjonsrådgivere. At noen har en kritisk tilnærming, er fint. Det gjør bare at de som anser Arendalsuka som en viktig arena for opplysning, debatt, nytenking og politisk påvirkning, har et skjerpet forhold til innhold og regi av arrangementene.

– Et drømmearrangement er vanskelig å angi. Jeg er jo spesielt interessert i straff og straffeprosess, et felt hvor det den senere tid vært økt fokus på gjenopprettende prosess mellom fornærmede og mistenkte. Er arrangement som belyser både utøver av vold og overgrep, og den utsattes erfaringer fra denne ordningen i praksis, ville vært interessant.

– Fragmentert sikkerhetsbilde

Hedvig Moe
Partner, Thommessen

– I Thommessen jobber jeg mye med næringsliv og nasjonal sikkerhet, og jeg ville nok hatt dette som tema. På Arendalsuka i år synes jeg det var mange gode arrangementer om sikkerhetspolitiske og geopolitiske trusler, og jeg synes bevisstheten rundt disse temaene er i god utvikling. Men jeg skulle gjerne sett en ordentlig debatt rundt sektorprinsippet, og om det fungerer i spørsmål som gjelder nasjonal sikkerhet.

– Det er komplekst for blant annet næringslivsaktører å forholde seg til det jeg mener er et fragmentert bilde av nasjonal sikkerhet. Til illustrasjon må man forholde seg til minst fire trusselvurderinger fra de hemmelige tjenestene og politiet, og ansvaret for utpeking av private virksomheter som skal underlegges sikkerhetsloven, skjer basert på det enkelte departements vurderinger. Jeg skulle ønske private, offentlige og politiske aktører kunne ta en offentlig debatt på Arendalsuka til neste år om sektorprinsippet – og et mulig behov for en samlet behandling av spørsmål knyttet til nasjonal sikkerhet.

Personvern – en demokratisk nødvendighet?

Eva Jarbekk
Partner, Schjødt

– Mitt drømmearrangement er en paneldebatt rundt tematikken «Hvordan personvern er en nødvendighet for demokratiet». Akkurat hvem som skulle sittet i panelet er et vanskelig spørsmål, men jeg tror jeg går for Emilie Mehl, Øyvind Huseby, John Christian Elden og meg selv.

– Hvordan sikre våre sårbarheter

Helene Bogen
Partner, Wiersholm

– Jeg har to drømmearrangementer der jeg tror advokater kan bidra godt. Det ene er en debatt med for eksempel representanter fra etterretningstjenesten, NSM, NATO og næringslivsaktører der vi kan snakke om hvordan vi må arbeide med sikkerhet, identifisere sårbarheter og sikre disse. Dette må selvsagt skje ved etterlevelse av rettsplikter, men det er også behov for å gå lengre enn regelverket krever i dag fordi det fortsatt er et umodent regelverk og fordi sikkerhetssituasjonen endrer seg hele tiden.

– Det andre drømmearrangementet er å være med å diskutere sammenhengen mellom klimaforpliktelser og -ambisjoner og sikkerhet. Jeg skulle gjerne hatt en debatt med kunnskapsrike aktører som Bellona, regjeringsmedlemmer og næringsliv om hvordan vi kan og må prioritere og driver klimaarbeidet frem i lys av de utfordringene vi står overfor i dag.

Harris og Trump

Nicolai Skridshol
Partner, SANDS

– Jeg vil veldig gjerne se og høre en debatt mellom Kamala Harris og Donald Trump; gjerne om deres refleksjoner og eksempler på hva som er rett og galt i business og politikk, hva de legger i begrep som demokrati, nestekjærlighet, og ikke minst betydningen av internasjonalt samarbeid. Og så vil jeg veldig gjerne høre Henrik Syse reflektere om etikk og moral, da han sier så mye klokt.

Smidigere samspill

Kristian Jåtrog Trygstad
Partner, Mageli

– Drømmearrangementet mitt hadde vært en tverrfaglig diskusjon av spenningsforholdet mellom juss og politikk. Det er mange saker hvor politikerne nok ønsker at de hadde større handlefrihet, mens andre kanskje skulle ønske at rettsreglene ga politikerne snevrere handlefrihet enn de gjør.

– I arealforvaltningen veies for eksempel lokale næringsinteresser opp mot natur- og miljøhensyn, og det er flere eksempler på saker hvor partipolitiske hensyn veies opp mot økonomiske hensyn. Jeg tror at samspillet mellom juss og politikk kan og bør bli smidigere, og jeg er nysgjerrig på hvordan politikere og jurister kan bidra til det.

«Domstolene og jakten på sannhet»

Jørgen Vangsnes
Partner, Wikborg Rein

– Påvirkningskampanjer og svekkede redaktørstyrte medier gjør at vilkårene for saklighet og sannhetssøken i den offentlige debatt er under press. Utgjør domstolene en siste skanse for saklige diskusjoner om de store samfunns-spørsmål? Hvordan påvirker det domstolenes oppgaveløsning, og hvor (om noe sted) går grensen for domstolenes rolle som bidragsyter til sannhetssøken og gode løsninger?

Økt datadeling

Camilla Gjersem
Advokatfullmektig, Føyen

– Jeg er glad i mer uformelle seanser der eksperter med forskjellig kompetansebakgrunn samles for å diskutere en problemstilling og sammen kommer med innspill til ulike løsninger og perspektiver. Temaer som jeg tenker kunne vært spennende er blant annet, «hva skal til for at vi kan ta i bruk AI som beslutningsstøtteverktøy i samfunnskritiske sektorer på en trygg og pålitelig måte», eller «hvordan sørge for økt datadeling i offentlig og privat sektor».

– ELENDIG UTREDET SKATTEFORSLAG

– Den store usikkerheten i skattepolitikken og økt beskatning har vært gøy for oss, men ikke så gøy for kundene, sa advokat og partner Thor Leegaard i KPMG Law da han innledet til skattedebatt.

Regjeringens forslag til endringer i reglene om utflyttingsskatt for personer som eier aksjer og tilsvarende eiendeler, har vært elendig utredet, sa Leegaard.

– Forslaget om at man skal betale skatt på urealiserte gevinster når man flytter, er en type symbolpolitikk som ikke vil hindre noen rike i å flytte fra Norge, men derimot vil hindre mobilitet inn og ut av landet, og vil også være

skadelig for rekruttering av kompetente folk fra utlandet, sa han.

Leegaard jobber i faggruppen for nasjonal og internasjonal selskapsskatt i KPMG Law Advokatfirma i Oslo. I debatten deltok politikerne Tina Bru (H), Eigil Knutsen (Ap), Paal Frisvold (MDG) og Ellen Amalie Vold fra Norsk Venturekapitalforening.

Eigil Knutsen i Stortingets finanskomité tok selvkritikk på vegne av Arbeiderpartiet og regjeringen.

– Vi gjorde for mye på kort tid på høsten 2022. Endringene som kom med 2023-budsjettet burde vært kommunisert bedre og porsjonert bedre utover, sa han.

Å fjerne formueskatten på arbeidende kapital er den viktigste skatten å gjøre noe med. Vi trenger en bred skattedebatt, sa Høyres Tina Bru.

– Vi har fått store skatteendringer i fanget som har vært veldig dårlig forberedt, sa advokat Thor Leegaard. Foto: Nina Schmidt

JUS Abonnement

Norges største digitale portefølje av juridiske kurs

Over 800 timer etterutdanning med de fremste fagspecialistene i landet. Et enkelt oppslagsverk i en travel hverdag – alltid tilgjengelig.

 Juristenes
Utdanningscenter

Takk for tilliten!

Så er det min tur til å ta et tak for bransjen, som leder av Advokatforeningens hovedstyre. Det er betryggende og inspirerende å tre inn i arbeid hvor grunnlaget er lagt av mine forgjengere, Jon Wessel-Aas og andre dyktige advokater samt effektive og dedikerte medarbeidere i Advokatforeningens sekretariat.

Advokater har en sentral rolle i rettsstaten, velferdsstaten og utviklingen av næringslivet, men utgjør en uensartet gruppe og arbeider i ulike markeder. Advokatforeningen ønsker å være relevant og representativ for alle advokater. Medlemstilbudene ligger derfor i bunnen og skal selvsagt være gode. Mange advokater finner stor nytte i disse, selv om de største firmaene gjerne er selvfor-synte med kurs og andre foreningstilbud. Når medlemsoppslutningen er så god også i de store firmaene, og foreningen har om lag åtte hundre medlemmer bare i de fem største firmaene, har det derfor andre årsaker.

Advokater er engasjerte, noe foreningen bærer preg av. Vårt rettspolitiske arbeid, både for å ivareta interessene til personer, foretak og samfunnsinstitusjoner som berøres og for å gi hensiktsmessige rammevilkår for vår egen advokatvirksomhet, opp-tar oss.

Engasjement kan bringe en langt, men skal man lykkes med krevende oppgaver, kreves det også strategisk klokskap. Begge egenskapene ble tatt i bruk under streiken for å beskytte den offentlige rettshjelpsordningen. Forsvarergruppen og Bistandsadvokatutvalget samlet seg om felles sak. Under hovedstyrets ledelse og med god støtte i sekretariatets utredninger ble det lagt en aksjonsplan med sikte på å bli hørt av staten – uten å skade klientene.

Streiken benyttet presise og nøye utvalgte nålestikkaksjoner, på det meste var mer enn tre hundre advokater i streik landet over. Det virket! Satsen har fått den største realøkningen på over tjue år, og vi har blitt lovet en ny økning i høstens statsbudsjett. Det vil også bli vedtatt en forskrift som indeksregulerer dette beløpet fremover.

Men arbeidet for å ivareta denne rettsikkerhetsordningen er ikke over. Satsen er fortsatt ikke bærekraftig, og ligger godt under det uavhengige Salærrådets anbefaling på 1464 kroner. Det må være et mål å komme à jour med rådets anbefalinger. Salærberegningen reguleres dessuten i dag på en

måte som resulterer i mye gratisarbeid. Dette stresser hele systemet, og kan på sikt gjøre det vanskelig å rekruttere gode og erfarne advokater til arbeid med disse viktige sakene.

Regjeringen vil nedsette et utvalg som skal se på den offentlige salærorordningen i sin helhet, og Advokatforeningen vil gi innspill til dette arbeidet. Bidra gjerne til dette gjennom egen krets, henvendelser til sekretariatet, Bistandsadvokatutvalget, Forsvarergruppen, hovedstyremedlemmer du har kontakt med eller til meg.

Vi har lagt bak oss en sommer og en tidlig høst der mediebildet av advokater har vært trist lesning. To store skandaler, én i Danmark og en her hjemme, utfordrer tilliten til oss. Når enkeltadvokater medvirker til kriminalitet, eller selv begår dette, rammer det hele bransjen. Og der profesjonsverktøy som taushetsplikt og klientkonto er del av slik adferd, er det ekstra ille. Da settes legitimiteten av ordningene under press.

Det store flertall advokater utfører sitt arbeid med integritet og hederlighet. Med drøyt ti tusen advokater vil det alltid være noen unntak, og de kan gjøre stor skade. Det er vårt

felles ansvar å bidra til regler, rutiner og tilsyn som gjør at unntakene blir avslørt, og stanset. Advokatforeningen gir og vil fortsette å gi bransjens innspill til hvordan tilsynsarbeidet fungerer, og hvordan det bør fungere. Tilsyn må utføres profesjonelt og effektivt. Slik må det være for å nå målet om å stanse useriøse advokater. Og slik må det være for å vekke tillit blant det store flertall seriøse og dyktige advokater. •

”

Engasjement kan bringe en langt, men skal man lykkes med krevende oppgaver, kreves det også strategisk klokskap. Begge egenskapene ble tatt i bruk under streiken for å beskytte den offentlige rettshjelpsordningen.

Siri Teigum
SIRI TEIGUM
leder i Advokatforeningen
ste@thommessen.no

Les advokat-sommer-intervjuene i sin helhet på Advokatbladet.no!

Ulike syn på shorts på kontoret

På nett i sommer har vi intervjuet anerkjente jurister og stilt dem noen aktuelle og noen likelydende spørsmål. Her er et mini-utdrag, samt hva de svarte på spørsmålet: Hva er det viktigste å kunne i din jobb?

TEKST: THEA N. DAHL, KARI HEGSTAD, TINIUS SVENDSEN og NINA SCHMIDT

- Skal vi danse?

Siri Teigum (62)
Leder av Advokatforeningen og partner i Thommessen
Fagområde: Konkurranserett

- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?

- Å lytte, analysere, kommunisere godt og samarbeide om løsninger. Det er også viktig å ta standpunkt, og å unngå å somle.

- Hvilket spørsmål vil du gjerne få?

- Det er det ikke så lett å svare på. Utenfor jobb er det kanskje «skal vi gå en tur?» eller «danse?». Begge spørsmål bringer jo bare glede med

seg. På jobb er det nok «hva gjør vi nå?». Det ligger både personlig engasjement, løsningsorientering og forpliktelse overfor fellesskapet i det.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *:

Klarer ikke å engasjere meg i spørsmålet

Shorts på kontoret: **X**

Cellekontor: **Alt ettersom**

Rettsakseksamen: **✓**

Eksterne eiere: **X**

To vanlige misforståelser

Berit Reiss-Andersen (70)
Spesialrådgiver i Norges Røde Kors og advokat

Fagområde: Strafferett og mye annet

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?

- At advokaten personlig mener det samme som klienten mener. Jeg tror folk har vanskelig for å se forskjell på det å forsvare en klient og det å identifisere seg med klienten. Enkelte ganger kan det være advokater som bidrar til den misforståelsen.

- Men kan jeg svare to ting? Advokatenes viktigste jobb er å gi rettsråd for at klienten skal gjøre det som er lovlig. Advokater jobber ikke for at klienter skal kunne sno seg unna rettsregler, det er en stor misforståelse.

- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?

- Å tenke.

- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?

- Hva skulle det være? Jeg synes du spør og graver om alt.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *:

Shorts på kontoret: **X**

Cellekontor: **✓**

Rettsakseksamen: **✓**

Eksterne eiere: **X**

- Ikke advokatbransjens feil

Emilie E. Mehl (31)
Justisminister

Mehl ønsket å sende en sommerhilsen til advokatene.

- De har en nøkkelrolle i rettsstaten, ved å sikre at alle kan få rett, hvis de har rett. Så det vil jeg takke for. Og så håper jeg at vi fremover kan se på hvordan vi kan få ned kostnadene ved å gå til sak, og hvordan vi kan få løst tvister på et lavest mulig nivå.

Det har gått litt inflasjon på flere hold, mener hun.

- Vi har et samfunn med veldig mange nasjonale og internasjonale regler, og det er en utesing av rettsmateriale. Vi kan se det i politikken også, at for å ta en beslutning, kan tilfanget av ulike hensyn bli veldig stort. Så å få redusert kostnadene vil bli en viktig sak fremover, både for partene og for rettsstaten. Vi må klare å gjøre domstolene tilgjengelig for flere.

Hun tror ikke at det er advokatbransjens feil at kostnadsnivået øker, påpeker hun.

- Det er mer et symptom på hvordan

verden er blitt. Ting er blitt mer komplisert. Da tror jeg at vi må bli bedre på å skille ut kjernen. Der det er mulig, må vi la være å overfokusere. I min rolle - vi jobber jo med å ta beslutninger, men det gjør jo for så vidt dommere og advokater også - så må vi stå i det, når vi har landet på noe, og gå videre.

- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?

- Folk løser nok min jobb på mange forskjellige måter. Jeg tilstreber å være løsningsorientert, raus og lyttende. Så må man kunne stå i en konflikt uten å miste selvtillit. Man må heller tenke at uenigheter er noe som beriker, og en del av jobben.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *:

Ingen sterke meninger

Shorts på kontoret: Det kommer an på

Cellekontor: **Helst**

Rettsakseksamen: **✓**

Eksterne eiere: **X**

- Taushetsplikten er ikke under press

Dag Eriksen (55)
Direktør i Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
Fagområde: Advokatrett og forvaltningsrett

- På hvilket fagområde bør rettstilstanden endres fortest mulig?

- Hvitvaskingslovens anvendelsesområde for advokater, § 4 annet ledd bokstav c, er ikke spesielt klart utformet. Det hender jeg tar meg selv i å ønske at akkurat den bestemmelsen var klarere formulert.

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?

- At advokatenes taushetsplikt er under press. Den har i realiteten fått utvidet sitt virkeområde under hele min yrkeskarriere.

- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?

- Evnen til å kunne ta raske avgjørelser og å kunne stole på at mine medarbeideres faglige vurderinger er gode nok.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *:

Shorts på kontoret: **✓**

Cellekontor: **✓**

Rettsakseksamen: **✓**

Eksterne eiere: **X**

Prosederte fem ganger i Høyesterett før han fylte 30

Mads Fredrik Baardseth (30)
Konstituert statsadvokat hos Riksadvokaten, gikk ut av jusstudiet med bare A'er
Fagområde: Strafferett og -prosess

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?

- Om enn kanskje ikke en misforståelse, men hvor mange flinke og hyggelige folk som jobber i bransjen. Det er viktig å ikke glemme det, selv om enkelte saker i media kanskje overskygger denne dimensjonen litt.

- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?

- Jeg tror det er mange egenskaper som er viktige. Utover gode juridiske ferdigheter, mener jeg det er viktig å være åpen og uten forutinntagelser.

- Hvordan ser arbeidshøsten ut?

- Det ser enn så lenge ut som det både blir travelt og spennende, med blant annet tre eller fire berømmelser i Høyesterett, herunder et interessant spørsmål om ileggelse av omvendt voldsalarm i visse tilfeller vil stride mot tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *:

Shorts på kontoret: **X**

Cellekontor: **✓**

Rettsakseksamen: **✓**

Eksterne eiere: **X**

* Språkrådet foreslår at bestemt form av jus tas ut av rettskrivningsnormen.

- Mange advokater bommer

Ingrid Høstmælingen (44)
Partner i Wikborg Rein
Fagområde: Eiendom

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?
- At det er en jobb for menn i Patagonia-vest med hjemmeværende kone. Det er feil og urettferdig. En sånn misforståelse gjør at talenter som burde vært her kanskje blir skremt bort, noe som er kjempesynd.
- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?
- Det å forstå når man som advokat skal spille hovedrolle og når man skal spille birolle i forhandlingsrommet. Vi er oftest en støttefunksjon for veldig kompetente mennesker. Klientene våre er flinke. Vi må tilpasse taletiden vår etter det. Jeg synes det er mange advokater som bommer på dette, noe jeg sikkert gjør ofte selv også.
- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- Hvor er du om ti år? Svar: Wikborg Rein.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *: ✗

Shorts på kontoret: ✓

Cellekontor: ✓

Rettsakseksamen: ✗

Eksterne eiere: ✗

- Kommersiell forståelse sentralt

Emma Blake (46)
Solicitor fra England som har etablert selskapet Konnexus i Ålesund
Fagområder: Kontraksrett og immaterialrett

- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?
- Kommersiell forståelse er helt sentralt. Skal du jobbe med kontrakter, for eksempel, så er det viktig å se kontrakten i sammenheng med selskapets produkter og tjenester, strategier, hvor modent selskapet er, hva avtalen vil innebære for dem og hvor stor risiko den eventuelt vil medføre. En kontrakt er ikke bare skrift på papir – den er så mye mer.
- På hvilket fagområde bør rettstilstanden endres fortest mulig?
- For øyeblikket er det bare advokater

fra EØS-land som kan bruke utdannelsen fra hjemlandet som grunnlag for norsk advokatbevilling. Det er ingen gjeldende mekanisme for anerkjennelse av juridiske kvalifikasjoner fra land utenfor EU, inkludert USA og Canada. Dette betyr at det er et betydelig antall kvalifiserte advokater som ikke har noen mulighet til å oppnå anerkjennelse av sine kvalifikasjoner, med mindre de gjennomfører en full mastergrad i rettsvitenskap.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *: ✓

Shorts på kontoret: ✗

Cellekontor: ✓

Rettsakseksamen: ✓

Eksterne eiere: ✓

- Fikk motbevist fordommene

Camilla Klevan (47)
Ny direktør i Juristenes utdanningscenter
Kommer fra stillingen som organisasjonssjef i Oslo-filharmonien

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?
- Da jeg ble ferdig utdannet jurist, kunne jeg ikke se for meg å bli advokat i det hele tatt. Flotte dresser og sko, penger og arbeidspress. Det tradisjonelle advokatyret var ikke noe jeg kjente meg igjen i. Fordommene mine fikk jeg motbevist da jeg begynte å jobbe i Universitetsforlaget. Jeg har truffet mange advokater som har imponert meg, som møter folk på gode måter og har et genuint engasjement for faget. Selv med trange timeplaner, setter mange av tid til å bidra i fagmiljøene, til å skrive artikler og bøker, undervise på kurs og holde foredrag.
- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?
- Som direktør i JUS blir det aller viktigste å være en god leder for gjengen som jobber der, og sammen med dem skape gode mål, og skape engasjement og begeistring på veien. Torbjørn Buer har gjort en kjempejobb i mange år, og det er en utrolig fin organisasjon han overlater. Jeg håper at jeg også vil være en inspirerende leder som folk synes det er gøy å jobbe sammen med.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *: ✓

Shorts på kontoret: ✓

Cellekontor: ✗

Rettsakseksamen: ✓

Eksterne eiere: ✓

* Språkrådet foreslår at bestemt form av jus tas ut av rettskrivningsnormen.

- Sett enorme endringer

Per M. Ristvedt (59)
Partner, Schjødt
Fagområde: Tvisteløsning

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?
- At bransjen er lite endringsvillig. Jeg har vært i sving i over tretti år nå. Siden jeg begynte i 1991 og frem til i dag, har jeg sett enorme endringer.
- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?
- Man må aldri bli utdatert på jussen.
- Hva er den største utfordringen på ditt fagområde?
- I sivile saker har det oppstått et spenn mellom markedsnivået for advokattjenester og det domstolene anser som «nødvendige» sakskostnader.
- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- Hvis du ikke hadde vært advokat, hva ville du vært da?
Ristvedt er kjent for å dedikere fritiden til blant annet kroppsbygging, med uttalt begeistring for Arnold Schwarzenegger.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *: ✓

Shorts på kontoret: ✗

Cellekontor: ✓

Rettsakseksamen: ✓

Eksterne eiere: ✗

Peter Frølich i Ukraina.

- Man må være snill

Peter Frølich (36)
Leder i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité og leder av Fritt Ukraina

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?
- At jurister bare pigger lover. Det, og at Stortinget liksom har fire måneders ferie, er noe av det mest idiotiske jeg hører.
- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?
- Som norsk politiker nå, er nok det viktigste å være anstendig. Å være ryddig. Nå har kravene til politikerne blitt veldig høye. Hvert feiltrinn blir både kontrollert, oppdaget og hengt ut. Et minstekrav er at man opptrer etterrettelig. Deretter er det å være snill. Det mener jeg. Uansett hva man gjør eller mener, må man være snill.
- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- Kan Ukraina vinne krigen? Spoiler alert: Ja!

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *: ✗

Shorts på kontoret: ✗

Cellekontor: ✓

Rettsakseksamen: ✓

Eksterne eiere: ✓

- Viktig å stole på folk

Tonje Skjelbostad (41)
Konsernsjef, Alt Legalt
Fagområde: Markedsføringsrett

- Hva er den største misforståelsen om advokatbransjen?
- At alle advokater går i retten.
- Hva er det viktigste å kunne i din jobb?
- Det er viktigst å ha god oversikt i selskapet, være tålmodig, ha ro og være flink til å delegerer og å stole på at folk gjør en god jobb når de får ansvar.
- Hvilken sak så langt i karrieren har gjort sterkest inntrykk på deg?
- Det er en sak som gikk for ikke så lenge

siden, hvor en av mine fullmektiger var i retten og møtte en advokat som hadde en helt forferdelig oppførsel både overfor motpart og retten. Både i skriftlig og muntlig fremføring. Det var helt uforståelig, både at det går an i det hele tatt, og hva som var selve poenget med oppførselen. Det var dypt provoserende.

JA / NEI

Å forby ordet «jusen» med én s *: ✗

Shorts på kontoret: ✓

Cellekontor: ✗

Rettsakseksamen: ✗

Eksterne eiere: ✓

Fikk ikke gyldig fravær ved sykdom

Å være syk gjør det ikke uten videre umulig eller uforholdsmessig byrdefullt å foreta prosesshandlinger i tide, ifølge lagmannsretten, som opphevet tingrettens kjennelse om gyldig sykdomsfravær.

TEKST: TINIUS SVENDSEN

Saken går tilbake til mars i år. Den ene parten hadde tatt ut søksmål og sendt stevningen til motpartens prosessfullmektig, en advokat i et stort Oslo-firma, med pålegg om å inngi tilsvar innen 8. april 2024.

Den 9. april innga advokaten prosesskriv. Her begjærte hun oppfriskning av tilsvarsfristen. Hun ønsket også en ny frist for tilsvar på ytterligere to uker.

Advokaten opplyste i tillegg om at hun var forhindret fra å inngi tilsvar grunnet sykdom, at dette utgjorde gyldig fravær, og at hun heller ikke kunne bebreides for ikke å ha søkt om fristforlengelse som følge av dette.

Ringerike, Asker og Bærum tingrett tok senere begjæringen om oppfriskning til følge, og viste til at det som følge av advokatens sykdom hadde vært «umulig» eller «uforholdsmessig byrdefullt» å foreta prosesshandlingen i tide. Hva slags sykdom det var snakk om, og hvorfor den gjorde det umulig å be om utsettelse, fremgikk ikke.

Kjennelsen ble anket, og i Borgarting ble resultatet et annet.

FEIL LOVANVENDELSE

Borgarting var enig med tingretten i at det var «sentralt hvorvidt det har inntrådt en hindring som parten selv ikke har kunnet forutse eller ha herredømme over, og at sykdom er et eksempel på en slik hindring».

Om prosessfullmektigen rent faktisk var syk, var et bevissspørsmål lagmannsretten ikke kunne prøve.

I tillegg til en hindring utenfor partens kontroll, krever loven at denne hindringen gjør det «umulig eller uforholdsmessig byrdefullt å foreta prosesshandlingen i tide».

I rettspraksis er det oppstilt strenge krav til dokumentasjon for at sykdom hos en prosessfullmektig skal regnes som gyldig fravær. En legeerklæring vil kunne være tilstrekkelig, men dokumentasjonen må likevel vurderes konkret.

Det ble videre påpekt at det «[v]ed et advokatkontor må [...] kunne forvente[s] at man har interne rutiner som sikrer at rettsavgjørelser mottas og frister overholdes, også om en advokat ikke er på kontoret på grunn av for eksempel reise eller sykdom».

Når tingretten ikke hadde vist til de rettslige utgangspunktene, men «uten nærmere vurdering» lagt til grunn at det var «umulig eller uforholdsmessig byrdefullt å foreta prosesshandlingen i tide», hadde tingretten hverken anvendt riktig terskel eller vurderingstema, ifølge lagmannsretten.

Kjennelsen ble derfor opphevet som følge av feil lovanvendelse. •

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

22-007799TVI-THOD/TVIS

Advokat saksøkt etter å ha vunnet sak

En advokat bistod med inndrivelse av et honorarkrav etter konsulentavtale. Etter å ha vunnet frem med kravet i tingretten, fremmet klienten krav om erstatning mot advokaten da han mente kravet kunne ha vært større. Advokaten ble frifunnet.

Dette fremkommer i en dom fra Hordaland tingrett 10. juli 2024 (22-007799TVI-THOD/TVIS).

Bakgrunnen for saken var at selskap A hadde inngått avtale med selskap B om levering av konsulent tjenester. Tjenestene ble utført av C, som var både styreleder, daglig leder og eneaksjonær i selskap A. Avtalen ble senere avsluttet.

Det kom til tvist mellom A og B om betaling av vederlag for den avsluttede perioden på avtalen. Advokat D ble engasjert for å inndrive fakturakravet mot B. I tillegg ble advokaten engasjert for øvrig rådgivning. C overtok etter hvert kravet mot B, og det ble tatt rettslige skritt mot selskap B med krav om betaling av utestående faktura. C vant frem med kravet i tingretten, men retten ga C medhold på et annet rettsgrunnlag enn det som ble påberopt av advokat D.

Tingretten la til grunn at fakturakravet i realiteten var et lønnskrav i arbeidsforhold, selv om dette ikke var påstått av partene. C ble videre tilkjent sakskostnader.

Advokat D sendte faktura til C for sin samlede bistand. C betalte ikke salæret utover de tilkjente sakskostnadene. C anførte at advokaten hadde vært uaktosom i sin bistand, og fremmet erstatningskrav som motkrav mot advokaten med 4,2 millioner. C gjorde gjeldende at advokat D skulle ha påstått at C var

innleid som arbeidstaker fra selskap A til B i strid med preseptoriske regler i arbeidsmiljøloven.

C mente nå at han derfor reelt sett var arbeidstaker i selskap B, og at saken skulle vært anlagt som en oppsigelses sak med krav om erstatning for urettmessig oppsigelse. C mente også at advokat D hadde gitt uaktsom rådgivning i forbindelse med en konkurranseklausul som var inntatt i avtalen mellom A og B.

”
Retten fant det heller ikke sannsynliggjort at advokaten hadde gitt uaktsom rådgivning vedrørende konkurranseklausulen.

C anførte å være påført et tap fordi han hadde respektert en konkurranseklausul etter råd fra advokat D, som etter C sin oppfatning ikke var gyldig avtalt. Tvisten ble brakt inn for tingretten.

Tingretten la til grunn at det foreligger et strengt profesjonsansvar, og at det må vurderes om advokaten har misligholdt de kravene som klienten med rimelighet kan stille til oppdragsutførelsen. Retten viste til at oppdraget bestod i å inndrive kravet på vederlag

som forelå etter avtalen mellom selskapene A og B. Heller ikke C mente at det forelå noe ansettelsesforhold hos B for tingretten på eget initiativ la dette til grunn i sin dom. Retten uttalte at advokaten likevel hadde en oppfordring til å vurdere C sin rolle og rettsposisjon, herunder et mulig personlig krav fra ham mot B, noe advokaten ikke hadde gjort.

Retten fant det likevel ikke nødvendig å ta stilling til om en slik manglende vurdering var uaktsom, da C etter rettens oppfatning ikke hadde kommet bedre ut av en dom med et slikt påstandsgrunnlag. Retten pekte på at C var enig med B om å avslutte konsulentavtalen på et tidspunkt før advokat D ble engasjert. Det ville da uansett ikke foreligget noe krav om erstatning for usaklig oppsigelse, siden det ikke forelå noen oppsigelse, men et arbeidsforhold som var avsluttet ved enighet mellom partene.

Retten fant det heller ikke sannsynliggjort at advokaten hadde gitt uaktsom rådgivning vedrørende konkurranseklausulen, og uansett hadde ikke C sannsynliggjort å ha lidt noe tap som følge av rådgivningen.

Advokat D ble deretter frifunnet i erstatningskravet. D fikk videre medhold i det vesentlige av salærkravet på 68.801. C ble videre dømt til å betale sakskostnader på 355.000 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

ANNONSE

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både næringslivet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2024:

4. oktober

27. desember

Kontakt Åsa Iversen

+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no

Kapital

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Christina Steimler
Indem
Advokatfirma AS
Oslo

Kristina Davidsen
Elden
Advokatfirma AS
Oslo

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Aasgaard Axel Valerius Reed Advokatfirmaet Pedersen, Reier & Co. AS Moss
Alvik Ingrid Tinde Advokatfirma AS Ålesund
Andersen Jonas Johannes Ortmann Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Andreassen Martine Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Andrews Elise Preto Askevold Advokatfirma DA Bergen
Anglevik Marie Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen
Austad Ragnhild Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo
Bakke Sarah Mellgren RSM Advokatfirma AS avd Bergen Bergen
Belbo Wilhelm Olav Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Bjerkvik Erlend Advokatfirmaet Hasle AS Tønsberg
Brodrick Endre Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Bøe Espen Hovemoen Ekko Advokatfirma AS Oslo
Dageid Maria Valmyr Advokat Lene Høivang Sandefjord
Dahl Herman Kjustad Advokatfirma Wigemyr & Co DA Kristiansand S
Ekeren Emilie Advokatfirma Lohne Krokeide AS Gjøvik
Ekseth Lovisa Agnes Cecilia Advokatene Berg Ditlev-Simonsen AS Oslo
Engesmo Felix Tang Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Eriksen William Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar
Ervik Kaisa Jeanett Svortevik Elden Advokatfirma AS Oslo
Fagerbekk Janne SANDS Advokatfirma DA Tromsø
Feka Dafina Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Fenstad Stian Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Fisher Astrid Skorge Advokatfirmaet Hjort AS Oslo
Fjelde Markus Amundsen Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Fjetland Anja SANDS Advokatfirma DA Tromsø
Fredriksen Anna Victoria Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo
Føleide Maja Advokatfirmaet Bredesen AS Mosjøen
Gabor Savvas Julian Johnstad Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Gabrielsen Jone Mathiassen Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Gilhespy Natasha Bekele Advokatfirmaet Hjort AS Oslo
Gløersen Jørgen Advokatfirmaet Lærum, Lier, Stende & Berven AS Lillestrøm
Gorski Kristina Advokatfirmaet KPU DA Oslo
Gran Ronja Advokatfirmaet Skarpholt AS Oslo
Gulbranson Marius Rølsåsen Advokatfirmaet Røseid, Tønsberg & Karlstad AS Årnes
Gurigard Vemund Ravnsborg Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Hagen Emma Eline Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo

Halle Emma Svenkerud Elden Advokatfirma AS Oslo
Hansen Andreas Lynes Advokatfirmaet Legalis AS Oslo
Hansen Håkon Thorvald Deloitte Advokatfirma AS Kristiansand S
Hanssen Kristian Advokatfirmaet Eriksen AS Finnsnes
Hatlem Aleksander Elden Advokatfirma AS - Bergen Bergen
Haug Lena Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Haugstad Hanna Høye Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Henriksen Susann Lernes Advokatfirmaet Lindstrøm AS Tromsø
Hjelset Ellen Jensen Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS Molde
Hole Ingvild Blindheim Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar
Holmen Matias Tvermyr Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Hovden Hanne Hodder Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo
Huth Nora Christiane Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Inntjore Anders Johan Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Island Cecilie Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Johansen Ira Monja Helen Tenden Advokatfirma ANS Tønsberg
Jukestad Aurora Olsen Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo
Kaufmann Sara Emilie SANDS Advokatfirma DA Bergen
Killingstad Marte Norbom Advokatfirmaet RKK AS Oslo
Knudsen Preben Berg Advokatfirmaet FINN AS avd Tromsø Tromsø
Knutsen Julie-Marie SANDS Advokatfirma DA Oslo
Kobro Knut Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS Oslo
Kosonen Iris Elena Advokatfirmaet Østgård DA Tromsø
Levernes Jonas Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Lim Arvid Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Linderud Didrik Wennberg Advokatfirmaet Økland & Co AS Lillestrøm
Linnerud Nanna Aulid Advokatfirmaet KPU DA Oslo
Lomsdal Rikke Bekkelien Advokatfirmaet Torgersen AS Billingstad
Lossius Andreas Winnem Advokatfirmaet CLP DA Oslo
Lyngbø Jonas Olai Deloitte Advokatfirma AS Bergen
Madsen Thea Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo
Malone Lina Marie Lindboe Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Mannsverk Mia SANDS Advokatfirma DA Tromsø
Marcussen Erik Nuland Advokatfirma Wigemyr & Co DA Kristiansand S
Meidell Adele Dorthea Elden Advokatfirma AS Oslo
Myhre Marthe Moberg Dinardi advokatfirma Vinterbro
Mæstad Hedda Gaupseth Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Møller Oda Bekkestua Advokatkontor AS Bekkestua
Møllersen Marte TYR Advokatfirma AS Drammen
Nilsen Johannes Karel BAARD advokatfirma AS Tromsø
Nordmo Eivind Kismul Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Olsen Cerine Holmtvet Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Olsen Helene Gram Advokatfirmaet Sulland AS Oslo
Opheim Trygve Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Pettersen Kristoffer Mazars Legal Advokater AS Oslo
Pihlmann Agnethe Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Riise Tonje Arntzen de Besche Advokatfirma AS - Stavanger Stavanger
Rontén Therese Bakken Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Rugland Jesper Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Rutfjäll Wilma Advokatfirmaet Legalis AS Oslo
Røtzer-Lund Emilie Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Salberg Frida Kvål Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Setsaa Louiza Hama Vaag & Zimmer Advokatfirma AS Oslo

Simonsen Hannah Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Sivertsgård Andrea Advokatfirma Blikra, Slotterøy & Fonn AS Førde
Skirstad Malin Adnor Advokat AS Trondheim
Skjæran Vilja Ræder Bing Advokatfirma AS Oslo
Skogsholm Oda Torp SANDS Advokatfirma DA Tønsberg
Sondov Vetle Ludvig Eriksen Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS Oslo
Staavi Nicolai Advokatfirmaet Henriksen & Co ANS Oslo
Stenvold Victoria Eline Advokatfirmaet BAHN AS Oslo
Strømsnes Sigve Fagerli Advokatfirmaet Magnus Legal AS Bergen
Sundby Amalie Advokatfirmaet CLP DA Oslo
Svensson Andrea Brækhus Advokatfirma AS Oslo
Sylliaas Henrik Martiniussen Advokatfirma Eckhoff, Fosmark & Co DA Oslo
Sælebakke Jonas Advokatfirma Mæland & CO AS Bergen
Sødal Annelin Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Sømme Elle Deloitte Advokatfirma AS Stavanger
Sørensen Andreas Holen Advokatfirma Eckhoff, Fosmark & Co DA Oslo
Tendal Hanna Kristine Advokatfirmaet CLP DA Oslo
Thakur Mahima Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Thunshelle Ane Advokatfirmaet Torgersen AS Billingstad
Tomt Sophie Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo

Torbergesen Ingrid Margrethe BDO Advokater AS Kristiansand S
Trondsen Andrea Terese Advokatfirma Kontrakt AS Oslo
Undheim Vetle Årsvoll Dæhlin Sand Advokatfirma AS Oslo
Veflen Ola Eikill Rede Advokater AS Oslo
Vingsnes Fredrik SANDS Advokatfirma DA Bergen
Vold Henrik August Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen
Vold Sofie Fogstad Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Wahl Maria Dalan Advokatfirma DA Oslo
Wang Silje Advokatfirmaet Campbell & Co AS - avd. Brumunddal Brumunddal
Wiig Kirsten Daae Advokatfirmaet Alver AS Lillehammer
Ødegård Fredrik Advokatfirmaet Sølvø AS Drammen
Østvik Sigrid Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Øvestad Endre Advokatfirma Tingmann AS Stavanger
Fullmektig hos internadvokat
Balqis Manar Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Bjercke Hanne Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Bjørndal Markus Sebastian Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Danielsen Romina Mohebzadeh HELP Forsikring AS Oslo
Finne Hanna Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Floen Emilie Odfjell Drilling AS Kokstad
Garcevic Irvin HELP Forsikring AS Oslo
Geisler Sarah Kristin HELP Forsikring AS Oslo
Gisholt Hanna Bryn Aarflot AS Oslo

ANNONSE

Medaljen eneste bakside

...er å ikke få den.

Medaljen er en verdig og personlig anerkjennelse av et langt og lojalt arbeidsforhold. I Norge er over 240 000 arbeidstakere tildelt denne. Ønsker du å hedre en arbeidstaker i din virksomhet?

Send søknad på medaljen.no

Medaljen for lang og tro tjeneste fra Det Kongelige Selskap for Norges Vel er for ansatte med minst 25 års fartstid i virksomheten.

Grange Caroline Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Grepperud Camilla Thorstensen HELP Forsikring AS Oslo
Hardal Ingvild Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Heim Felix Tvedegaard Sedgwick Norway AS Oslo
Hjortaas Marie Knif Trygghet Forsikring AS Oslo
Hopland Adriane Onarheim HELP Forsikring AS Oslo
Isaksen-Warth Eilert Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Jørgensen Emilie Holm Collett Protector Forsikring ASA Oslo
Khidriyan Houner HELP Forsikring AS Oslo
Lagesen Sivert Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Lofsberg Marlene Hallerud HELP Forsikring AS Oslo
Matuszczyk Olga Magda Equinor ASA Fornebu
Munkejord Sander HELP Forsikring AS Oslo
Munthe Catharina Linn HELP Forsikring AS Oslo
Nitter Celine Louise HELP Forsikring AS Oslo
Olberg Camilla Selma Reklamasjonsnemnda For Eiendomsmeglingstjenester Oslo
Pettersen Oda Berlida Eidem Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Sandberg Maja Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Solem Nicholas Bertheau HELP Forsikring AS Oslo
Sæther Ida Torbergsen Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Takla Elise Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Wee Vilde Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Østberg Sara Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Bisal Balrin Kaur Forskerforbundet Oslo
Bukkvoll Daniel Årskaug Den Norske Advokatforening Oslo
Nygård Tonje Eikås Negotia Oslo
Internadvokat
Dyrø Therese Bøe Cantor AS Ålesund
Frampton Jenny Olavesen Nel ASA Oslo
Privatpraktiserende advokater
Lyche-Rindahl Mari Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Refsnes Lisa Førde Refsnes advokat AS Førde

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger
Deglum Rune Advokatfirmaet Hartz & Co AS Elverum
Eriksen Åse Embla Advokatfirmaet Schjerven Hansen Oslo
Fanebust Anja Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Gusland Christian Bredvei Advokatfirmaet Gusland Larvik Fullmektig hos internadvokat
Myklebust Ida Regine Birkeland Bane NOR SF Hamar
Rosén Aurora Valdivia Knif Trygghet Forsikring AS Oslo
Thomstad Hilde Charlotte Kommunal Landspensjonskasse (KLP) Oslo
Internadvokat
Aas Jardar Gjensidige Forsikring ASA Oslo
Blaauw Harald Argeo Survey AS Hvalstad
Bårdseth Monica Viking Assistance Group AS Oslo
Dalåker Marte Swedbank Norge NUF Oslo
Feodoroff Anna-Maria SpareBank 1 Markets AS Oslo
Haave Tone Evjen Helseplattformen AS Trondheim
Karlsen Hilde Haugmoen Gjensidige Forsikring ASA Oslo

Løland Elisabeth Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Mauritzen Per Våland Wintershall Dea Norge AS Stavanger
Moe Ida Lislerud DNB Bank ASA, Konsernjuridisk Oslo
Reiestad Anne Ingeborg Finsaas HELP Forsikring AS Oslo
Rukke Ida Valen Bane NOR SF Oslo
Thronsen Christian Fredrik Bane NOR SF Oslo
Uller Erik Samuelsen HELP Forsikring AS Oslo

Offentlig ansatt advokat
Byrkjeland Maritha Hågensen Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten Bergen
Dretvik Kai Terje Helse Nord-Trøndelag Helseforetak Levanger
Kjosavik Ingeborg Tveit Helse Bergen HF Bergen
Tornes Irene Hope Helse Bergen HF Bergen
Organisasjonsadvokat
Aanes Christian Skolelederforbundet Oslo
Bhatti Haroon Hovedorganisasjonen Virke Oslo
Privatpraktiserende advokater
Anderson Magnus Advokatfirma Tofte Hald AS Arendal
Andreassen Camilla Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Askhaven Hanna Bjørhus Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo
Aunan Kasper Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Berge Roar Advokatfirma Tofte Hald AS Kristiansand S
Davidsen Charlotte Emilie Heuthe Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Evensen Jasmine Longee Patricia Advokatfirmaet Torgersen AS Billingstad

Finnanger Christian Gjøberg ELV Advokatfirma AS Ski
Harto Bettina Thaulow Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Hoff Carl-Christian Grythe Carl-Christian Grythe Hoff AS Bergen
Hogneland Ida Sæverud Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS Haugesund
Kjølleberg Ole Tobias Stensby Advokatfirma Kjølleberg AS Oslo
Lemos Aila Linn Hoffstad Advokat Lemos Jessheim
Løken Ragnhild Kristine Rognerud Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma MNA Oslo
Løvik Mari Myhre Advokatfirmaet Hjort AS Oslo
Markandu Mahinthan Alonso Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Pedersen Georg Austin Lyngmyr & Co Advokatfirma AS Oslo
Raanes Hanna Lundeberg Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo
Rynning Paul Christian Dialogadvokatene Paul Rynning AS Vanse
Rytter Line Isabell Sivertsen Advokatfirmaet Norman & Co ANS Oslo
Saric Senad Lex Saric Oslo
Svendsen Malene Lillebostad AdvokatCompagniet DA Bergen
Velle Guro Kristine Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS Ørsta

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist
Angell Roald Bodø
Bugge Jørgen Olof Jar
Five Vibeke Kristine Oslo
Helland Øystein Oslo
Nielsen Jan-Erik Oslo
Sollesnes Odd Stavanger

Nye tech-partnerne i Wikborg Rein

Endelig er Leif Eirik Thrane og Arne Byberg på plass i nytt partnerskap – åtte måneder etter at overgangen fra Haavind ble kjent.

TEKST: THEA N. DAHL

Wikborg Rein vil bli Norges ledende teknologimiljø i jussens verden, og har de siste månedene rekruttert en rekke Haavind-advokater. Deriblant partnerne Leif Eirik Thrane og Arne Byberg. Begge er spesialiserte innenfor IT-kontrakter, i tillegg til tech M&A og tech tvist.

– Wikborg Rein har gir oss unike rammevilkår for å kunne nå enda lenger enn vi gjorde i den tidligere satsningen, sier Leif Eirik Thrane.

Firmaet gir en større plattform for teknologisatsningen, supplerer Arne Byberg.

– Med det følger en helt uovertruffen mulighet til å få jobbe med Norges største selskaper og de meste krevende

Leif Eirik Thrane og Arne Byberg.
Foto: Wikborg Rein

oppdragene. Økt internasjonal samarbeidsflate er også en fordel, sier han.

TOK ÅTTE MÅNEDER

– Dere ble rekruttert i januar, og vi har fått forståelse av at dere har vært i en form for karantene. Stemmer det?

– I den moderne advokatverden skifter også partnere jobb. Generelt mener jeg at advokatfirmaer bør være varssomme med å pålegge restriksjoner som hindrer klientene fritt valg av advokat. Isolasjon er også en uting, fra mange perspektiver. Det tok veldig lang tid med oss, men jeg tror ikke prosessen er representativ for bransjen, sier Thrane.

Proessen med Haavind er historie, understreker Byberg.

– Heldigvis fikk vi bred og god støtte fra bransjekolleger i mange andre advokatfirmaer og ledende in-housemiljøer mens det sto på, noe vi er svært takknemlig for. Måten vi ble tatt imot på hos Wikborg Rein har også vært helt fenomenal.

- BEHOV FOR OVERGANGSFASE

Ifølge Haavinds managing partner, Preben Brecke, var det nødvendig å bruke tid på partnerovergangene når det var så mange som skulle ut av firmaet samtidig.

– I store advokatfirma er det vanlig at partnere kommer og går. I Haavind anstrenger vi oss for å håndtere alle slike prosesser ryddig og profesjonelt, kommenterer han.

– Det som har vært spesielt i dette tilfellet, er at flere advokater går samtidig til samme firma, og vi har derfor hatt behov for en overgangsfase. Vi ønsker Leif og Arne lykke til, og er glad for at vi allerede har dyktige erstattere på plass. •

Trenger du advokatbistand i Polen?

Advokatfirma Nierzwicki & Bluszko AS er ditt valg i både Norge og Polen!

Vi har kontorer i både Oslo og Warszawa, og våre dyktige, tospråklige advokater bistår både privatpersoner og bedrifter med en rekke juridiske tjenester innen polskrett.

Vi kan også opptre som sakkyndige innen polsk rett for rettssaker i Norge.

Kontakt oss:

- 📍 Bestill konsultasjon via vår app på nb-advokat.no
- 📞 Ring oss på 9400 1000
- ✉️ Send e-post til post@nb-advokat.no

La oss ta vare på dine juridiske behov!

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 11. oktober 2024. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ANDERS E. SOLBERG har sluttet i Onsagers AS i Oslo og tiltrådt som partner i Yara International ASA i Oslo.

ADVOKAT BJØRN IMMONEN har sluttet i Nord Advokatfirma DA i Mo i Rana og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Haavind AS.

ADVOKAT ROALD SOLBERG-JACOBSEN har sluttet i Advokatfirma Tofte Hald AS i Arendal og tiltrådt som partner i Advokatfirma Wigemyr & Co DA i Kristiansand.

ADVOKAT KAMILLA ESPELAND MELING har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ERIK GREIPSLAND har sluttet i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Dalan Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT HENRIK W. WAALE har sluttet i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Dalan Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT THEA TVETER har sluttet i Lunar Way i Oslo og begynt i Alliance Healthcare Norge Apotekdrift AS i Oslo.

ADVOKAT MARI RUND KVÆRNHAUG har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Vygruppen AS i Oslo.

ADVOKAT DAVID UNDERSRUD har sluttet i Advokatfirmaet Sterri, Rehman & Henriksen AS i Oslo og startet opp Advokat David Undersrud i Oslo.

ADVOKAT JOFRID ORVEDAL AASE har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen og begynt i Equinor ASA avdelingskontor Bergen.

ADVOKAT JANNICKE KNUETZON ROKKAN har sluttet i KPMG Law Advokatfirma AS i Bodø og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Haavind AS i Bodø.

ADVOKAT CHRISTOFFER NICOLAISEN har sluttet i Advokat Christoffer Nicolaisen ENK i Kråkstad og startet i Codex Advokat Oslo AS i Oslo.

ADVOKAT KURT WELTZIEN har sluttet i Næringslivets Hovedorganisasjon NHO i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo.

ADVOKAT HARALD HAUGE har sluttet i Advokatfirmaet Harboe & Co AS i Oslo og tiltrådt som partner i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT JACOB LINDBERG har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Trondheim og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Trondheim.

ADVOKAT TRINE VABØ har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Schjødt AS i Stavanger.

ADVOKAT INGRID MYHRVOLD SEIM har sluttet i Codex Advokat Oslo AS i Oslo og begynt i Harris Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT JØRGEN STANGELAND har sluttet i Advokatfirma Tingmann AS i Stavanger og begynt i Advokatfirma Sekse og Co AS i Sandnes.

ADVOKAT EIRIN KOGSTAD BENVOLD har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo og begynt i DNB Bank ASA, Group Legal i Oslo.

ADVOKAT BAHARA WALIZADEH har sluttet i Advokatfirmaet Munir AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Walizadeh i Oslo.

ADVOKAT AUD-MARIT NÆSS har sluttet i Advokatfirmaet Magnus Legal AS i Bergen og tiltrådt som partner i Stiegler Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT MARTINE RYGG har sluttet i Langseth Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Advokatfirma Solver AS på Lysaker.

ADVOKAT ANE BERGO har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og begynt i NHO Service og Handel i Oslo.

ADVOKAT RUNE JUNKER har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Porsgrunn og startet opp Advokat Junker AS i Skien.

ADVOKAT ANDREAS WEIE BERG har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Trondheim og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Trondheim.

ADVOKAT TOVE GJESDAHL har sluttet i Bergen Familie Advokat AS i Bergen og begynt i Gjesdahl Familieadvokat i Fyllingsdalen.

ADVOKAT STIAN HERLOFSEN har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Trondheim og startet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Trondheim.

ADVOKAT NICOLINE IBSEN-BØRNICK har sluttet i Kommuneadvokaten i Kristiansund og startet i Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS i Kristiansund.

ADVOKAT FREDRIK BERGSMARK GRIMSTAD har sluttet i Advokatfirmaet Erling Grimstad AS i Bekkestua og startet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Oslo.

ADVOKAT ANNE BIRGITTE HERSTAD har sluttet i Nord Advokatfirma DA i Mo i Rana og startet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo.

ADVOKAT JULIE MARIE FLOM har sluttet i Intertrust (Norway) AS i Oslo og startet i Advokatfirmaet Hjort AS i Oslo.

Norges mektigste kvinnelige advokater

I midten av august publiserte Kapital sin årlige oversikt over landets mektigste kvinner. Sammen med den fulgte også en egen liste over Norges mektigste kvinnelige jurister. Totalt er det seks advokater med i oversikten: **Siri Teigum, Camilla Selman, Liv Monica Stubholt, Kristin Veierød, Bettina Banoun og Anne Lise E. Gryte.**

Som i mange andre rangeringer, er det også i denne en rekke personer som akkurat ikke har nådd opp på hovedlisten, men som likevel fortjener oppmerksomhet. Kapital har kalt dem «Kvinner i vinden». I denne oversikten finnes fire praktiserende advokater: Marianne Heien Blystad, Ingrid Skog Hauge, Tone Kaarbø og Else-Marie Merckoll.

KONGEN KOM PÅ ADVOKATFORENINGENS LANDSMØTE

«Advokatforeningens landsmøte – det tredje i rekken siden krigen – ble holdt i Det Norske Misjonsselskaps aula i Oslo (...). H.M. Kongen viste foreningen den ære å være til stede i åpningsmøtet og kastet dermed glans over arrangementet. At dette var populært viste også oppslutningen til åpningsmøtet, hvor foruten landsmøtedeltagerne møtte ektefeller og gjester.»

Norsk Advokatblad nr. 5 / 1974

H.M. Kongen blir ønsket velkommen av Hovedstyrets formann (Trond Buttingsrud) og generalsekretæren (Harald Halvorsen).

H.M. Kongen ledsaget av vakthavende adjutant, major Lillestø, blir fulgt på plass av Buttingsrud og Halvorsen.

Høyesterettsjustitiarius Rolv Ryssdal.

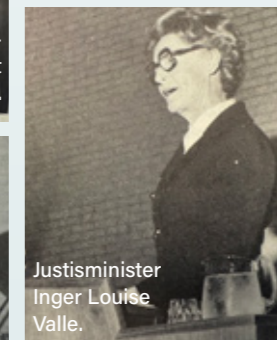
Høyesterettsadvokat Per Brunsvig.

Høyesterettsadvokat Trond Buttingsrud.

Utsnitt fra Landsmøtet.

Justisminister Inger Louise Valle.

Advokat H.H. Poulsen.

Stiller opp for valdriser som fikk hatbrev

Øyvind Dahle slutter aldri å bli overrasket over mennesker som øyner muligheten til å arve. Akkurat nå er en sak om hatbrev den største som Valdres-advokaten arbeider med.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Fra den ene siden truer flom, fra den andre truer ras – og midt imellom skal det være plass til E16. Fagernes ligger trangt til, og frem til det blir bestemt hvor E16 skal gå, er det begrenset hvor mye det går an å utvikle byen i Valdres.

Advokatene i Valdres har kontor i hovedgaten på Fagernes, og også på Beitostølen med tanke på hyttefolket og turistnæringen. Øyvind Dahle viser frem en utsikt der ekstremværet Hans sørget for vann helt inn i bakgården i fjor. Mellom kontoret og Strondafjorden ligger det både hus og en stor aktivitetspark – men vannet kom helt opp til kontorbygningen likevel.

Han forteller hvordan Nord-Aurdal kommune har økning i folketallet og næringslivet øker omsetningen. Fagernes er et knutepunkt i retning mot både Jotunheimen og Vestlandet, på vei mot den mest vintersikre av fjellovergangene.

– Det er mye trafikk, og om sommeren koker det her. Slik som samfunnet er i dag, ligger vi ikke langt fra hverken Årdal, Lærdal, Gjøvik eller Oslo. Valdres-ekspressen går til Oslo på tre timer, og infrastrukturen er godt utbygd, sier Dahle.

Kontoret hans jobber mye med hyttefolk og hytteutbygging. Blant annet arbeider han med flere store tomteutviklere som selger hyttene sine selv, men trenger advokatfirmaet til å ta oppgjørene. Og hyttefolket kommer tilbake når de har kjøpt tomt og vært fornøyde, forteller han.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Fagernes?

– At alle kjenner alle. Det er tette bånd, og det kan jo by på utfordringer og interessekonflikt. Du må være bevisst på at du ikke skal komme i konflikt med tidligere klienter. Men det er også en fordel at det er små forhold. Når det kommer noen inn her, vet du ofte noe om bakgrunnen deres. Så er det en utfordring at du i større grad må være generalist. Det forventes at du skal være god på de fleste fagområder.

– Og det morsomste?

– Å måtte være generalist er også det morsomste. Bredden i fagområdene byr på god variasjon i oppgaver. Jeg har en veldig variert hverdag og vet aldri hva dagen gir. I det ene øyeblikket sitter du her på kontoret med et testament eller i avhør med

en klient, i neste øyeblikk må du reise til fjells for å ta en registreringsforretning, et tvangssalg eller et dødsbo.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– Siden vi startet opp firmaet på nytt i 2020, har vi ansatt én hvert år og vokst jevnt og trutt. Etter at vi har ansatt flere fullmektiger, har vi et ungt miljø. Du må ha et miljø rundt deg for å sikre kvaliteten på arbeidet og at det ikke blir for stor operasjonell risiko. Nå er vi fem advokater her. Det er mange én- og tomannskontorer i distriktet, men vi er rustet faglig og kompetansemessig til å takle fremtiden.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Den jobber jeg fortsatt med: Hatbrevsaken. Gjennom tjue år har personer i Valdres fått brev med truende og grovt trakasserende innhold. De har gått til mange ulike personer, uten at det nødvendigvis har gått an å se noen sammenheng eller at de har noe med hverandre å gjøre. De har hatt slikt innhold at mottager enten har gjemt dem, glemt dem eller brent dem. Noe har blitt levert til politiet, men uten at politiet har klart å se noen sammenheng. I 2022 sto et ektepar frem i lokalavisen, og de ble senere nevnt i Jonas Gahr Støres nyttårstale. Det førte til at flere sto frem og tok kontakt, og så ble det lagt press på politiet. Etter at TV 2 og NRK tok opp saken, ble jeg oppnevnt som bistandsadvokat for 15 fornærmede. Saken har fått stor oppmerksomhet lokalt, men også nasjonalt, og mange er berørt som fornærmede og familie av fornærmede. En utfordring i et lite miljø er at uskyldige blir uthengt. På vårparten tok politiet ut siktelse mot en person. Det blir spennende å se om politiet finner nok bevis til å ta ut tiltale.

– Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?

– Det er vanskelig å trekke frem én konkret sak, men jeg har jobbet mye med dødsboer. Jeg slutter aldri å bli overrasket over hvilke sider som kan komme frem i mennesket når det øynes håp om arv. Det er en oppfatning at arv er noe du har krav på. Det er det for så vidt, men det er fordi foreldre eller en slektning har klart å forvalte midlene. Åpenhet overfor familien før du går bort, skaper bedre forhold i fremtiden. Er man åpen med barna om hva man har tenkt, skaper det ikke splid.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– I vårt område har vi mange saker som omhandler odelslov eller konsesjonslov. Valdres består av seks kommuner med ulike konsesjonslovgivning, og tre av kommunene har null-konsesjonsgrense slik som for eksempel Tvedestrand eller Lillesand. I tillegg har kommunene ulike politiske holdninger til hvordan jordlov og konsesjonslov skal tolkes og vurderes. Noen kommuner deler opp gårdsbruk over en lav sko, andre er mer restriktive. Vi ser mange gårdsbruk som står til nedfalls fordi jorden er leid ut og eierne bruker stølen som hytte. De får ikke fradelt stølen, og de kan ikke selge, fordi konsesjonslovgivningen fører til at de får mindre for gård og støl enn de trenger for å kjøpe ny hytte eller en toroms på Grünerløkka. Det er så mange som er omfattet av odelsloven, som kan være vanskelig å forstå, og det er så få advokater som er gode på odelsrett. Det ville hjulpet med en ny og forbedret odelslov eller ingen odelslov i det hele tatt. Vi trenger en konsesjonslovgivning for å opprettholde liv i distriktene, men slik som den er i dag, fungerer den ikke nødvendigvis etter hensikten.

– Frykter du konsekvensene for deg selv og kontoret ditt når rettsrådsmonopolet blir opphevet?

– Jeg frykter nok ikke dem så mye. Vi advokater må hevde oss på kvalitet. Det jeg er redd for, er at vi vil se flere halvveis gjennomførte avtaler der andre, som ikke nødvendigvis har kunnskap og kompetanse, har bistått med fremtidskontrakt og brukt et standardformular som ikke er tilpasset saken. Det gir økt tidsforbruk for oss for å rydde og rette opp i feil, og det vil også kunne generere tvistesaker. Vi har allerede arbeid med saker der ikkeprofesjonelle har laget avtaler, som vi så må rydde opp i.

– Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

– Selv om et sterkt profesjonsansvar medfører større sikkerhet for det rettsøkende publikum, medfører det også større kostnader for forbrukeren. Vi som advokater må gjøre et større arbeid for å sørge for at alle steiner blir snudd, også i mindre saker. Det blir mer detaljer og større fokus på internasjonal juss, og rettsområdene blir store og omfattende. Det begrenser muligheten for allmennpraktiserende advokater.

– Og trekk du synes er positive?

– Rettskildenes tilgjengelighet digitalt. Det gir oss advokater en enklere hverdag, og det gir også bevisstgjøring av det rettsøkende publikum.

– Hvem er ditt faglige forbilde?

– Arne Næss. Selv om han ikke var advokat, var han en akademiker som ikke var redd for å stikke hodet frem og tenke annerledes. Men han hadde også interesse for aktiviteter for å koble av hodet. Jeg tror vi advokater må koble av og bruke tid på andre arenaer. Vi som bor her i Valdres, bor her fordi vi liker å bruke naturen og fjellene.

– En bok som har vært med på å forme deg?

– Jeg er oppvokst med «Nordisk Kriminalkrønike». Bøker som omhandler aktuelle saker og historiske hendelser, men de hadde også artikler om generelle temaer. Sakene var faktabaserte med utgangspunkt i politiets og rettsvesenets dokumenter. Som tenåring var jeg fascinert av disse tingene og hendelsene, og det medvirket til interessen min for juss og strafferett. •

Øyvind Dahle – her på tur med Kompis – har ikke langt å gå til Fagernesparken og Strondafjorden. Men i fjor hadde han fjorden helt opp i bakgården.

NAVN: Øyvind Dahle.

ALDER: 50 år.

STILLING: Innehaver av Advokatfirmaet Dahle, i kontorfellesskap (Advokatene i Valdres) med Advokatfirmaet Pål Nissen Granlund.

SPESIALITET: Oppgjørsoppdrag og dødsboer.

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Hadde spesialfag i politirett.

FAMILIE: Gift, ett barn og to bonusbarn i alderen 4 til 15.

BOSTED: Fagernes.

OPPRINNELIG FRA: Heggenes i Øystre Slidre.

Tar med Spotify og bokhylla på en øde øy

– Advokat er dagjobben, men det viktigste er livet utenom. For meg er kultur et fristed, og noe som bringer lys til en verden hvor det skjer så mye vanskelig.

TEKST: KARI HEGSTAD

For den Stavanger-baserte Haver-advokaten Sven Anders Drangsholt, har kultur vært med på å skape identitet.

– Spesielt i ungdommen var musikk og litteratur en måte å vise omverdenen hvem du var – og hvem du ikke var. Det skaper både fellesskap og avstand. Kanskje mer enn noe annet, selv mer enn yrkesvalg, mener jeg det sier noe om hvem du er og hva som er viktig for deg.

Etter hvert som han ble eldre, har kulturen – og særlig musikken og litteraturen – blitt en integrert del både av identiteten og av hverdagen. Han har stort sett musikk eller en podkast på øret.

– Ungene mine er veldig opptatt av «Spotify Wrapped», som er den årlige kampanjen hvor Spotify gir deg en oversikt over de sangene, artistene og musikksjangerne du har lyttet mest til det siste året. Det er alltid litt spennende, og det som kjennetegner min liste, er at den er veldig variert både alders- og sjangermessig. I tillegg til nyere ting, lytter jeg også mye til den samme musikken som jeg hørte på i slutten av tenårene.

Åttitaltsbandene The Smiths og New Order er godt representert. Dessuten har Drangsholt en svakhet for jazz, og da særlig de litt eldre sekstitallsstjernene som Wayne Shorter, Herbie Hancock, Bill Evans og Miles Davies.

– Skulle jeg overlevd på en øde øy, så måtte jeg nok tatt med musikk, erkjenner han.

LITTERATURFAMILIE

– Hva med barna?

– Ja, de må også med. Og litteratur! Bøker er nemlig forbruksvare hjemme hos Drangsholt. Både høy- og lavkultur, klassikere, nobelprisvinnere, krim, dokumentarer og tegneserier står i bokhylla.

– Jeg er gift med en forfatter som også er professor i britisk litteratur, så det er klart litteraturen er blitt en stor del av livet. Det er selvsagt umulig å holde tritt med henne på lesefronten, det er jo tross alt en del av yrket hennes, men vi anbefaler en del bøker for hverandre og vi kan også snakke om bøker som vi begge har lest.

Miles Davies.

Kunsttips: Den samiske tekstilkunstneren Britta Marakatt-Labba skildrer både miljøkamp, klimaproblematikk og samisk kultur. Det er utrolig imponerende hva hun får til.

HVEM: Sven Anders Drangsholt
TITTEL: Partner i Haver
ARBEIDSSTED: Stavanger
ALDER: 50
SIVILSTATUS: Gift, tre barn
SPESIALISERING: Forretningsjuss i bred forstand, mye transaksjoner og næringsseiendom

Boktips!

Nylig fikk han anbefalt en bok som heter Olive Kitteridge, som er skrevet av den amerikanske forfatteren Elizabeth Strout.

– Den var veldig bra! Det er faktisk en novellesamling, men hvor alle tekstene figurerer rundt den samme hovedpersonen, Olive. Det utvikles en historie om henne og om hennes liv i Maine på nordøstkysten i USA. Strout skriver veldig sant og ekte både om livet og om relasjoner, og klarer liksom å skape et driv og en spenning ut av helt dagligdagse ting. Anbefales!

MAGISK REALISME

I høst var han også på en utstilling på Nasjonalmuseet som gjorde inntrykk.

– Egentlig var jeg der for å se utstil-

lingen til Mark Rothko, men så hadde den samiske tekstilkunstneren Britta Marakatt-Labba en separatutstilling som gikk samtidig. Faktisk var det den som satt igjen hos meg etterpå. Som kunstner skildrer hun både miljøkamp, klimaproblematikk og samisk kultur, og håndarbeidet er figurativt og konkret – en slags magisk realisme, på en måte. Det er utrolig imponerende hva hun får til, så den utstillingen vil jeg virkelig anbefale.

– **Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?**

– Det må bli min tidligere kollega, Anne Tengs-Pedersen, som er advokat og partner i KPMG i Stavanger. Hun kommer fra en utøvende familie når det gjelder kunst og musikk, så hun har nok noen gode tips.

Sosiale medier

Brynjar Meling @BNMeling · 2. sep. Genial! I mitt neste **bryllup** vil jeg gi en eksklusiv rabatt på skilsmissebistand til alle gjester! "prinsesse **Märtha** Louise hadde satt opp en egen provisorisk klesbutikk inne på bryllupshotellet, med et eksklusivt utsalg av sitt eget klesmerke, Hést.»

X Brynjar Meling har latt seg inspirere til en ny forretningsidé.

f Advokat Paal Helland i Oslo med et hjertesukk om bostedsforholdet og reisesalæret.

Paal Helland 18. august kl. 13:58 Jeg er reisende i straffesaker. Det betyr at jeg har få saker i min hjemby, men mange på Vestlandet, Møre og Romsdal, Trøndelag og i Nord-Norge. Det heter seg at det er fritt forsvarvalg i straffesaker. I beste fall en illusjon. Skjelden eller aldri opphever domstolene bostedsforholdet enten helt eller delvis. Jeg vil jo hjelpe klientene og tar oppdraget allikevel. I beste fall vil jeg da gå i null når salæravregningen sendes. Jeg vet at spørsmålet har vært prøvd og er vel avklart av Høyesterett. Men hvem kan klandre en klient i en liten bygd på Vestlandet at han ikke vil ha den lokale forsvarer som hendes å samarbeide med politiet og/eller tingretten. Eller hva med klienten som har hatt meg som forsvarer i 10-15 år og har delt alt med sin forsvarer. Hvorfor skal han avspises med en lokal forsvarer som han overhode ikke kjenner. I noen få saker lykkes jeg med å få opphevet bostedsforholdet. Heldige meg da. 880kr i reisefravær dekker knapt løpende utgifter. Skriver dette i frustrasjon idet jeg er på vei til Ålesund. En fantastisk by. Inntrykkene er heldigvis gratis selv om jeg totalt kanskje tjener noen tusenlapper etter at fly, flybuss, kost og hotell er betalt. Selvsagt uten opphevelse av bostedsforholdet er opphevet. At jeg gidder

2 kommentarer 1 deling

Lars Berge Andersen · 2nd Partner - Energy, Shipping & Offshore at SANDS Advok... Mens noen drar til Arendalsuka for å prate går jeg heller på tur, fra Oslo til Sverige på Flyktingeruta. 120 km på 4 dager. Sammen med min sønn som bruker en kort permisjon fra Forsvaret til dette. For å hedre vår bestefar/oldefar som måtte rømme samme veien for 80 år siden da det ble avslørt at han var sjef for Milorg nede på Sørlandet. Men også fordi det føles riktig å minne om å ikke glemme når Europa og Midt-Østen står i brann

#walkthetalk #forsvarsvilje #slavaukraina #SANDSdefenceandsecurity

Vegard Flatre and 517 others 17 comments · 1 repost

in Lars Berge Andersen og hans soldatsønn byttet ut Arendalsuka med Flyktingeruta for å hedre Milorgs innsats og egne røtter.

norges_hoyesterett Eidsvollss plass Landslova-ord for ord

Likt av frodesulland og andre norges_hoyesterett HØGTTLESING AV LANDSLOVA UTANFOR STORTINGET

Bli med når høgsterettsdommarane Bergljot Webster og Ingvald Falch saman med mange andre skal lese høgt frå Magnus Lagabøtes landslov.

Instagram 750 år etter at Magnus Lagabøtes landslov så dagens lys, ble hele loven lest høyt av et femtittalls politikere og andre samfunnsstopper, deriblant av høyesterettsdommerne Bergljot Webster og Ingvald Falch.

wikborgrein Frognerbadet

Likt av skjevestad og andre wikborgrein Ikke prøv dette hjemme! Vi er så imponerte og gratulerer vår trainee Lina som i helgen vant VM i dædsing foran 3100 tilskuere på Frognerbadet i Oslo. I denne ekstremporten kaster utøverne seg ut fra timeteren horisontalt i en x-formasjon før de treffer vannet. Mandag ble Lina hyllet med tale, kaker og hyggelige ord fra kollegene på teamet. Vi er stolte av deg, Lina

f Gratulerer til jusstudent og WR-trainee Lina Galaasen Lund med imponerende VM-gull i dødsing. Vi er enig med Wikborg Rein: Ikke prøv dette hjemme!

Justisministeren åpnet advokatkontor i Sandnessjøen

Storslått feiring da Advokatfirmaet Kvasstind med advokat Arne Johansen i spissen åpnet nye lokaler på Helgeland.

– Det har vært som et eventyr fra første stund, sa Emilie Mehl, som til jubel fra de fremmøtte lovt nye rettslokaler i byen innen 2026.

I tillegg til justisministeren, hadde også en høyesterettsdommer, en lagdommer og den lokale sorenskriveren meldt sin ankomst, samt ordføreren, velrenommerte prosedyreadvokater fra store firmaer i Oslo, og alt som kunne krype og gå av lokale advokater og dommere i Sandnessjøen og omegn.

På programmet stod også fagseminaret «Hvordan prestere bedre i retten», sett både fra et dommer- og et advokatperspektiv.

Lovbryter etter strl. kapittel 30		Forsvar		Metall	Plante	Den bindende avgjørelsen
		Dokumentserie		Am. delstat		
Hyllene						
Militært angrep						
	Instrument		Spurte			Nedbør på riksmål
Oss						§
Hav						
Formuesmasse			Liten			
			Afrikaner			
						Rutine
Fotgjengerområde	Bort (omv.) Hellige			Moms		
Hindring av vedtak				Varmekilde		
Med utsett fullbyrdelse				Subjunksjon		
				Våpen		

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **11. oktober 2024**.

Vinner i nr. 3 / 2024 var Jørgen Reinholdtsen, Oslo.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **JUSSBUSS**.

Annonseinformasjon

30.000 lesere print
280.000 mnd. sidevisninger nett
(TNS Gallup 2023)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 210x280	27.500 kr
1/2 side 193x123	20.350 kr
1/4 side 193x58/92x125	13.7500 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonsesælger

Pia Himberg

Mobil 919 03 697

pia@salgsfabrikken.no

Advokatbladet stilling
Advokat- og juristbransjens egen jobbportal

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatoer gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

DU TRENGER IKKE Å GÅ
UNDERCOVER
SJEFF

... for å se at ting blir gjort ordentlig.

Med Tripletex får du blant annet timeføring, fakturering, lønn og utlegg på samme sted, så du kan stole på at ting går som det skal.

tripletex

Et veldig fleksibelt regnskapsprogram.

signant.no

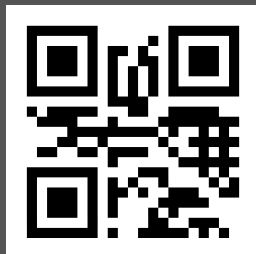
DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for **elektronisk signering**

Med mindre du trenger **kundekontroll & KYC**

Med mindre du ser etter **virksomhetssignering**

Med mindre du ønsker **signeringsmagi**

*for mer
info*

